

Casa	R	R
Gab.		
Est.	46	46
Tab.	13	13
N.º		

R
46
13

Universidade de Coimbra
Biblioteca Geral
RESERVADO
N.º 37

37

Faint, illegible text in the upper section of the page, likely bleed-through from the reverse side.

**Expositio Ugonis Senensis
super primo Canonis Auicenne cum questioni-
bus eiusdem**

Main body of faint, illegible text in the lower section of the page, likely bleed-through from the reverse side.

Aum tot tantiq; medicine scriptores iam pridem essent impressi: nec hi solum qui probati sunt: et extra gregem aliorum habentur. verum etiam vulgares plerique ac plebes sepe numero admiratus suz. Cur locupletissima Agonis Senensis opera adeo diu latitarent: nec quispiam esset qui ea proferret in lucem. Fuit enim Ago senensis vir sua etate prestantissimus: cuius famam ac nomen vniuersa italie gymnasia personabant: nostra etiam tempestate hominis placita in scholis medicorum frequenter recensentur: nec desunt qui defendendi patrocinium suscipiant. Nullas vero rationabiliores causas cur non imprimerentur fuisse existimo: nisi propterea quod libri hominis qui circulerentur adeo corrupti erant: adeo deprauati ut ne verba quidem non dicam sensus villo pacto intelligi possent. Ne igitur medicine studiosi tali tantoque careant Auicenne Hispani interprete rogatus a plurimis aggressus suz difficilem emendandi prouinciam. Et post longum maximisque labores ex tot tantisque exemplaribus: que omnia fragmentis erant plena: et erroribus Codicum vni a capite usque ad calces summa diligentia reformauit. Accipite igitur inuenes studiosi Agone vestrum senense tantopere a vobis expetitum. Hactenus lacer fuit et squalidus: oia fere corporis membra mutilatus: in tenebris latens puluere obsitus: nunc recuperata membrorum integritate: deterisa etiam rubigine: Luce etiam bene curata: bilaris ac splendidus in lucem prodit: Suppliciter rogat se a vobis emi: quo tandem in eruditorum manus domosque veniat. Quibus quum semper donec vixit familiariter versabatur: habebitis scholastici precipuum Auctorem: quo ad exercendam animi solertiam abunde uti possitis: maxime si quando Jacobum Forluiensem virum certe subtilem nec inmerito celebratum impugnare vel contrastare placuerit.

Excelsitissimi viri Ugonis Senensis in prima Sen pmi canonis Auicene. Expositio feliciter incipit.

Iber primus

Lanonis Auicenne continet gnalia documeta tam partis theorice medicine: q̄ practice p̄pletiori ordie z clariori doctria z breuio ri q̄ alijs i hac arte editus fuerit: que cu iteda iuuate deo expore. p̄ itedo diuini nū auxiliū iuocāt: mala .n. z ipia p̄suetudo ē ichoare aliq̄ op̄ z p̄cipue doctrie neglecta iuocatoe dini no mis siue ex aio id fiat: siue

ex obliuioe. Slecto igitur genua ad p̄rem dñi n̄ri iesu xpi. z hūiliter supplico: vt i b̄ libro exponedo p̄stet mibi iueniē di facultatē dicēdoz vitatē: itayt cū breuitate z orōnis elegātia res obscuras facile itelligi faciā. Solet at̄ in libro rū p̄ncipys q̄ri. q̄ auctor sit itētio: vbi ēt de s̄bo scie z libri cōsequēter ē vidēdū: q̄ libri vtilitas: q̄ ei titul: q̄ aucto ris nomē: z quot sūt libri cāe v̄l scie libri. cui p̄ti phie sup p̄oat: q̄ p̄cedēdi mod: z toti libri gnāl d̄sio. In q̄ d̄ ordi ne hui libri ad alios libros medicine: h̄ ē videbit: hec at̄ cū q̄st oia ex rubrica aut ex p̄hemio sint clara: icipiem ab ex p̄one rubrice. de iñ probemy. Rubrica ē. icipit p̄mus liber cañ. que p̄nceps Aboali abinſceni de medicina p̄posuit. z h̄ rubrica ē libri titulus. Ex ea ēt appet nomē auctoris q̄ vti mur. s. aboali abinſceni: z ē sensus hoz v̄boz arabicoz filij Aly filij sceni. Antig. n. arabū p̄suetudo ē nomē p̄ris z aui ponere. Certū ē. n. ap̄d arabes abē significare idē q̄d apud nos fili: z abin ē su genit: q̄d at̄ d̄r abo. z nō abin. z ē cor rupto vocabulo q̄d nō credo. v̄l q̄ v̄troq; mō dici p̄t abo z aben i arabico. p̄puz at̄ nomē auctoris nō hēm. s̄z corru pte Auicēna dicim: de cui laudib alio loco d̄r a q̄ multis solēnibus viris. ideo p̄tereo. Jā igit rubrica expedita ve nio ad p̄hemium q̄d sequitur.

Liber Lanonis pm̄ que p̄nceps aboali abinſceni de medicina edidit. translatus a magistro Berardo cremonensi in toleto ab arabico in latinū. Verba aboali abinſceni.

Am̄is deo gr̄as agam sic sui ordi celstudo z b̄ficiū ipsi m̄lritudo meret: cui misericōdie sup oēs prophetas existunt.

Istud caplz est p̄hemiu ad totū libz ca noni. z diuidit i ḡnq; ptes. in p̄ma regratiat̄ deo. sc̄da ibi. (Et post). p̄oit cām p̄pellētē ad libzū p̄ponēdū. In tertia ibi. (Placet). P̄onit ordinē z itētoez totius libri. In q̄rta ibi. (Nō ē aut). Dat hui libri vtilitatē. In q̄nta ibi. (Et si de p̄mittit alia). Dic̄ p̄. i p̄ncipio agamus. i. dicam gr̄as deo. i. recognoscām sc̄iaz a deo p̄ quā sum libzū p̄posituri z illā dicam grat̄ nob a deo datā eē: nō n̄ramet v̄tute acq sitā eē illudq; fateamur. z h̄ ē i cōi v̄su de b̄ificio accepto gr̄as agere. i. dicere se grat̄ accepisse sine suis meriti. nā cū tribuēs b̄ficiū sine spe retributōis sit gr̄a gratū faciēs: z b̄ficiū h̄ mō tributū sit gr̄a grat̄ data: stat eū q̄ h̄ p̄fite tur dicere gr̄as ābas. Et h̄ sūt agere p̄ dicere. h̄ at̄ deo faciēdū ē. q̄z siue misericōdie. i. sua itētio ad releuādū nos a miseria ē sup oēs p̄phetas. i. altior misericōdia p̄phetaz. z p̄phet̄ agim gr̄as: multo ḡ magis deo gr̄as agere dēm. Auic. at̄ cū sit machometan h̄uit opionē q̄ i mult̄ anis oz nasci aliq̄ p̄phetā q̄ dicat h̄oib legēdei z q̄ beat a deo v̄tutē agēdi miracula z remittēdi p̄cā: z q̄ a mult̄ miseryo

pp̄lm releuet q̄lē machometū dicūt fuisse: z his filia repi es. x. sue metaphice p̄ ac z caplo. s̄z tñ deū eē p̄mū b̄nifactorē. Faciam igit̄ illō sic celstudo ordis termiatoz in deū meret: meret z b̄nificioz a deo nob dato: m̄lritudo. ē aut̄ ordo excellētissim̄ entiu: i cui p̄rio loco ē de. i. z ageli. in 3° p̄phete. i. 4° sapiētes. i. 5° vulg. vt ex algazele sūt libro metaphice. B̄nificia at̄ a deo nob data sūt eē: z p̄duratō z opatōes oēs n̄re bōe z res oēs q̄b fugimur z v̄timur. Cū ip̄e oia p̄duxerit q̄ p̄ducta sūt z oia p̄seruet z ad quālibet actōez oī alio p̄ncipali p̄currat. Sciēdū ḡ q̄ altissim̄ gradus hōinū s̄z Auic. ē p̄phetaz q̄ i vigilia vident futura contingentia. z quozum voluntatibus obtemperant celi z elementa. ita vt miracula facere possint.

Et postea dicā q̄ q̄daz de meliorib̄ amicis: quos h̄re videoz: cui in oib̄ p̄ q̄b me dēp̄cat̄ fuerit satisfacere d̄beo. d̄ re quā possū: me roga uit vt ei libzū d̄ medicina faciā: ei regulas v̄les z p̄riculares talr p̄bēdētē: vt explanatio cū bre uitate i eo p̄iugāt. z s̄z plimū afferā quātū ē af ferēdū d̄ d̄claratōe i v̄b paucis: q̄d eadē p̄cessi.

Dat cām mouēre z p̄z. meliores autez amici sūt p̄ bone stū vt p̄z. Qui at̄ p̄ v̄tile v̄l delectabile nō ita bōi z v̄i ami ci sūt: nec ita delectabiles. s. ethicoz. z ill̄ amicis nō debe mus denegare rez quā dēp̄cant̄ vbi eā honeste facere pos sum cū sit alter ip̄e iux p̄h̄z i magnis mōalib̄. z Liceronē i de amicitia. Explanatio at̄ nō alio mō p̄iugit̄ cū breuita te nisi vt afferat̄ quātū oz de d̄claratōe nō multiplicādo verba inutiliter vt inuit Auicēna.

Et mibi placuit vt i primis loquerer de reb̄ cōmunibus z v̄lib̄ v̄triusq; p̄tis medicine theo rice. v̄z. z practice.

Dic̄ p̄oit toti libri ordinē z itētioez v̄niuscuiusq; p̄tialis libri ex istis: z i ḡnq; ptes diuidit: p̄tes patēt: z q̄d i p̄ma di cit notū ē. Aduerte tñ p̄ res cōes z v̄les Auic. h̄ idē itellige re z ponit ad maiorē exp̄ssionē. In isto. n. p̄ que cōsiderā tur sub v̄niuersalibus rōnibus cōsiderantur. hec est cā oz dinis cum a cōiozibus sit ichoandū p̄mo p̄physicoz.

Postea v̄o loqr̄ d̄ v̄lib̄ iudicioz v̄tutū medi ciaz simpliciu. z post hec d̄ p̄ricularib̄ eozūdē.

Ponit intentionem z ordinem quo ad secundum libzū qui est de iudicys medicinarum simplicium v̄niuersalib̄ in primo tractatu. deinde de particularibus. Iudiciū au tem intelligo scientiam acquisitam per inquisitionem vel credulitatem propinquam certe scientie que licet non per demonstrationem acquiratur: tamen fit in nobis per ex perientiam vel alio sufficienti modo. Vniuersale autem iudiciū est q̄ non est ad v̄nam speciem limitatam: sicut verbi gratia. metalla liquabilia esse humidiora illiquabili bus. z sapore acuta plurimuz esse calida. Particularia sūt que ad specialem limitant naturam. sicut nenuphar esse fri. z bu. euozbium ca. z sic. Rationabiliter p̄cedit hic se cundus tertius. cum in isto de instrumentis quibus fit cu ratio determinetur. In tertio v̄o de curatione in particula ri que istrumentoz cognitionem p̄supponit. Potuisset autem in p̄mo libro ponere generales canones: sed vt cō iungeret immediate v̄niuersalia simplicium medicinaruz cum particularibus posuit in secundo.

Beide loquar de egritudib̄ q̄ i vnoquoq; cō tingūt mēbro. p̄z tamē icipiā ab anatomia illi mēbri z ei iuuamēto. de anatomia. n. simplici um mēbroz: z silr iuuamētis i libro p̄rio v̄li iā tūc locut̄ ero: cū aut̄ mēbri anatomia p̄sumauē

ut in 2o libro de mdrinis si up 69 in blli q̄ i v̄t mltari d̄t m̄n

ut in 3o vbi 2 minat de mō m̄ is nigrūz regi p̄actirullari d̄ r̄ nullib̄ mēbroz aut̄.

ro i qua plib⁹ locis demostare icipia quo ei⁹ co
seruet sanitas: deide sermone absoluto osteda
ei⁹ egritudies vles z cas z semitas cognoscendi
eas: z vias eas medicadi i sermoe et vli. Post
q⁹ at has res vles explevero ad egritudies redi
bo pticulares z i q⁹ plib⁹ eaz et demostrobo i
primis iudiciu vli i ei⁹ diffinitioe z ipsi⁹ cas z
significatib⁹: deide ad iudicia reuertar pticula
ria. post osteda regula vlez i medicado. Dein
de desceda ad medicadu pticulariter cu vnaq⁹
medicia simplici aut pposita. Ad ill⁹ aut q⁹ pri
us dica de iuuameto mediciaz simplici i egrit
tudib⁹ i libro mediciaz simplici i tabul pictis
quas bonu e fieri sicut i discipline mo aspicias.
cu ad ipm puenies no reuertar ad dicendu nisi
modica re. De mediciaz quoq⁹ ppositaz q⁹ mi
bi videbunt i antidotario meli⁹ ponede i iuuam
metis: z quo misceatur vsq⁹ ibi loq dimittaz.

¶ Ponit ordinē z intētiōem q⁹ ad 3^m libru. vbi p⁹ sidera q⁹ il
lū ordinē quē p⁹ mittit nō seruat mōi sen tertu can. sed p⁹ ci
pue i prima z 3^a. i q⁹ busdā aut certas ptes p⁹ termittit. Attē
de et q⁹ q⁹ in 2° iam dixit iudicia pticularia mediciaz sim
pliciū. iō nō reuertit ad iteradū ea i 3°. ¶ Itē compōnez z
iuuamēta quarūdā medicinarū ppositaz dimittet vsq⁹ ad
gntū. Sumit aut i textu iuuamētū cōiter p oī mēbri opō
ne. ¶ Que at sint mēbra simpliciā z q⁹ organica videbit i
caplo de membris. tabule aut picte sūt partes scripte cum
rubeo in caplo medicinarū simpliciū.

¶ Placet asit mibi vt postq⁹ hūc libru cōsūma
uero: aliū libru pponā de reb⁹ pticularib⁹ i quo
sit pprietas noīandi egritudies: q⁹ cū accidit nō
sūt vni eidē mēbro pprie. i quo et de pulchritu
dine loquemur. z vt i hoc libro eo calle pcedā
quo in libro pticulari q⁹ est añ ipm pcessi.

¶ Ponit ordinē z itētiōem quarti libri. z p⁹. Nec dicit se de
cōibus egritudinibus dictuz i 4°: sed de pticularib⁹ q⁹ non
sunt tm vni membro pprie. z ista e pncipalis itētiō. lz ali
quas ibi egritudines noiet. z eaz curā doceat q⁹ sūt ppe cer
to mēbro. s. de ruptura sifac. z de dislocatiōe anche. de vl
cerib⁹ neruoz. d. fractura cranei. Et id fecit q⁹ ista videbā
tur affinitatē cū his h⁹re: de qb⁹ pncipalr i illo lib. itēdebat.

¶ Q⁹ si mibi de⁹ auxiliatus fuerit z hūc p⁹ suma
uero liby: addā postea in vno libro atidorariū.

¶ Ponit itētiōem quo ad 5^m. z p⁹. Potuisset aut gnt⁹ pōi añ
3^m: si voluisset. sed q⁹ iudicauit euz Sal. 3° de igenio sanita
tis. ca. 5°: Illū qui dz sciam h⁹re pponēdaz mediciaz opoz
tere h⁹re notitiā plimaz egritudinū. iō nō fecit. Ex qb⁹ oī
bus h⁹m itētiōem auctozis z libri z diuisiōez gnālē libro
rū. Magis aut spālē vsq⁹ ad capla pōet stari i tabula.

¶ Nō ē aut bonū vt huius libri plurimū non sit
apō vnūquēq⁹ z i ei⁹ memoria q⁹ hui⁹ doctrine
noie vocari: z p⁹ ea lucrari d⁹ siderat: minus nā
q⁹ q⁹ medico necessariū nō cōprehēdit: q⁹ p⁹
sup ipm additum est incōprehēibile est.

¶ In hac pte 4^a pncipali pōit libri necessitatē z vtilitatē:
dicēs q⁹ nō ē bonū v⁹ plimū h⁹ libri nō sit apō quēq⁹ z i ei⁹ me
moriam q⁹ cupit vocari medicus: z p⁹ hāc artē lucrari deside
rat: q⁹ iste liber p⁹ tinet min⁹ q⁹ ē medico necessariū: z cōti

net vsq⁹ ad mīmū q⁹ ē medico necessariū. i. vsq⁹ ad vltias
p⁹ clones scibiles a medico. Ul meli⁹ credo min⁹ q⁹ ē ne
cessariū medico ad curā: q⁹ deficit aliqd rez necessariū
medico. Doc aut q⁹ deficit z est supra vltra ea q⁹ sūt i B li
bro p⁹rehēsa. est icōprehēibile p doctrinā. Est. n. hit⁹ ex p
ticularib⁹ assuefactibil nō docibil. Ex qb⁹ v⁹ Aui. inuere:
q⁹ oia scibilia medicie sūt h⁹ p⁹rehēsa. ill⁹ tm oib⁹ hitis defi
cit medico hit⁹ assuefactibil p opatōes: z v⁹ p⁹ietur ad d⁹ q⁹
titate z gradu q⁹ litat⁹ z tpe. z tūc de multis alijs. Un coll
gere possum⁹ subz hui⁹ total⁹ libri. s. corp⁹ sanabile z reōu
bile a sanitate z opabile a medico: cū de illo pncipalr z p⁹
tes z p⁹etates z passiōes p⁹ siderat. reliq⁹ vō oia. s. i attribu
tōez ad illud p⁹ siderant. Et h⁹ idē est subz pmi libri. Nō. n.
est opportunū differre dati libri subz a subo totalis scie: s. i
in isto pticulari libro nō p⁹let hui⁹ subiecti scia. p⁹let at i
toto. q⁹ i pmo nō nisi fm passiōes cōes cōsideratur.

¶ Q⁹ si deus meli⁹ plogauerit terminū z secun
da successerit fortuna: me ad alia p⁹ pabo. Nūc
at hūc pponā libru quē i q⁹ q⁹ sic diuidā libros.

¶ Nec est ps gnta in q⁹ p⁹ mittit alia z pōit libri diuisionem
vsq⁹ ad capitula z p⁹. ¶ Aduerte tm q⁹ i ista diuisiōe vti
Aui. istis noib⁹ Lanō. Liber. Sen. Doctria. Summa. z ca
pitula. z differūt s. z maiorē z minorē p⁹ tētiā. Idē tamen
posset dici liber z sen. respectu diuersoz. sed canon sumit
q⁹ q⁹ p aggregato multaz regulaz. z h⁹ modo hic.

¶ Capitulū primū. Sen prime. doctrine prime. libri pmi
de diffinitione medicine. ¶ Cap. I.

Dico q⁹ medicina ē scia qua humani
corpis dispōnes noscūt ex pre q⁹ sa
nat vel ab ea remouet vt habita sa
nitas pseruet z amissa recuperet.

¶ Dic icipit tractatus. Et diuidam hunc
librum tantum. Diuiditur ergo in partes

.4. primo determinat de rebus naturalibus z annexis. 2°
de reb⁹ nō nālib⁹ z pter nāz. 3° de regimie sanitat. 4° de va
rys modis curatōuz i cōi. ptes patēt i. 4. Sen pma. diuidi
tur i duas: pmo ponēdo diffinitōez medicie enūerat ei⁹ p⁹
iecta. 2° exegit determinādo de reb⁹ nālib⁹. 2° ibi. (Elemē
ta). itē p pōit diffinitōez. 2° enūerat subiecta me⁹ ibi. (Quā
aut medicina). Pns caplz diuidit i duas ptes. p enī ponit
diffinitio. 2° obycit. ibi. (pōt at alijs). Dic p. q⁹ medicina ē
scia q⁹ hūani corpis z. z patēt. Sūt at h⁹ medicina p bitu
sciētifico directiuo i opatōez circa corp⁹ hūanū p pseruan
da sanitate vl recuperāda nō p illo q⁹ igrediēs hūanū cor
pus nō opat a mā tm: vt sūt z⁹ hui⁹. caplo de eo q⁹ come
dit z bibit. z i 2° can. sepe. z i pmo de simplici medicina. Di
spō at i diffinitōe dicta sumit p oī a q⁹ aliqd icipit formale
denoiatōez nō put⁹ hūc diffignit: scia at sūt p q⁹ libz bitu
itellec⁹ p d⁹ monstratōez acq⁹ sito vl p aggregato ex pticula
rib⁹ hitib⁹ ad vnū sbz hitib⁹ attributiōez siue id sit i op⁹ di
rectiuū siue nō: ex qb⁹ appet q⁹ sumēdo artē cōiter p q⁹ libz
bitu cū rcā rōne factiuo siue sit acq⁹ sit p d⁹ monstratōez siue
p assuefactionē. nō ē icōueniēs medicinā eē sciaz. z ipaz eē
artē. Aduerte et q⁹ lz Sa. i plerisq⁹ loci alio mō diffiniat. z
Auer. 6. colliget. p cap. dānet hāc diffinitōez: q⁹ p gen⁹ reō
tū dat cū scia sit gen⁹ reōtū respectu medicie. Tū h⁹ ē bōa
z sufficiēs diffinitio. q⁹ ille q⁹ a Sa. ponit bñ itellec⁹ puer
tunt cū ista Aui. et lz pōat reōtū gen⁹: supplet tm cū differē
tys. ita q⁹ ista diffinitio et puerit cū illa quā Auer. repit
i artusa. vt dicit loco allegato. Et est q⁹ medicina est ars
optima inuenta experimēto. aut ratione.

¶ Pōt at alijs dicere q⁹ medicina diuidit i theo
ricā z practicā: s. tu totā ipaz posuisti i theorica

in 4° vbi d⁹ mor
in partitallagi d⁹
inat q⁹ d⁹ mō rōis

in 6° vbi d⁹ in
tis ppositis d⁹
z.

¶ illud q⁹ ad
s actis p⁹ tūm q⁹
d⁹ rōibile s⁹ d⁹ p⁹ rōis
f⁹ rōibile. i. n. g. l. s. p.
z. q. s. s. q. s. s. q. s. s. q. s. s.

Dispositio q⁹ sūt sanitas regitudo q⁹ nōnullas
vt habita illi vt iudior d⁹ uotat rāz finalit⁹

adhibetur modum in d. b. n. p. h. i. u. a. in m. r.
drina xosius ad patim ordinat. s. p. r. i. p. n. z. r. m.
throni m. k. o. in p. h. i. a. u. ordinat. ad p. r. a. t. i. c. u. s. q. i. p. h. i. a.
e. a. l. i. t. e. r. p. r. i. c. i. p. u. l. l. a. t. i. b. r. u. o. o. r. d. i. n. a. t. i. o. n. e. a. d. m. o. r. a. l. i. t. e. r. u. s.

Sen. I.

Doc. I.

est dixisti quod scia. Nos autem respondebimus tunc. et dicemus quod artium quodam est quod est theoretica et practica. et de philosophia quod est theoretica et practica. et de medicina dicitur quod est theoretica et practica. Obicit et soluit: et dividit in duas. primo obicit de genere et soluit. secundo de his que loco dicitur ponuntur. secunda ibi. (Nec est potest). primo obicit. secundo soluit ibi. (Nos vero) primo opponit sic. medicina dividit in theoreticam et practica: sed ex diffinitione ponit tota theoretica. (Nos vero respondebimus tunc et dicemus quod artium quodam est quod est theoretica. et practica. et de philosophia quod est theoretica et practica: et de medicina dicitur quod est theoretica et practica. Soluit et primo ponit solutionem. 2o ei declaracionem. tertio infert unum correlativum. secunda ibi. (In vnaqueque) tertia ibi. (Liquet duarum). primo dicit quod in artibus reperitur theoreticum et practicum. et ita in medicina: et vltimum quod est theoreticum non repugnat arti et parti artis et esse practicum non repugnat scie. Non ergo valet ista sententia. medicina est scia: quod non habet partem practica. Nec est sententia. est ars: ergo non habet partem theoreticam. Ars enim sumitur large: ut supra dicebat per quolibet habitum intellectum cum recta ratione factivo: et sic per quolibet habitum tali finaliter ordinato in facere. Non multi sunt tales habitus per quos non cognoscitur formaliter qualitas operacionis: et sic sunt theoretici: verbi gratia. cognosco quod in a partibus calidis sunt apponenda repercussiva frigida in principio exceptis illis que fiunt de supfluitate transmissa a principali membro: et ista est maior in vno solo modo practico et est practica cognitio ista. quod est de qualitate operacionis. secundo. cognosco quod omnia a parta sanguinea vel colerica a parta calida sunt. et ista cognitio est pars artis: quod dirigit in operacionem simul cum procedere inferendo quod a partibus colericis vel sanguineis quando non fiunt a supfluitate transmissa a principali membro sunt apponenda repercussiva in principio frigida. Sed tamen cognitio minoris est theoretica: quod per ipsam non cognoscimus formaliter qualitates operacionis voluntarie. Hoc ergo vult Avicenna. quod artium quodam est quod est theoretica secundum partem. (Ubi practicum considerat aliquando large per omnia cognitio in operacione ordinata finaliter. et isto modo medicina est tota practica. (Et omnis ars est tota practica: nec habet aliquid theoreticum prout practicum modo distinctum. Aliquando autem practicum sumitur magis stricte per quolibet habitum per quem formaliter cognoscimus qualitates operacionis: et sic est theoreticum per habitum cognoscitivum per quem non formaliter cognoscimus qualitates voluntarie operacionis: et hoc modo sumitur hic ab Avicenna. (Sumitur et practicum per habitum semper dicente vix circa contingentia et possibilis aliter se habere ut colligitur ex 6. ethicorum. Et sic nulla pars scie medicine est practica. (Theoricum est sumitur per habitum quilibet scientifico nullo modo in operacione ordinato: et hoc modo strictissime. et sic nulla pars medicine est theoretica ut patet. Aliquando sumitur per habitum semper dicente vix circa vltima et impossibilia. aliter se habere ut habetur ex 6. ethicorum. et sic tota medicina est theoretica. (Ex quo sequitur non esse inconueniens. primo modo accipiendo practicum aliquam sciam quoniamque est practica: et quoniamque non: sed speculativa. (Secundo eiusdem propositio sciam in vno loco: vel ab vno habitum esse practica et ab alio speculativa: et sic appetit quomodo in philosophia est naturalis aliquid est practicum: ut cum dicimus quod remissio fit in homine quando cognoscere aliquid oblitum per similia: vel oppositum vel coniugata et sic in multis alijs rebus. Sumendo autem philosophiam per eam ad modum naturale et diuinum. Non est dubium partem esse practica. scilicet moralis. Ex isto potes videre solone huiusmodi non esse bonam. Dicitur enim quod artes videntur cognitioe theoretica scie superioris ut carpentari: geometra. et agricultura naturalis: sed ista principia quibus vtitur non sunt pars artis sed sunt necessaria ad artem. (In vnaqueque autem harum divisionum aliud volumus dicere cum dicimus theoretica: et aliud cum dicimus practica: non tamen nobis necesse est declarare diuersitatem que inter eas existit nisi in medicina. Licet ergo de

medicia dixerim quod est theoretica ex ea est practica. non est existimandum quod velim dicere quod vna diuisionum medicine est scire: et altera operari: quemadmodum multi hunc locum perscrutantes existimant. Sed debes scire quod illud quod volumus est aliud: et quod nulla duarum diuisionum medicine est nisi scia: sed vna earum est ad sciendum principia: et altera ad sciendum operandi qualitates. post hoc prima earum nomine scie aut theoretice appropriauimus. et alteram appropriauimus nomine practice. per theoreticam vero ipsi volumus quod quando eam sciuerimus sciam tamen acquirimus ita quod in declaratione qualitatis operacionis nos non imitemur sic dicitur in medicina quod genera febrium sunt tria. et proles sunt noue: et per practica ipsi volumus non operacionem in effectu. nisi labore motionum corporearum sed diuisionem operacionis medicine: que cum eam sciuerimus auxiliabit nobis ad inquirendum sciam vltimam: et ipsa scia erit in qualitate operacionis. Sicut dicimus in medicina quod a partibus calidis adhibenda sunt in principio que repellant et ifrigident et inspissent: et postea repellentia cum resoluuntur trahimus: et post statum postea in declinatione sufficienter mollificata resoluuntur: propter in a partibus que sunt de materijs quas membra expellunt principalia. Hec igitur doctrina in scientia tibi auxiliabit: et hec scia est declaratio qualitatis operacionis. Licet duarum diuisionum qualitate sciueris iam sciam scientialem: et sciam operatiua adeptus eris et si nunquam operatus fueris. Neque est aliqis dicere potest quod dispones corporis humani sunt tres. egritudo. sanitas et dispositio: que non est sanitas neque egritudo cum tibi due suffecerint. in fine medicine. (Declarat solone et dicit se in omnibus istis dictis: aliud intelligere per theoreticum: et aliud per practicum. Nec est nisi in medicina hoc declarare. In medicina ergo cum dicimus aliquid esse theoreticum. aliquid practicum. Non intelligimus quod vna pars medicine est scia et aliqis dicitur operari sic multi existimant: sed volumus alia: et est quod nulla pars medicine est nisi scia: sed vna pars est ad sciendum principia ita quod non docet operandi qualitate. alia autem est docens operandi qualitate et principium que se dicit modo operandi. alia autem principium que non formaliter sunt de modo operandi non docet. et prima vocatur theoretica proprie. et alia practica: ut statim dicitur. ergo per theoreticam in medicina intelligimus quod est scia in ea. scilicet. me facies acquirere credulitate tamen. ita quod cum eam sciuerimus. acquirimus tamen modo sciam sed vna sciam. vltimum sciam sciam: ita tamen quod in qualitate operacionis nos non imitemur. id est. per illam sciam vltimum sciam formaliter non cognoscimus qualiter sit operandum sic scire quod genera febrium sunt tria. et quod proles sunt noue. (Per practica autem intelligimus non operacionem in effectu est: nisi labore motionum corporearum. (Sed intelligimus diuisionem operacionis medicine. id est. partem medicine: de operacione. id est. docet operari. et hoc pars cum sciuerimus eam auxiliabit nobis ad acquirendam sciam. in alia sciam et ipsa scia erit in qualitate operacionis. sic vbi gratia. quod a partibus calidis adhibenda sunt in principio que repellant et ifrigident et inspissent. postea. id est. augmeto sunt applicanda resoluuntur cum repellentibus et in statu et per statum. id est. declinatione resoluuntur pura: excepti a partibus de materijs pulsus a principali membro. (Hec ergo doctrina auxiliatur in sententia vel scia. et illa sententia vel scia est de qualitate operacionis. Silem sciam istam habemus tertia huiusmodi. capitulo primo. et ibi ponit quod pars theoretica in demonstrando sciam tamen conferret: et est glosa Serardi extra. id est. sciam. (Aduerte tamen quod

videtur non intelligi
hanc operacionem
hanc intelligi

videtur quod intelligi
partem

in operacione
practica

videtur quod dicitur
non est intelligi
partem ab vno
operacione ab ali
non est intelligi
partem ab ali
non est intelligi
partem ab ali

dicat sciam. p sciam itelligere debem⁹ firmā & idubitatāz
 rōne: vel vnus ptis tradictōis determinatā acceptionē.
 ¶ Si autē dicat auxiliabi⁹ ad acgrēdā sciaz: tūc credo ita
 esse itelligēdū q⁹ cū sciuerim⁹ ptē practicā in hītu auxilia/
 bitur nobis illa scia practica in habitu ad acgrēdā sciaz in
 actu: q⁹ ē pōt dici scia. p hītu enī veniem⁹ in actualē cogni/
 tōem: & illa actualis scia est in q̄litate opatōis. Scia autēz
 theozica auxiliā ad acgrēdā sciam ē mō p̄dicto: s; ista sē/
 tētia vel scia ad quā sic auxiliā theozica nō est in q̄litate
 opatōis. ¶ Et si p̄sideres. ista expō est pueniētior textui
 q̄ aliqua ex illis hētilis. Quaz vna est q⁹ scia de q̄ loqur
 Aui. est scia in aia magistri vel scripta i libro q̄ auxiliā no
 bis ad acgrēdā sciam: cū magistri docent nos. ¶ Vel alr
 scia practica auxiliabi⁹ nobis rē. i. icitat nos ad acgrēdā
 sciaz. Alij autē p sciam itelligūt exp̄mētālē habitū ad quē
 multū iuuat scia can. practicoz. ¶ Cū ergo puenit q⁹ cum
 q̄ sciuerit vtrāq; ptē erit adeptus sciam sciētialē. i. sciam
 que nō docet modū opandi. & sciaz opatiuā. i. q̄ docet mo/
 dū opandi: & h̄ q̄uis nūq; operat⁹ fuerit. Nec enī scia pra/
 ctica p doctrinā & demōstratōem acgrit nō p a. iuefactio/
 nē: ex quo itelligi pōt medicinā eē quo ad vtrāq; ptē sciaz.
 ¶ Nota tñ q⁹ hīs pfecte sciam medicine nō ppter h̄ dici
 pōt pfect⁹ medicus. In medico enī pfecto. regruntur duo
 habitus. vn⁹ sciētificus & docibilis: alius exp̄mētalis de p/
 ticularib⁹ q̄ iuuāt medicū i cognitiōe vlium & singulariuz.
 q̄ sumūtur in solo mō practico & opatiuo: & quoz cognitio
 nō hētur nisi p estimatiuā. Dūc enī habitū nō possum⁹ si/
 ne opatōe hēre: & nō nisi ex multo tpe cū multa nāli soler/
 tia: & h̄ vt voluit Gal. 9. terapētica. capitulo. 9. Nō est possi/
 bile nisi exercite⁹ multiformiter in p̄ticularib⁹ agēdo que
 oz circa laborātē rē. & in multis alijs locis. ¶ Nec ē pōt
 alijs dicere q⁹ dispōnes corpis sūt tres. sanitas & egritudo
 & dispō q̄ nō est sanitas nec egritudo cū tibi due sufficient.
 ¶ Ponit obiectionē circa d̄rias. & duo facit. p̄mo opponit. se/
 cūdo soluit. ibi. (Possibile nāq; ē). Dicit p̄mo potest quis
 dicere tres sūt dispōnes humani corpis a medico p̄sidera/
 biles: sanitas egritudo. & neutralitas: & tu in diffinitōe non
 posuisti nisi duas.

¶ Possibile nāq; ē vt cū hmōi dictoz bene p̄side
 rauerit nō iueniat vnā duaz rez affirmatē hāc
 trinitatē. neq; negatē. ampli⁹ si hec trinitas ne/
 cessaria fuerit qd̄ dixim⁹ tibi remoueri a sanita
 te colliget ifirmitatē. & dispōnē tertiā q̄ nō hē
 re sanitatis diffinitōez posuerit. que est habit⁹
 aut dispō ex qua opationes subiecti ipsi⁹ sane p
 ueniūt. ¶ Necq; hui⁹ diffinitōis oppositū nisi sani
 tatē diffinierit quēadmoduz desiderauerint &
 posuerint i esse p̄ditionē q̄ non idiget. p̄terea
 cū medicis i hoc non litigem⁹. neq; enī suz q̄ cū
 eis i hmōi disputare debeā. neq; litigiū hoc eis
 neq; ill⁹ q̄ p̄tra eos sūt i medicina auxiliabi⁹: hui⁹
 enī rei certitudo alteri⁹ doctrine p̄cipis p̄tinet.
 ¶ Soluit iudicio meo sic ego p̄cedo. q⁹ si ille tradictoz bñ
 cōsiderauerit nō iueniet vnā duaz rez positaz in diffini/
 tiōe. s. ptē ex qua sanat & ptē ex qua a sanitate remouet: af
 firmare vel negare hāc trinitatē. ¶ Ampli⁹ adiūgo. q⁹ si h̄
 tertia dispō est ponēda: nō tamē errauim⁹ in diffinitōe. qz
 tertia illa dispō colligit in hac pte diffinitōis & ab ea remo
 uetur. oē enī egrū aut neutrū ē remotū a sanitate: & sic q̄/
 nis sint tres dispōnes: tñ nō solū de duab⁹ fecim⁹ mētionē
 sed iplicite de oib⁹. Dāc autē dispōnē tertiā dixerūt medici
 nō hē sanitatē diffinitōez: q̄ diffinitio ē sanitas ē dispō: ex

q̄ opatōes subī sane pueniūt. Nec ēt oppositū hui⁹ diffini/
 tiōis. i. diffinitio egritudis p̄hēdit hāc tertiā dispōnē. Est
 .n. egritudo dispō. a q̄ egre pueniūt operatōes: nisi fortas/
 se alr diffinirēt sanitatē & egritudinē & ponerēt i ill⁹ diffini/
 tiōib⁹ p̄dūoz q̄ nō idiget: vt si dicerēt sanitas ē dispō a q̄ p
 fecte pueniūt opatōes. & e. egritudo a q̄ pueniūt ipfecte:
 tūc. n. neutralitas s; egritudie p̄tinent. ¶ P̄teter ista di/
 co ēt tibi q⁹ iō posui hāc diffinitōez isto mō: vt eēt bona tā
 apud ponētes istā tertiā q̄ apud alios: qz cū medicis n̄ de/
 bem⁹ de isto disputare: qz n̄ debeo disceptare. i. discrepare
 ab eis i isto cū defēdi possit. Et ēt qz litigiū est q̄stio de hac
 tertia dispōne isti⁹ qōnis nō pderit ill⁹ q̄ affirmāt neq; ill⁹ q̄
 negāt hāc tertiā dispōnē i medicina s; hui⁹ vtut⁹ determinā/
 tio p̄tinz p̄hie. ¶ In sūma ḡ voluit Aui. ponere diffinitōez
 p̄pletā q̄ saluari possit apd̄ tenētes neutralitatē distigui ab
 extremis & ēt apd̄ alios: qz si nō distiguit nō oz q⁹ ponat i
 diffinitōe. Si at̄ distiguit tūc itelligit s; b̄ illa pte a sanitate
 remouet. ¶ Quēstiois at̄ solonē inuit qz vtrāq; ps defēdi
 pōt nec ē medico vtile vl saltē necessariū ad vnā p̄tiū qō/
 nis determinari. Multe at̄ sunt alie qōnes q̄s i alijs vide.
 medici tñ n̄ vident bñ saluare textū Ari. & Aui. ¶ Aduer/
 tēdū ē q⁹ q̄nq; sumit egritudo p̄ q̄libz dispōne intriseca le/
 dēte opatōes n̄ras siue sensibily siue isensibily: & h̄ mō neu/
 tralitas ē egritudo. Alio mō apd̄ medicū sumit p̄ dispōne
 p̄ter nām sensibily ledēte opatōes: & isto mō capiēdo ponit
 tur a medico mediū inter sanum & egrum.

¶ De subiectis medicine. Caplm. II.

¶ Quoniam medicina corpus humanū
 ex pte vnde sanat & a sanitate reo/
 uetur p̄siderat & cuiusq; rei scia nō
 acgrit neq; p̄plet cū cās h̄erit nisi
 p̄ sui cās sciat ergo debem⁹ i medi
 cina scire sanitatis & egritudinis causas.

¶ Istud caplz ititulat⁹ d̄ subiecti medicine qm̄ i eo on̄dit de
 qb⁹ reb⁹ medic⁹ p̄siderat. Et diuidit p̄is caplm̄ i tres ptes.
 p̄ pbat q⁹ medicina p̄siderat de cās & ac̄tib⁹ sanitat⁹ & egrit/
 tudis. 2° enūerat ista. 3° ostendit quō medic⁹ ea p̄siderat.
 ibi 2°. (Lax vō) ibi. 3°. (Dax vō rez). p̄ma i tres. p̄mo p/
 bat p̄mā p̄clonē. 2° aliā. 3°. ābas simul. ibi 2°. (S; qz). ibi
 3°. (Jā. n.) p̄ itēdit istā p̄clonē i scia medicine dem⁹ cogno/
 scere sanitatē & egritudis cās: p̄bat: qz nō acquirē scia ali/
 cui⁹ rei h̄ntis cās nisi ex cognitione illarum cāz. Vbi p̄si/
 dera q⁹ h̄ dcm̄ h̄ ē vl̄ rez: tā de sciaz qz. q̄s d̄ sciaz pp̄ qd̄. &
 idē d̄ ēt p̄mo p̄physicoz ab Ari. i p̄hemio & p̄mēto p̄mo de
 scia certa. Idē ēt h̄ p̄mo posterioz ab Ari. ca^o p̄mo. H̄nāle
 ḡ ē ad oēs sciaz demōstratiuā q⁹ fit ex cognitōe cāz rei sci/
 te. & h̄ siue fiat p̄ demōstratōez qz: siue p̄ demōstratōez pp̄
 q⁹. ¶ Ex q̄ segt q⁹ demōstratio qz. fac̄ sciaz demōstrati p̄
 cognitōez cāe. alr. n. Ari. i p̄hemio p̄hycoz ad p̄badum q⁹
 p̄hus d̄z determinare de p̄ncipis & cās rez nāliū nō valet
 sic nec h̄c rō Aui. qz posset qz dicere q⁹ scia nāl̄ n̄ p̄cedit d̄/
 mōstratōe pp̄ qd̄: s; qz & i scia vl̄ demōstratōe. qz n̄ opz q⁹
 hēam⁹ sciaz effect⁹ p̄ cās. ¶ Et qz illō n̄ ē cōiter dcm̄. decla
 ro exēplariter. Ego p̄cipio q⁹ hō cognoscit h̄ albū eē h̄ dul/
 ce demōstrādo lac. & silr ēt brutū. & ille ē vn⁹ effect⁹ cognit⁹
 a me p̄ sēsus iteriozes sine d̄mōstratōe. & ex isto effectū ife
 ro q⁹ hō h̄z virtutē vnā q̄ cōprehēdit sensibilia diuerso
 rū sensuū q̄ vt⁹ est cā: q̄re possuz iudicare q⁹ hic album est
 hic est dulce in isto processu illud qd̄ scitur est q⁹ homo co/
 gnoscit hoc albū esse dulce. ¶ Istā. s. hōis cognitio est nūc sci/
 ta p̄ demōstratōem. qz: in qua arguit q⁹ qz hō cognoscit h̄
 albū esse hoc dulce: iō h̄z virtutē p̄prehēsiuā sensibiliū di/
 uerfoz sensuū que est causa sic cognoscēdi: & ille effect⁹ est
 demōstratiu⁹ p̄ cognitōem sue cause que cognitio sue cau

*salit ab p̄oria
 ut capl p̄ab
 ni n̄r̄alitatē
 sub sanitate*

acidemia tria sunt acidemia q' dicitur...
materia e' spiritus immutatus / e' spiritus immutatus...
galli 20 regni alligati...
aliqui ablata...

Sen. I.

se habita est p cognitiōem hui' effect' nō tamē dī pprie cog
gnitus plete nisi oibus causis cognitis vsq; ad pmas 2 im
mediatas: s; bec magis ad libru posteriorū ptinet. Cōside
ra tñ in eis. qz a nullo bñ declaratū reperies.

Et qz sanitas 2 egritudo 2 eaz cause plerūq;
sūt maifeste plerūq; occu lte: que nō sensu neq;
nisi p significatiōes accidētū cōprehēdūtur. de
bemus etiam in medicina scire accidentia que
in sanitate accidūt 2 egritudine.

Probat hāc cōclusionē in sciētia medicē debem' cogno
scere accētia sanitatis 2 egritudis: pbat: qz illa opz cogno
scere sine qbus sanitas 2 egritudo 2 eaz cāe nō cognosci. s;
ista sūt accidētia. Multoties enī sanitas 2 egritudo sūt oc
culte sicut sanitas mēbroz iterioz vel ifirmitas 2 cāe ca
rum 2 nō pnt nisi p sua accidētia cognosci. Ubi p acci
dētia itelligēda sunt oia a sanitate vel egritudine dependē
tia vel cōmitātia: nō aut pprie accidētia put ponunt vna
rez pter nām. 2 isto mō large sanitas bz sua accidētia. vs.
bonitates opationū exēcutia nālia 2 qualitātē naturales
2 similiter egritudo.

Jam aut declaratū fuit in sciētis veridicis q
rei scia nō acqrit nisi p sciam cāz 2 principioz
ipsius si cās habuerit et principia: aut nō cōple
tur ex parte sciendi eius accidentia et conconi
tantia essentialia.

Probat ambas cōclusionēs sic. medic' d; ea cognoscere p
que acqrit aut cōplecti scia sanitatis aut egritudis: s; ista
sūt cause 2 accidētia cōmitātia essentialia. Nā in sciētis
veridicis: puta in logica 2 metaphisica est declaratū q sci
entia rei habētis causas 2 pncipia nō acqrit nisi p sciaz cā
rum 2 pncipioz 2 nō plet nisi p cognitiōes accidētū pprio
rum 2 cōmitātiū que essentialia sūt. i. imediate ab essen
tia rei depēdētia: 2 p causas itelligit intrinsecas: 2 p pncipia
extrinsecas. Dicit aut cōpleri scia effect' p cognitiōes suo
rum accidētū: qz illis cognitis de ipō. 2 cognitio esse subie
cti 2 cognita sua qditate demonstratiue: non restat aliquod
dubitabile de ipō effectū qd sciri possit icognitū: s; fortas
sis cognitio illoz accidētū nō sit subiecti scia. Et tu i h
dicto cōsidera. Un tunc vī acqrita scia rei habētis cām: cū
sciaz p causas suas si est qd est. 2 pp qd est. S; cum po
stea querim' passiones subiecti: tūc nos querim' sciaz que ē
illaz passionū pprie cū illaz passionū cās: 2 nō subiecti cō
siderem'. Sed p sciam illaz passionū dicim' cōpleri sci
entiā subiecti. qz ornari: 2 qz p eā nihil scibile ad subiectū
ptinēs illud relinquit dubiū. Et in h cōsidera: qz sūt subti
lia. Colligit aut bec sentētia pmo posteriorū. illo capitu
lo. Una aut est scia. Ex qbus ēt pōt colligi q corp' hūa
num sanabile. 2 a sanitate remouibile opabile a medico ē
subm attributōis pncipale in hac scia. Nā oia alia cōsiderā
tur iquātū hnt attributionem ad istud. Qd si videat cor
pus humanū cōsiderari a medico vt i vita custodiendū: vt
sumit a Gal. 9. terapētica. capitulo. 17. Nā dicit oium itentio
nō tamē vt curatiua demū pma: qz nulla curatiua est: s;
vtiq; dicit qz viuificatiua: nō enī vt sanissim': neq; vt cu
remur ab egritudinib'. pimum accipim' sed vt viuamus.
Tamē h cōsideratio icludit: tanq; supposita i sanatiua: nō
tamē video rōnē demonstratē: quin dici debeat corp' hūa
num sanabile 2 egrotabile 2 viuificabile esse subiectum
primum attributionis.

Causaz nō quatuoz sūt spēs: materiales: effi
ciētes: formales: et finales. Cause nō materia
les posite in qbus sanitas et egritudo mēsuren

Doc. I.

tnr. sunt subiectū quidē ppinquū mēbrū aut spi
ritus et subiectū quidē longinquū humores
2 eis lōginqora sūt elemēta. 2 bec duo sūt sub
iecta fm cōpositōem: s; sint cū alteratōe. In cu
iusq; aut rei cōpositōe 2 alteratōe que sic cōpo
nitur ad aliquā hmōi puenit vnitatē 2 bec vni
tas ad quā hmōi reuertitur multitudo. aut ē cō
plexio. aut forma: complexio nō ē s; alteratio
nem. et forma fm compositionem.

Dic Aui. illa enumerat de qbus est scia medicine: 2 p
dera q nō spāliter enumerat accidētia: qz vult ea dare itel
ligi per operatiōes que sūt finis: 2 p ea que dicent in 2° fen.
Diuiditur ergo in pres tres. pmo enumerat ptinētia ad p
tem theoreticā. 2° ad practicā. 3° colligit oia. ibi secūda. (Du
ius aut) tertia ibi. (Et postq;) Prima in. 4. fm. 4. genera
cāruz. 2 est. ibi secūda. (Efficiētes aut) ibi tertia. (Forma
les) ibi 4°. (Lāc aut) finales. Dicit pmo. 4. esse spēs cau
saz. i. mālis formalis efficiēs 2 finalis. cā aut istrumētalis
reducit ad genus cause pncipalis: cuius est istrumētū: 2 vi
de hāz sufficiētia 2° physicoz. 2 5° metaphisice. Addit
secūdo q cause māles sanitatis 2 egritudinis i qbus mēsu
ratur. i. fm quas recipit sanitas varios gradus sūt tāq; p
pinquū subm. mēbrū aut spūs tanq; remotū humores: re
motiora sūt elemēta. Et bec duo vltima humores 2 elemē
ta sūt subiecta fm cōpōnem 2 cū alteratōe ē. qz nō sola cō
pō sufficit sine alteratōe. Et s; dicit 3° q ad hāc ptē q i cuius
libet rei cōpōne 2 alteratōe qñ sic cōponunt vt elta in corpe
hūano puenit ad aliquā vnitatē: 2 h vnitas: aut ē cōplo: aut
forma. S; alia lra hz coeqlitas 2 cōplo fit p alteratōes: for
ma vl coeqlitas p cōpōne. Circa ista cōsidera. q mēbrū
cū sit viuēs: est subz imediatū sanitatē 2 egritudis. denoia
bile p ipaz sanū 2 egrū. Spūs at dī subz qz imediate dispo
nit mēbrū ad sanitatē vl egritudinē recipiēdā: cū certa spi
rituū quātitas regrat i mēbro p sui sanitate. Un si imagi
nemur cor eē vacuū spiritib' 2 si i suis qlitatibus 2 sui suba
nulla fiat variatio: tñ ē egrū 2 ipedit i suis opatōib' 2 ita p
sentia spūuz ē sanitas: q tñ nō denoiat ppe spūs sanos. Utr
at spūs sit aiar' videbit' loco suo infra. Duo res at 2 elta
dñr subiecta sanitatē remota: qz sūt corpa nāl'r intrinsecā hōi
nū apta p vnā trāsmutatōes vl ples pueri i aliquē ppe sa
num vl egrū: vt puta mēbrū. Attēde 2° q Aui. voluit i
mixto pfcō reanere elta alterata s; qlitatē hntia tñ ppas
formas: 2 cū h dīsa ad mīma 2 dōbite iux' posita. In hac g al
teratōe eltoz ad iuicē fit cōplo q s; ptē ē i qlibz mīmo elto
rū. cū ipa sit vē extēsa: 2 ista cōplo fit p alteratōes eltoz ad
iuicē. S; forma mixti nō ē tāq; i subo i aliq' vno mīmo elto
rū: tūc. n. ex vnico elto eēt aliqō mixtū. S; p ē ad mīmis i
aggregato ex. 4. mīmis eltoz: qd aggregatū ē p' subz illi'
forme. Aliq' at sūt forme qb' nō sufficit elta tñ pma eē
subiecta. s; oz alia iēē elta secundaria sic hūores: 2 aliq' iā re
grūt diuersa pposita sic mēbra. 2 aliq' i suo mīmo nāl'i nō
sūt ptēte. 4. mīmis elemētalib' s; idigēt plib' iux' posit' cer
to ordie. q ordo vocat' mod' mixtōis hodie: s; cōiter nō in
telligatur. imaginat' g. 4. mīmis eltalibus alterat' ita q
i vnoquoq; eoz sit cōplexio pueniēs p forma carnis dūmo
iuicē nō sint pposita cōpōne reglita p forma carnis nō erit
ibi forma carnis: ilic; sit cōplo: stāte at cōplone si iuicē iuxta
ponant' debite p forma carnis fit forma carnis. Docē igit
tur q Aui. voluit dicere q cōplo fit p alteratōes 2 forma p
cōpōnem. Et iō de Gentili mirandū est q ex B textu
vult esse de mēte Aui. q elemēta sūt i mixto remissis suis
formis subalib': cūz nullo mō text' illud sonat. 2 Auer. iei
pit 3° celi iponētē illā opiniōne Aui. S; puto salua tāti

in q' fundat' dicitur sic humores 2 p' hūi
po ro in q' fundat' op' ratiōis at q' imp' p' p' p' p' p'
fir 2 m' b' 2 nō hūmōz.
4
p' for m' l' n' d' u' g.
gri d' n' a q' d' i' t'
n' h' a' b' g' p' m' c'
p' m' a' l' l' i' s' a'
n' r' 2' m' a' l' i' d' i' s' d' u'
p' o' p' i' n' q' u' a' a' u' t'
m' e' b' r' o' p' r' i' m' o' s'
p' a' n' i' r' a' s' c' o' g' n' i' t' i' o'
n' a' d' i' n' m' e' b' r' o' n' i' s' t'
p' l' i' c' i' a' s' p' r' i' m' o' s'
v' i' d' e' q' a' l' t' e' r' a' t' i' o' e'
r' e' p' o' s' i' t' i' o' e' q' p' r' i' m'
u' l' t' i' o' a' l' t' e' r' a' t' i' o' e' q'
u' i' a' t' a' d' r' e' p' o' s' i' t' i' o'
d' e' d' e' t' e' r' p' l' i' c' i' o' e'
m' e' b' r' o' z' a' u'
v' i' d' e' s' u' p' i' s' t' a' n' z'
q' d' p' r' i' m' o' s' p' r' i' m' o' s'
m' e' b' r' o' z' e' g' r' i' t' u' d' i' n' e'
e' n' o' t' a' d' u' g' p' e' d'
p' r' i' m' o' s' i' n' u' a' r' i' o' s' p'
p' l' i' c' i' a' s' c' o' n' s' i' d' e' r' e'
i' n' u' a' r' i' o' s' a' u' t' e' d' i' p' r'
n' i' u' i' d' e' v' i' d' e' v' i' d' e'
h' e' b' i' n' o' m' o' e' i' s'
a' g' n' i' t' i' o' n' e' n' e' c'
m' i' n' i' m' i' s' i' s' t' e' c' o' p'
h' i' r' m' e' b' r' o' z' p' p' l' i'
f' a' m' i' l' i' a' r' i' s' p' e' c' t' u'
f' l' u' c' i' u' s' s' p' i' r' i' t' u'
i' n' e' p' t' e' s' u' b' i' r' i'
g' u' i' s' e' i' p' s' i' s' f' l' u' i' t'
i' s' t' a' p' r' o' p' r' i' e' t'
v' i' d' e' q' d' s' u' p' r' i' o' r'
d' e' m' a' g' i' o' n' e' a' l'
m' i' x' t' i' s'
v' i' d' e' q' d' i' n' t' e' l' l' i' g' a' t'
d' u' z' m' i' x' t' i' o' i' s'
d' e' h' o' r' n' o' r' a' r' o' r' e' d'
r' e' p' l' e' x' i' o' e' e' p' o' r' e'
n' o' s' e' b' t' i' n' t' a' b' i' l' i' t'
e' g' e' d' e' f' e' n' s' i' s' p'
v' i' d' e' q' d' b' e' n' e'
h' i' r' t' e' n' e' a' t' p' e' l'
t' a' n' o' p' r' a' d' i' c'
m' i' x' t' o' s' p' r' i' m' o' s'
h' i' s' p' r' i' m' o' s' p' r' i' m' o' s'

De sanitatis in generi

Gen. I.

viru reuerentia q' Aui. opinionem non viderit bene. Magis autem est mirandum q' Jaco. de forliuio etiam in hac exponere ad litteras segit. et marsilius. Et tu hec dicta tene menti per multis q' infra dicent. Multa autem subtilia et magis dubia circumstant hanc materiam que suis locis declarabuntur: sicut q' aliquid generat et nihil corrumpit: q' nullum mixtum perfectum est homogeneum: q' in materia hominis essent multe spirituales forme. q' forma minimi naturalis mixti esset diuisibilis et multiplicata in minimis elementorum ipsam componentium q' forme que dicuntur extense sicut ferri et mineralium essent compositae ex diuisibilibus que omnia quod sunt et quod non sunt vera locis suis infra videbimus.

Efficientes autem cause sunt cause permutantes et conseruantes humani corporis disponentes: sicut sunt aeres et que eis continuantur: et comestiones et aque et potus: et que in eis continuantur: et etho et retentio et regiones et ciuitates et loca habitabilia: et que eis continentur: et motus et quietes corporis et animales: et ex eis sunt somni et vigilie et alteratio in etatibus: et diuersitas in eis: et in generibus: et in artibus: et in moribus: et in rebus: que in humano superueniunt corpore ipsam tangentibus. siue sint contra naturam siue non sint contra naturam.

Enumerat efficietes causas et per se ea que continentur aeri sunt impressiones celestes et meteorologicae. Ea que continentur cum comestione et potu sunt ea que bibuntur vel assumuntur ut medicinae que continentur cum ciuitatibus sunt vicinitates stagnorum vel fluminum vel manuum domorum: et silia. diuersitas in generibus. id est in sexu vel in generibus. id est in modo viuendi. Attende que aliqua sunt cause naturales secundum unam considerationem tantum: que secundum aliam sunt agetes: ut sanguis et humores sunt males cause modo dicto. Sunt autem efficientes per quanto habent qualitates actu currentes actiue ad sanitatis vel egritudinis factionem vel conseruationem.

Formales vero cause sunt rationes et virtutes que post eas eueniunt et componuntur.

Enumerat causas sanitatis et egritudinis: vel melius corporis per quanto est sanum vel egrum. et iste sunt rationes et virtutes que post ipsas veniunt et compositioes: et unitas que in componere datur intelligi. per virtutes autem secundum unam expositionem non debemus intelligere potentias anime que sunt subaltere idem cum anima. sed qualitates que sunt anime istas ad operationes faciendas que sunt alie a ratione. sed tamen ab ipsa dependunt ut infra causa de virtutibus videbis. Et iste merito dicunt euenire post rationem saltem natura: et si non spiritus tunc. Et modo loquendo de posterioritate naturali est anima potest dici ratione posterior. Nec est iuxta superius dicta est opportunum que quicumque est ratio sit forma: que forma ultra rationem requirit compositionem: et dicitur forma sanitatis ad sensum dictum prius: que talis qualitas secunda alia a ratione est sanitas: sicut est diaphaneitas cornee est sanitas: que tamen diaphaneitas non est ratio. et sic per eam est corpus formaliter sanum ut infra tangetur. Vel secundo que virtus dirigit sanitatem ad opus sic ydea vel imago artificis dirigit artem in opus. Et sic potest dici forma sanitatis: sic ydea artificiatum dicitur forma artis. Vel tertio potest dici que ratio et compositio non sunt sanitas nisi per quanto per eis potest anima perficere operationes. Ex quo sequitur primo que ratio est virtus anime capiendum virtutem large. Secundo sequitur que per prius est ratio illud quod ipsa est que ipsamet sit virtus. Et sic virtutes post rationem eueniunt. id est per prius est aliqua qualitas esse rationem que esse virtutem. Sequitur tertio que virtus est forma que subiectum est sanum: que per rationem: per quanto per ea potest perfici operatio est membrum sanum: et ista est virtus loquendo isto modo de virtute. Non non aliter dicimus esse rationem formam sanitatis: nisi que per ipsam membrum est formaliter sanum. Eadem ergo est difficilis

tas de complone et virtute. et si consideras expositiones quas tangit Hentilis. hic non conueniunt textui sicut hec. Et autem complexio forma sanitatis vel causa formalis sanitatis. vel que in definitione sanitatis ponitur: et tunc est metaphorice. vel ad sensum dictum: que est causa formalis: quare aliquid est sanum. Et si queratur que res est sanitas: et que res est egritudo. Dicendum que aliqua sanitas est substantia ut numerus quaternarius digitorum unius manus. qui non est aliud ab illis digitis: et est sanitas in numero. Alia sanitas est qualitas siue complexio. Et sicut de morbo est dicendum. Nulla tamen res dicitur sanitas nisi pro quanto per eam corpus viuens potest in suas debitas operationes: siue ille sint actioes siue passionis. et sic nomen sanitatis est respectiuum.

Cae autem finales sunt operationes. Et in scientia quidem operationum est scientia virtutum proculdubio et scientia spirituum qui sunt virtutum subiecta doctrine medicinalis. unde aliquis inquit de corpore humano quod sanat aut infirmatur.

Dic enumerat causas finales. et iste sunt operationes. fines enim sanitatis de secunda intentione sunt operationes: que tamen proprie non debent dici cause. cum ab istis causata non dependant. subdit Aui. que scientia operationum est scientia virtutum proculdubio: que virtutes non nisi per operationes cognoscuntur. Et sicut est scientia spirituum. que spiritus sunt subiecta virtutum: et preparant membra ad virtutes suscipiendas vel conseruandas vel infra virtutum. Tenendo vero que potentia spirituum regatur in quibusdam conuenientibus operationibus ultra rationem vel rationem membrum potest dici que spiritus est subiectum qualitatis qua virtus anime in opere tanquam instrumetum extrinsecum. et ista qualitas potest dici qualitas anime largae: et sic proprie capiendum subiectum spiritus est subiectum virtutis in anime. considera. Concludit ergo que hec sunt subiecta medicine pro quanto in ea inquirimus de corpore humano pro quanto sanatur vel infirmatur. id est a sanitate remouetur. id est quo ad partem theoreticam.

Huius autem inquisitionis perfectiones. scilicet ut sanitas conseruetur et egritudo remoueat. oportet esse partes secundum istas duas disponuntur et suorum instrumentorum causas. Et huiusmodi quidem causa est regimen cum comestione et potu: et electio aeris: et mensura motus et quietis et medicatio cum medicina et medicatio manualis. hoc autem totum apud medicos est secundum tres species: sanorum et egrorum et mediorum quos modo nominauimus. et dicemus quod inter duas diuisiones iter quas proculdubio non est medium media vocentur.

Enumerat subiecta pertinentia ad partem practicam: vel aliter secundum que est scientia de conseruanda sanitate habita et recuperanda amissa. Et intendit ut mihi videretur que perfectio huiusmodi medicinalis inquisitionis que est cognitio conseruandi sanitatem habitam et recuperandi amissam habet multas partes secundum que sunt multe cause harum disponuntur. conseruationis huiusmodi sanitatis: vel remotiois egritudinis. Et non intelligo secundum causas. id est modos faciendi. sed capio nomen cause proprie ut supra sumebatur. et intelligo harum disponuntur non sanitatis et egritudinis ut Hentilis intelligit. sed conseruationis sanitatis et remotiois egritudinis. et est huiusmodi partes secundum causas instrumentorum acquisitionis sanitatis et remotiois egritudinis. probatur. que cum ista pars sit ad sciendum acquisitionem sanitatis et remotionem male disponuntur. Et ista acquisitionis vel remotio huiusmodi causas oportet causas cognoscere et infra cause. id est ista et cause instrumentorum cognoscere sunt. Et hec expositio est plana et facilis et non intricata sicut ista Hentiliana que est non probatur. et exemplificat de causa inquisitionis vel conseruationis sanitatis. id est que huiusmodi causa est regimen cum comestione et potu et alijs sex rebus non naturalibus.

Handwritten marginal notes in Latin script, including phrases like 'no. V. de gri in', 'no. dicit 149', and 'rarioe p'rialli'.

medico. qz modicū in phia de illis scriptū est. et h sepe facit Gal. in libello de accidēti et morbo. Et subdit Avic. q in vnoquoqz istoz qn fuerit aliqd occultū v3 asferre medic^o demonstrationē diuidēdo. numerādo et complendo qd intelligit vbi fuerit oportunū. Debes. n. scire q demonstrationes sunt qdaz in qb^o idigem^o diuisione p^o. s. diuidēdo et numero. i. p^oinet subiecti enumeratione vt p3 p posterioz. et p^oclone p^o pbanda. qz Arist. ibidez diuidit. et diuisis pbat ptes passionis demonstratiōis de subiecto. s. qd ē ex p^omis ve ris imēdiatis rē. Et cāpanus i libro elemētoz euclidis oñdit eē pmutati pportionabile de subiecto analogo ad tps numez. et spēs quātitatis p^oinue diuidēdo subm.

Salien^o nāqz cū demonstratiōnā argumētatiōez sup diuisionē primā facere aggressus ē nō d3 ag gredi iquātū ē medicus: sed iquātū ē phus. In scia. n. nāli d3 loq sicut Alfachi: q cū affirmare aggressus fuerit qd cōitatem seq deberet: nō d3 loq de hoc iquantū est alfachi: s3 iquātum ipse ē mutachelis: medicus. n. iquātus ē medicus: et alfachi iquantū ē alfachi: nō pōt de hoc rōcina ri. q si nō: pueniemus ad circuitiōnez.

In hac pre remouet dubiū. possz. n. qd dicere Gal. fecit li brū de elementis et ibi nitit^o pbare q sunt. 4. igit^o medicus demonstratiōe determinat de eis. Rūdeē q Gal. hoc nō fa cit tāqz medicus sed tanqz phus nālis. qz medicus in reb^o nālib^o est sicut alfachi. Alfachi aut est ille q cū dicat illud qd o3 seq cōitatē. i. populuz ex pcepto legis nō d3 de hoc asferre rōem p quāto est alfachi. sed si asferat hoc est inq̄stum ē mutachelis. Nō d3 q medicus inq̄tū medi cus nec alfachi reddere rōnē de illis q sunt a supioz de termināda. Si aut vellet reddere p p^oria medicie faceret circuitiōnē: qz pbaret pncipia p ea q ab ipsis pbant: cū me dic^o nihil hēat certū nisi p illa pncipia. Et tu bec p^osidera qz fortasse rō Avic. nō pcedit. Multa. n. sunt medicinalia pncipia p se nota nō accepta a phia nāli. et p hac mā vide dis cordiā iter Auer. et Avic. de scia ad quā p^oinet pbare p^omum motorē eē. Nō ē q alfachi ē nomē arabicū. significat p^onunciatorē volūtatis pncipis vel cōsily q vt sic nō h3 di cere rōnem volūtatis. Mutachelis vō ē ille q est pnceps vel p^oliarius q dicēdoz h3 reddere rōem. vñ dic^o Simon ianuefis q alfachi significat i lingua arabica doctorē di uine legis q nō h3 rōnem reddere. qz machometus ita p^oci pit q de ea nō disputare. sed mutachelis ē phus q ditorū suoz h3 reddere rōnem.

Doctrina secunda est de elemētis: cuius est vnum capitulum.

Elemēta sunt corpa et sunt ptes pri me corpis humani et alioz q in cor poza diuersaz formaz diuidi mini me possunt ex quoz p^omixtiōe spēs diuerse generatorum fiunt.

Avic. icipit determinare de reb^o nālib^o q sunt intrinsece cor poris nostro ad eius itegritatē vel p^oseruationez necessarie. Et diuidit i. 5. ptes. p^omo determinat de elemētis. 2° de cōplonibus. 3° de humorib^o. 4° de mēbris. 5° et vltimo d^o vir tutibus et opatiōib^o et spiritib^o s^ol. ptes patēt. p^ons ps de ele mētis ē cap. vnū qd in tres ptes diuidit. p^oio ponit elemē toz diffinitio qd nois. 2° vnūqzqz elemētoz describit. 3° ponit iter ea g^oalis qdā d^oia. 2° ibi. (Terra ē.) 3° ibi. (Que at graua.) p^oia in duas. p^omo ponit elemēti diffinitionem 2° numez elemētoz. 2° ibi (medicus.) Dicit p^omo q elemē ta sunt corpa et ptes p^ome corpis humani et alioz corporum

*ide q
de p^omo de
determinat de
rebus in quibus
sunt ptes
necessitates ead^o
rebus
et elemētoz
sunt v^o p^o*

mixtoz q in corpa diuersaz formaz minime diuidi p^ont. et ex quoz cōmixtiōe spēs diuerse fiunt g^oatoz. Ubi at tende q bec diffinitio. differt ab illa q ponit 5° metaphysi ce textu cōmēti. 4. vbi dicit. Elemētū ē illud ex quo cōpo nitur aliqd p^omo et ē in eo et ē idiuisibile fm formā i aliā for mā. Nō illa diffinitio puenit p^orie m^oae p^ome ex q p^ous cōpo nitur res qz ex. 4. p^omis elemētis corpeis. et iō Avic. cū volu it ista. 4. in rōne elemēti diffinire dixit. sunt corpa et partes itegrales v^o saltē q^otitatiue corpoz mixtoz fm pōnem ei^o. Et p corpa Avic. itelligit corpa nālia p^ostituta ex mā et for ma. s3 p^ocordat bec diffinitio cū illa quā pōit Arist. 3° celi. tex. cōmēti. 31. et ē. Elemētū ē illud in qd corpa dissoluunt^o et ē in eis p^o aut actu et h ē dubiū. Elemētū at nō dissoluit in aliq diuersa in for. Per h. n. q dicit. Elemētū at nō dissoluitur rē. Cōmētatoz itelligit q corpa dissoluunt^o in elemēta remanentia in actu et illa elementa actu remanentia nō am plius dissoluuntur in actu diuersa in forma et h non conue nit materie p^ome nec forme cum in dissolutione mixti for ma corrupit^o et mā nō remanet sub eodez actu. s3 sub alio Ex quo ifert Loim. elemētum equo ce dici de mā et for. et de elemēto isto mō accepto. quō accipiēdo elemētū diffini tio Avic. ē p^opletissima. Per h. n. q d^o. sunt cor^o. differt a mā et for. cū ibi cor^o sūat^o p nāli p^oposito. et p h q d^o ptes corpo ris exprimit^o q o3 elemētū esse i elemētato aut actu aut po tentia. Per hoc vero q dicit. p^ome. itelligit p^ome in gene re p^orium corporeaz via eēntialis cōpōnis. et p hoc distiguitur a p^otib^o nō sic p^omis. vt vbi g^ora. ossib^o carne rē. bec. n. non sunt elemēta qz aliq sūt ptes simpliciores corpee. Per hoc q d^o q in ptes diuersaz formaz minime diuidi p^ont. dat itelligi s3 Auer. cōmēto 31°. terty de celo q nō repugnat elemēto eē diuisibile i ptes q^otitatiuas. sed ei repugnat eē diuisibile i ptes h^otes diuersas formas in quo differt a q^o bet mixto. Nō aut addit ex quoz amixtiōe rē. v^o d^oni ex supabundāti ad maiorē expressionē q mixta ex eis p^opo nunt. et nō pōit bec p^oricula: loco allegato terty celi. Quidā aut dicūt q p hoc differt a celo. Cōsiderādū 2° q hāc diffi nitionē terty de celo dicit Arist. esse in qua oēs pueniunt. et Cōmētatoz in fine cōmēti dicit hāc diffinitionē esse notā p se et nō esse dubiū de elemētis q sint postremū in actu ad qd fit resolutio et ē p se notū de elemētis qd ē. v^o qz sūt. s3 est dubiū vtrū sint in mixto actu v^o p^o. Accipiēdū ē in cō mēto. 31° terty q elemētū nō d^o nisi resolutiōe ad id cui^o ē elemētū. Ex quo seq^o nō iō dici aliq elemēta: qz sunt cor poza simplicia q^oitates p^omas de se sibi determinātia. No ta 3° q fm nullū modū accipiēdi elemētū p^ouertit h nomē elemētū cū h noie pncipiū vt exp^ose colligit 5° metaphysi ce. cōmēto 4°. cū elemētuz nō dicat^o nisi de intrinseco p^o q^oto est intrinsecū. pncipiū vō de intrinseco et extrinseco.

Considera vltimo q de mō generationis mixtoz ex elemētis et elemētoz p^omanētia i mi xto. 4. a modernis cōcedētib^o g^oationē et corruptionē ele mētoz. et cōcedētib^o ipsa esse ignē. aerē. aquā. et terrā. per tinēter sūt iuēte pōes. Unā quā recitat Tho. d^o garbo et ē i sūma q mixta nō p^ont quoquomō fieri ex elemētis. et q ele mēta nullo modo sunt i mixtis nec forme aliq subales v^o accūtales elemētoz sunt in mixto. Sed qz mixta hūt q^oli tates in virtute medias iter q^oitates elemētoz: s3 cōplonē v^otualiter mediā iter caliditatē et friditatē. 3° dicim^o meta physice elemēta eē fm vtutes in mixto. 2° p^opositio fuit in prin^o. study mei cōis quam secutus est marsilius et pleriqz aly. et Avic. dicit in libro de generatione et corruptiōe q ista est extranea opinio quā qdā mouerūt circa sua tpa. Sic. n. dicit ad l^oram. Quidā mouerūt quādā opinionē extraneaz et mirabilē circa ista tpa dicētes q simplicia qn cōmifcent et in se iuicē operāf. deueniūt ad denudationē suaz forma rū et nullū eoz tenet p^oriā formaz. Et ē qz mixtū bene pōt

*Ubi at
tende q
bec diffinitio
differt ab illa
q ponit 5°
metaphysi
ce textu cōmēti
4. vbi dicit
Elemētū ē illud
ex quo cōpo
nitur aliqd p^omo
et ē in eo et ē
idiuisibile fm
formā i aliā for
mā. Nō illa
diffinitio puenit
p^orie m^oae p^ome
ex q p^ous cōpo
nitur res qz ex
4. p^omis elemētis
corpeis. et iō
Avic. cū volu
it ista. 4. in rōne
elemēti diffinire
dixit. sunt corpa
et partes itegrales
v^o saltē q^otitatiue
corpoz mixtoz
fm pōnem ei^o.
Et p corpa Avic.
itelligit corpa
nālia p^ostituta
ex mā et for
ma. s3 p^ocordat
bec diffinitio
cū illa quā pōit
Arist. 3° celi. tex.
cōmēti. 31. et ē.
Elemētū ē illud
in qd corpa
dissoluunt^o et ē
in eis p^o aut actu
et h ē dubiū.
Elemētū at nō
dissoluit in aliq
diuersa in for.
Per h. n. q dicit.
Elemētū at nō
dissoluitur rē.
Cōmētatoz itelligit
q corpa
dissoluunt^o in
elemēta
remanentia in
actu et illa
elementa actu
remanentia nō
amplius
dissoluuntur in
actu diuersa in
forma et h non
conuenit
materie p^ome
nec forme cum
in dissolutione
mixti for
ma corrupit^o
et mā nō
remanet sub
eodez actu. s3
sub alio
Ex quo ifert
Loim. elemētum
equo ce dici
de mā et for.
et de elemēto
isto mō
accepto. quō
accipiēdo
elemētū
diffini
tio Avic. ē
p^opletissima.
Per h. n. q d^o.
sunt cor^o.
differt a mā
et for. cū ibi
cor^o sūat^o
p nāli p^oposito.
et p h q d^o
ptes corpo
ris exprimit^o
q o3 elemētū
esse i elemētato
aut actu aut
potentia.
Per hoc vero
q dicit. p^ome.
itelligit p^ome
in gene
re p^orium
corporeaz
via eēntialis
cōpōnis. et p
hoc distiguitur
a p^otib^o nō
sic p^omis. vt
vbi g^ora. ossib^o
carne rē. bec.
n. non sunt
elemēta qz
aliq sūt ptes
simpliciores
corpee. Per
hoc q d^o q
in ptes diuersaz
formaz minime
diuidi p^ont.
dat itelligi
s3 Auer. cōmēto
31°. terty de
celo q nō
repugnat
elemēto eē
diuisibile i
ptes q^otitatiuas.
sed ei repugnat
eē
diuisibile i
ptes h^otes
diuersas formas
in quo differt
a q^o bet
mixto. Nō aut
addit ex quoz
amixtiōe rē.
v^o d^oni
ex supabundāti
ad maiorē
expressionē q
mixta ex eis
p^opo
nunt. et nō
pōit bec p^oricula:
loco allegato
terty celi. Quidā
aut dicūt q
p hoc differt
a celo. Cōsiderādū
2° q hāc
diffi
nitionē terty
de celo dicit
Arist. esse in
qua oēs
pueniunt. et
Cōmētatoz
in fine cōmēti
dicit hāc
diffinitionē
esse notā
p se et nō
esse dubiū
de elemētis
q sint
postremū
in actu
ad qd fit
resolutio
et ē p se
notū de
elemētis
qd ē. v^o
qz sūt. s3
est dubiū
vtrū sint
in mixto
actu v^o
p^o.
Accipiēdū
ē in cō
mēto. 31°
terty q
elemētū
nō d^o nisi
resolutiōe
ad id cui^o
ē elemētū.
Ex quo seq^o
nō iō dici
aliq elemēta:
qz sunt cor
poza
simplicia
q^oitates
p^omas
de se sibi
determinātia.
Nota 3° q
fm nullū
modū
accipiēdi
elemētū
p^ouertit
h nomē
elemētū
cū h noie
pncipiū
vt exp^ose
colligit
5° metaphysi
ce. cōmēto
4°. cū
elemētuz
nō dicat^o
nisi de
intrinseco
p^o q^oto
est
intrinsecū.
pncipiū
vō de
intrinseco
et extrinseco.*

ex elementis generari. s3 forme substantiales elementorum nullo modo remanent in mixto. sed qualitative dispones elementorum que virtutes eorum dicuntur bene remanent.

[3] po est comentatoris Aver. qua non video ipsum p de generatione sensisse 3o. de celo. cometo 67o. Et e q elementa remanent in mixto po et non actu. et intelligit p bec dicta que sunt Arist. p de generatione. cap. de mixtione q elementa remanent refracta in formis suis subalib et accitilib. et tale ee remis suz de esse in po et non in actu copleto. s.

[4] positio e Aui. et e q elementa sunt diuisa ad minima et remissa in suis formis accitilib et sunt coiuncta cu alijs p forma supadditaz. Et bec tn hnt formas subales no refractas: tn no recipiunt magis et min. et tale esse de ee i po sicut dicim pt ee in po qn no e disa. s3 qn e ptinuata. Et hac positione narrat Aver. p de generatione cap. vltio dicens. Aui. p potetia elementorum itellexisse eorum eentia p qua eentia elementa dicuntur duplr ee po. Uno mo qz p eam pnt multa agere cu sit forma pncipalis eorum. 2o et qz ista elementorum essentia est po tparationis qua habilitat ma ad recipiendum formam mixti.

[5] Prima po vr mibi oino irrionalis: qz mixta resoluntur in elementa vt sensus notat in combustione. Si g impossibile eet ex elementis vel elementis fieri mixtu ia tota mixtoz ma trahisset in tpe pterito in maz elementorum et nihil eet mixtum. Nec valz si dicat q mixtu no resoluitur in elementa s3 i mixta qz quero de illo vltimo mixto ad qd stat mixtoz resolutio qz no pcedit in ifinituz. et seqt q illud vel illa si sint plura sunt elementa ad lensum nrm. Locedim. n. id ee elementum qd est postremu eorum ad qd p resolutione deuenit. hac opinionem taqz aliqua demetia no psequor.

[6] Contra scdam opinionem arguo p sic. Ex ea sequeret q ne q ignis neqz aer neqz aqua neqz terra eet elementu. sumendo elementu p elementu corporeo cui oppositu concedit po. et p3 pna. qz nullu elementu e nisi alicui elementati sit elementum. Sed ignis aer et. no sunt elementa alicui elementati. g et. Maior est Aver. 3o de celo. cometo. 31. vbi vult nullu isto ru ee subaliter elementa. s3 accit eis ee elementa respectu eorum quoz sunt elementa. et ide colligit ab eode comento. 67. eiusde et plurib locis. et vult h ee notu p se. Et minor p3. qz n eeent elementa alicui elementati nisi eeent intrinseca illi. Nuc aut s3 positione nullu elementu e in mixto. cuz sue subales forme nullo modo sint in mixto. Sequitur 2o nullo mo ee mixtionem cuz no vniant elementa alterata s3 corruant: [7] Seqt 3o simplicior ee hoiem q est copositior oibus qz terra alterata s3 qlitates pmas cu ho ex simpliciori forma et eque simplici ma et qlitatib eq trahactis coponat. Seqt 4o mixta hogenea p putrefactione no debere icinerari s3 pte et resolu siue dissolu fm aliam cu in eis no sit diuersitas ptium tm q vna deberet couerti i cineres et alia in vaporem. Si. n. vna e coplo vniformis vni forme mixti. nec sunt necessarie elementorum forme in oi spe hogeneorum dare aliquid tale mixtu vel dari posset i quo eeent oes ptes vniformes. et tuc illud no posset p putrefactionem icinerari neqz aduri. cu adustio sit vi caloris subtila grosso sepatio ita vt subtile sublime et grossum descadat. 2o pmi. capo de causis calefacietib. neqz bn et expmi posset quo aliqs e substati fice sicior s3 qlitative humidior. Vel quo aliquoz eqliuz in calore et humiditate eiusdes spei spalissime. vnu eet magis aereu. reliquu magis aqueu. et quo p actione ignis aliq mixta liquecut aliq coagulant et sic innumerabilib passio nibus mixtoz q oes pedet a tali difformitate ptium mixti qtilibz hogenei q nalis difformitas no pot saluari ex pte for. vltimo mixti cu illa si p totu vni ronis. nec ex pte ma e pme sili de ca. nec ex pte qlitatis. qz videm q facta alteratioe qlitatis pagēs extrinsecu redit tn ad pstinā nāz et difformitate. tu et qz istaz ptiu qlitas in eque itesaz vna de

beret ee magis puenies forme q alia. et sic tunc mixtu eet pfecti si totu eet vniforme isto pueniori gradu. et sic dz agere ad reddedu reliquas ptes ad vniformitate illi gradu ab ea deducta ipressione pstrary sicut agit se reducendo totu ad nalem dispositione cum remouet pagēs vt apparet in ferro. auro. et argeto calefactis dimissis sue nāe. et i hoie ifridato. Nec et ista nalis difformitas in mixto hogeneo fm eorum via pot saluari. na signo mixtu qd hz generari hogeneu et tota mltitudine ignis pmo pcurrētis ad ei gnatione nalem. et vocet a. et tota multitudo aque. b et aeris. c. et terre. d. q quoz corruunt in aduetu forme supad dite. Et arguit sic. qdlibet isto. 4. fuit continue in loco suo seorsuz. et adhuc manet no mixtu cu alio modicu in suis qlitatibus alteratu. g vnu qd qz isto p se alia hz pponem. g si supaddit forma alia addit in vnoquoqz forma alia cum sint ille ma p varias coplones pparate. vt dicit positio. i. mo ex h sequeret q ex vno simplici elemento alterato sicut vnu isto alterat possit fieri mixtu. qd vr impossibile. Tale .n. mixtu no putrefieret nec ab intrinseco corrueret nec esset cobustibile nec resolubile in simplici. q oia sunt aut ali qd eorum oibus mixtis coia. Immo vr ex isto q nulli ho eet conalis aliq coplo nisi tparata. ita q si flaticus p ignis calitatez vl solis ad gradu equalē gradui tparati reducere: deberet sub isto gradu pmanere: et cu ista forma bene perficere operationes supposita debita qtitate spiritu et sanguis et debito loco tpetoz: cui oppositu notat experientia. Et pna p3 p hoc: qz no pot assignari ca. quare ille gradus eet nalis vni et no alteri. No. n. mora vel diurnitas pmanetie i subiecto faciut gradu nalem vt apparet in ethico p multos annos no esse nalem gradu febris. et calor in pn gnationis embriouis est ei coueniens no obstante q modico tpe ifoz mauerat ipm. Nec pot poni ex pte coplonis q sit qlitas 2o. cu illa variet fm variationem qualitatū pmax nisi ponantur elementorum forme et iam ponit gradus ee illaz qualitatū equales nec modus dependentie a spu et sanguie. Videm. n. q tparatū nalter factus fridus p sanguis et spiritus euacuationem redit ad tparatū celeriter cuz cibis teparatis. qd no facit ille q e nalter frid tm. Nec vr quo sanguineus puenies nalter in aliquo. senectutis instati ad gradu caloris et humiditatis teparati iuuenis no sit teparatus sicut iuuenis temperatus nisi ipse sit terrestrioz qd no est merito qlitatuoz gradu cum illi sint equales. sed qz plus pportionabilz hz de suba terre in mixtioe. Immo cu ad gnatione noui mixti pcurrut elementa. si illud mixtu dz esse fridu et siccu a dno in eo saltez no corrueret terra et si frigidu et humidu no corrueret aqua. et sic de alijs pportionatis alijs elementis. Aliqd igi saltē elementu remanebit i mixto. et p3 pna. qz aqua no corruet nisi itroducta siccitate et caliditate sue forme in ppossibilib q no sunt itroducte in eiusde mixti gnatione cu totu mixtu sit fridus et humidu. No. n. erit itroductus medius gradus totius latitudinis caliditatis: et medius siccitatis: et cu oib illaz qlitatum gradib citra mediū fiat forma aq vt appet in generatione ignis imediate ex aq que qualiter fm ambas qlitates alteret. In qua aut oz igne posse stare cu friditate et humiditate supra mediū. Si at medietate latitudinis calitatis et siccitatis itroduci ei forma. et tuc pari rone aqua poterit cu calore et siccitate stare supra mediū. vl oz cu oi gradu circa mediū caliditatis et siccitatis stare forma aque. si no citius forma ignis itroduci qz medietas latitudinis suaru qualitatū itroducat.

[8] Istis cōtra hanc positionē iam tentus. licz positio videatur negare pncipiū per se notū. puta aliqd esse elementum corporeū. Maior etiā p istozū argumētozū est ptra istos q interpretant opinionē Averoy q ipse voluit in eadē pte mae esse .4. formas substantiales. 4. elementozum remissas

Vide qz mora vr
tunitas pman
p6o ut fuit qz
naturalis vr a
in rone pman

at.
iat.
ysu
ppo
i for
o po
olu
rtes
ei.
for
tex.
e in
aliq
olui
meta
am
onue
ti for
o alio
fof. et
iffini
a ma
ozpo
ut po
gene
stiqui
non
per
pnt.
agnat
at ee
a qli
ocm
o po
uidā
diffu
unt. et
notā p
tu ad
it. s3
e in co
d cui
nt cov
a. No
nomē
pbyf
p qto
mixtoz
ia i mi
ne ele
ā. per
o et i
et qz ele
ales vl
nt qli
oplonē
meta
o fuit in
pleriqz
qz ista
Sic. n.
rancas
niscenē
forma
ene pot

fm q sunt ibi qtuor combinatiões qualitatu primay i gradi bus remissis illis qtuor formis correspondetes. tuc. n. nalis difformitas mixtoꝝ nõ saluaret. et nõ videret dña inter tale substãtifice et qlitatiue. semp. n. ad qlitatis acq̃sitiões forme subalis sequeret acq̃sitiõ. Item vapor eleuatus ab aqua q sursum ascēdit nõ esset formalr aq̃ nec faciliter cõ uerteret ad nãm aq̃ cū sit ibi forma aeris intensior forma aq̃ vt pz calculanti p combinatiões. Itē in hyeme aer nos circundans esset magis aqua q̃ aer: qz hz plus de friditate q̃ caliditate. vt appet ad sensum. Itē igne sūmo icipiente in aquã sūmã agere hz ambas qlitates iciperet subito gnare formas triũ elemētoꝝ. scilicet aeris terre. et ignis. cū ibi combinatiões remissas istis ueniētes introduceret. Et sic p soli ignis actionē in aquã posset ois forma mixti pfecti introduci. qz qlibet pportio tā in. 4. qlitalib⁹ p̃mis q̃ in formis subalib⁹ elemētoꝝ imaginabilis p̃t p talē actionē acq̃ri et tales p portione seq̃r cõplo et forma mixti iuxta positionē. cū ṽt ptra experientia et ptra oēs. ¶ Et si q̃s bñ cõsideret verba Auer. 3. celi cõmento. 67. iueniet ipm huc habuisse sensus q̃ in eadē pte m̃ae sint adequate cuiuslibet. 4. elemētoꝝ forme. Nã iõ ponit eas remitti vt fm subam misceant. qd̃ dicit Aui. nõ posse dicere. cū dicat elemēta remanere i for mis suis subalib⁹ nõ refracta. Sed o3 Aui. dicere q̃ mixtio est tñ fm accñtia elemētoꝝ. ibi. n. p mixtionē ṽt intelligere coexistentia in eadē m̃a: quēadmodū in cõmēto imediate se quēte. ¶ Si q̃s igit̃ cū pōne Auer. de remissioe formarũ elemētalium vellz q̃ nõ sint. 4. forme in eadez m̃a coexten se: sed qlibet hz p̃prium situz. tñc hēbit oēs difficultate s̃ se. q̃ sunt cõtra sequētem opinionē. et ponet formas subales recipe magis et min⁹ sine aliq̃ rōe. Igit̃ h̃c pte nõ arguo pp̃ hec et multa alia nota p̃his. ¶ Adhereo quarte positiõĩ q̃ est Aui. cū ex ipsa oia sensui et rōni cõformia facili⁹ soluã tur q̃ ex aliq̃ aliaz. Notū est. n. illis q̃ sunt in metalicis ex perti q̃ ipsa sunt cõstituta ex minimis terreis iteriectis aq̃ is corpib⁹. q̃ in distillatione in plerisq̃ separari possunt. P̃rio tñ ṽt ex pōne seq̃ elemēta nõ sunt mixta sed iuxta posita et sic nullū mixtū cēt vere vnū sed aggregatus ex elemētis iuicem iuxta positis. vt arguit Auer. 3. celi. cõmēto allegato ptra Aui. Pro isto dñ negãdo p̃iaz. nõ. n. dicunt solū mixta cū hēant formas subales in m̃a coextensas. nec ad istū sen sum sumit mixtionē Aris. p̃mo de generatõe. cap. d̃ mixtio ne. Vult. n. q̃ miscibilia facile bene sint diuisibilia ad ptes paruas qd̃ non esset p̃tines coextēsoni formarũ. Ista. n. sic diuisa seruãt p̃prios situs. et hec mixtio nõ solū fit fm q̃ti tatē ptium sed et fm qlitatē. aliter. n. nõ qlibz ps mixti cēt mixtū. nec mixtū eē vere mixtū vnū nisi p alterationē mi scibiliũ acq̃reret vna cõplexio et tandem vna forma suba lis q̃ facit vniri vere elemēta et cõtinuari. Non igit̃ dicitur mixtū vere vnū solū p aggregationē sed p vnitatez forme supaddite. Nec sunt elemēta mixta solū cõparatiõe ad sen sum. cū licz intellectus pfuse. et deus distincte p̃cipiat diuer sitatē situũ. 4. elemētoꝝ in mixto. tñ illa sunt vere vnita et p cõplonem vnã in vnoquoq̃ illoꝝ et p formã q̃ p hanc cõ plexionē acq̃rit: vt dñ cap. precedente. quã vnionē i forma et qlitate media vocat Aris. verã mixtionē. ē. n. mixtio mi scibiliũ alteratoꝝ vnio. 2. p̃ncipalr ṽt: q̃ nõ cuiuslibz gnã tio ē alterius corruptio. nec ecõtra. cū in gnãtiõe mixti im mediate ex elemētis nihil corrupat et in dissolutiõe mixti in elementa p̃ncipali nihil generet corrupto mixto. Pro hoc dñ pcedēdo p̃clonēz ad quã deducit. scilicet aliqd̃ gnãri sim pliciter: in substantiis et nihil corrupi: et e3. Sufficit. n. aris. q̃ vnus elemēti gnãtio ē alterius corruptio et ecõtra ad sal uandū p̃petuã successiõē in gnãtione et corruptione nõ po nendo m̃az ifinitã. nam mixta aut corrupunt i mixta aut in elementa et generant. aut ex mixtis aut imediate ex ele mentis. ¶ Et si bene p̃sideres textũ Aris. p̃mo de gnãtio

ne. illo cap. Determinatis aut his et. Oēs auctoritates so nantes q̃ vnus gnãtio ē alterius corruptio sunt exp̃sse nõ vniuersales exceptis duab⁹. vna ē hec. Nunc qd̃ tñ deter minatū est quare in oĩ gnãtione ente corruptiõe alterius. et corruptione ente gnãtione nõ simplr attribuim⁹ gnãri et corrumpi ad iuicē trãsmutabilib⁹. et hãc itelligo q̃ ille abla tiuus stet aduersatiue ita q̃ sensus sit q̃uis ois gnãtio vni⁹ cēt corruptio alteri⁹. et e3: tñ nõ simplr attribuim⁹ gnãri et. ¶ Alia ē auctoritas ei⁹ circa finē vbi dicit. Est alteri⁹ gnãtio sp̃ i substãtis alteri⁹ corruptio. et alteri⁹ corruptio alteri⁹ gnã tio. et ista est ṽlis de tpe q̃ oĩ tpe generatio vni⁹ ē corruptio alterius. et hoc est ṽt de elemētis. Necq̃ igit̃ rō Aris. ad hoc deducit q̃ cuiuslibet mixti generatio est alteri⁹ corrup tio. Nec textus sui de vi vocis hoc sonare videt. als tñ dī xi q̃ quicūq̃ aliquod vnū generat̃ ex vno imediate aut ali quod vnū corrupit i vnū. tunc vnus generatio est alte rius corruptio. ¶ 3. p̃ncipaliter sequi ṽt q̃ mixti genera tio ex elemētis nõ esset generatio cū gnãtio sit trãsmuta tio totius i totū nullo sensibili remanēte eodē vt subiecto: nõ i tali mixti gnãtiõe remanet elemētū sensibile p subie cto forme mixti: vt dicit p̃o. Dic dñ q̃ tex. aris. p̃ d̃ gnãtio ne. vbi ponit dña iter alterationē et trãsmutationē i suba exponit a Lom. isto modo. Trãsmutatio aut i suba ē cum nihil remansit i actu ex illo ex quo ē trãsmutatio q̃ sit subie ctū illius rei i eo qd̃ fit essentialr nõ accñtalr. et itelligo i actu eodē. Nã m̃a que ē subm gnãtionis semp est i actu. hz nõ i eodē actu est i termino a quo gnãtiõis et i termino ad quē. Nunc. n. dicimus q̃ elã qñ est mixtum nõ sunt in eodē actu sicut prius. nam et sūt refracta i qualitãtib⁹ et sūt col ligata et deducta ad nãm p̃plonãle p formã supadditã: et si sunt p se existētia: sed tãq̃ ptes p̃tinuate in toto q̃ dicit̃ ab Aristo. esse i p̃o et nõ actu i mixto. ¶ Vel dñ 2. q̃ m̃a mixti nõ est in eodē actu añ gnãtionē et post. Nã p̃mo nõ est in actu aliquo tota: sed fm varias partes hz varios actus. In fine aut tota hz vnū actum. ¶ Vel dñ 3. q̃ i trãsmutatiõe subali nihil remãsit i eodem actu vltimato qd̃ sit subz ist⁹ trãsmutatiõis. Nam i gnãtione mixti est forma superad dita vltimat⁹ actus m̃ae post gnãtionē q̃ nõ erat añ: et i cor ruptiõe eius remanet forma eltoꝝ p vltimo actu q̃ prius nõ erat act⁹ vltimat⁹: vel acq̃rit noua mixti forma. ¶ Vel dñ 4. q̃ pductio mixti ad esse p mixtionē nõ ē generatio: et desitio mixti nõ ē corruptio: d̃ q̃ loq̃ aris. i de gnãtiõe et corruptiõe. vt vult Lomē. 2. de generatiõe. ppe finē per vnam cartã. Dicit. n. q̃ mixtio nõ est gnãtio simplr. neq̃ ē alteratio. et sic nõ quelibet iceptio sube est per gnãtionem simplr isto mō dictã: sed aliq̃ permixtionēz. ¶ Videt̃ 4. seq̃ q̃ elta sunt i p̃posito actu cum sint i eo cū forma suba li nõ refracta. et sic mixtū nõ h̃ret aliquã formã subalē sup additã. cūa tenet duplr. P̃mo. qz i eadē m̃a non p̃nt esse due forme subales. aliter. n. nõ esset signabil⁹ cã. q̃re i aduē tu vnus forme alia corrupit. Et 2. qz forma ista superad dita adueniet enti i actu. et sic esset accidens. Dec. n. videt̃ esse dña iter formã substãtialē et accidētalē posita a docto ribus q̃ subal⁹ aduēit enti i p̃o: illa vero i actu. ¶ Pro isto dñ q̃ subiectū forme mixti cum quo componit vnus nõ est materia vnus alicuius elemētoꝝ. 4. sed est materia in qua sunt. 4. forme elemētoꝝ fm varias ptes ita q̃ mini mum nalis mixti hz formã idiuisibile quo ad molē q̃ p̃mo iformat aggregatū ex. 4. et cuz eo cõponit vnus vere et nõ cõponit cū aliquo elemētoꝝ. 4. ita q̃ subiectū forme mi xti nõ est m̃a actu p vnã formã. et sufficit ad faciēdū q̃ reci piat nouã. et q̃ illa noua nõ sit accñtalis. Impossibile aut ē m̃am actuatã itegre p formã vnã subalem recipe aliam substãtialē p̃ma nõ corrupta. Et h̃ volūt auctoritates si q̃ reperiantur dicentes q̃ forma subalis nõ aduenit enti in actu: sed bene accñtalis. Ex quo et apparet solutio ad rōnē

Vide q̃nter impossibile sit q̃ materia armata iungat̃
vna forma subali post alia p̃cipia. i. ualib⁹ d̃
forma subali q̃ si alia forma subalis debet iudicari
op̃ q̃ p̃o r̃p̃p̃atur vna alia sequit̃ r̃p̃p̃atur
subiecta vt p̃o h̃c adduci sc̃t tñ eodē forma
aridit̃ r̃p̃p̃atur.

q̄ solebat fieri. qz tunc in mām elementī cōsistit dispositam qualitatiue sicut vnū elementuz in mixto posset extra mixtum itroduci forma mixti sicut fiebat qñ elementuz erat alijs iuxta positū. Nā nō dicim⁹ in vno aliquo elementoz p se in mixto esse formā mixti: sed pmo in aggregato ex. 4. Nec ē icōueniēs imo pbabile nullā esse mixti formā cōsimiliter extēsam sicut extense sunt forme elementoz sed mixtoz homogeneoz que plurima cōtinēt minima nālia sue sp̄i. forma quodāmodo improprie est extensa cōposita ex formis idiuisibilib⁹ quo ad molē. Et p hoc poterit industriosius soluere alias difficultates. si q̄ tra illam opinio nem emergerent.

C Medicus at p̄phico credere d̄z q̄ sunt quatuor et nō plura. quorum duo sunt leuia: et duo graua: et leuia s̄ ignis et aer. graua terra et aq̄.

C Ponit numez. et narrat in ḡnali q̄litate motiuas. et dicit q̄ medicus d̄z credere p̄phico. et p̄z. Cōsidera tñ q̄ via ad p̄bandū ista elementa esse. 4. Est vna posita 2° de ḡnitione. supponēdo q̄ corpora elemētata sunt oīa p se tangibilia. et q̄ p̄me d̄rie omniuz corpoz ḡnabiliuz et corruptibiliū sunt d̄rie tāgibiliū. 2° de generatiōe. et nō sunt alie fm quas fiāt ḡnatio et corruptio. et cū alioz sensibilib⁹ d̄rie nō sint cōes oib⁹ corpozib⁹ generabilib⁹ et corruptibilib⁹. ḡ suppoit q̄ p̄me differētie tāgibiliū q̄ sunt actiue et passiue in generatiōe sunt calitas. friditas. humiditas. et siccitas. Nāz alie oēs tāgibiles qualitates vel p̄rietates reducunt ad istas. exceptis grauitate et leuitate q̄ nō sunt actiue mō dicto. et s̄līr asperitate et lenitate. densitate et raritate. ipse autē p se nō reducunt ad alias. Ex q̄b⁹ sequit⁹ q̄ iste d̄rie dicunt eē p̄mo rū corpoz generabiliū et corruptibiliū. et qz ille nūq̄ reperuntur in subiecto sole sed copulate. manifestū est q̄ numerus corpoz p̄moz generabiliū erit fm cōbinationē possibilem in istis. 4. qualitativ⁹ q̄ numerus est quaternarius. et qz videm⁹ q̄ ignis ē calidus et fit aer cali. et hu. aq̄ fri. et hu. et terra fri. et sic. 3° dicim⁹ ista. 4. elemēta. cū ista sint q̄b⁹ que niunt p̄me d̄rie qualitativ⁹ tāgibiliuz in sui simplicitate. In diget tñ hec rō additamento quo p̄bat nullū istoz. nec aliqua duo esse alioz duoz elemēta. in 2° de generatiōe. ex q̄ expresse videbis itētionē Ari. esse q̄ impossibile ē aliqd eē elem̄ alicui nisi sit in eo fm formā subalē. et tu in illa cōsidera 2° via sumit. 4. celi. textu cōmēti. 4. 4. et cōmēto eodēz iuxta expositionē Auerro. 2° themistius nō velit illā esse demonstratiōe. et ē q̄ existēte leuitate et grauitate oī aliqd esse leue simplr. et aliqd graue simplr. et aliqd graue et leue cōpatiuē. et ista cōpatiuā necessario sunt duo. vt ibi Lom̄.

C Terra ē corpus simplex cuius locus nālis in medio toti⁹ existit in quo naturalr manet geta et ad ipm cū ab eo sepata fuerit naturalr mouetur: et hec q̄d ei⁹ naturalis grauitas existit: cuius q̄d natura frida est et sicca. Ipsa. n. talis existit q̄ si dimissa fuerit neq̄ altera res extrinseca eaz cōuerterit apparebit ex ea friditas sensibilis et siccitas. Eius vero eē in generatis inuamentuz prestat ad retētionē faciēdā et fixationē et ad cōseruādas figuras et formas.

C Ponit terre notitiā ex pte qualitativ⁹ motiuaz et qualitativ⁹ alteratiuaz quas sibi determinat. et ei⁹ opōnes in mixto: et p̄z. p formas aut et figuras idē itelligo. Attende q̄ p̄. q̄ medium mūdi d̄r locus nālis terre. vel sumēdo mediū mūdi p cōcauo aque q̄ ē medi⁹ locus in mūdo. et sic ē locus cōtinens. vel sumēdo mediū p centro et tūc ē locus terminans nō cōtinens. vt d̄r centz locus nālis. qz ad hoc vt terra sit nāliter locata. regrit q̄ centrū ei⁹ sit cētrū mūdi.

C Nota simplr simplicitate opōsita q̄ p̄p̄sior

2° q̄ licz ignis nō appetat gescere in loco p̄prio. imo mot⁹ circularis in p̄pa sphaera nō sit sibi violēt⁹. tñ terra appetit gescere: et p sui grauitate resistere mouētī ipaz circulariter circa centrū mūdi. aq̄. n. mot⁹ sit calefactiuus plus repugnat nature terre q̄ nāe ignis. **C** Nota 3° q̄ terra mouetur ad locū deorsum vt in eo cōseruet. Lū. n. terra est in tāta distātia a celo et mediat aqua iter ipsam et celū. agit celum in terrā quādā qualitativ⁹ ei⁹ cōseruatiuā et istā q̄litate nō ageret nisi cū determinato medio et ad determinatā distātiā q̄ cōcurrūt in terra nāliter locata. **C** Ex quo itelligis nō oportere cogitare quare nō sit illa q̄litas ita itensa p̄pe celū sicut in locis terre. qz ibi nō applicat celū cū circūstātuz cū q̄b⁹ ē. h̄ qualitatis actiuum.

C Utruz aut q̄libet pticula terre nitat vt centz ei⁹ sit centrū mundi vel nō. licz varie sint opiniones. Ego credo tñ q̄ sic iuxta mētem Arist. p̄mo. de celo. 3° de est appetit⁹ in forma totius et partis. Nec habeo p̄ icōueniētī q̄ vna terra colūnaris figure vniformis in gradu et po^o deducto cōmento potētie. et decemēto resistentie eius in motu et remotis ipedimētis extrinsecis ifinito tpe moueret et nūq̄ eius centrū fieret centz mundi. Ne ergo tali fine frustra ret puidit nā de acquisitione impetus.

C In q̄one autē de tota terra quō sit locata nāliter cū fm ptem supemineat aque sunt varuz modi dicēdi. Et est vn⁹ q̄ centz grauitatis terre ē centz mūdi. sed terra ē ita difformis grauitatis q̄d nō ē idē centrū grauitatis et magnitudinis centrū. et ita sit vt superficies ptis terre leuioris sit distātiō a centro mundi q̄ superficies extrema ptis grauioris p duplū ad distātiām iter centrū grauitatis et magnitudinis. Cum igit aqua decurrit ad loca decliuioza cooperitur ps grauior leuiore manēte discooperta. ad q̄d iuuat cauernositas discooperte ptis in qua multus aer cōtinēt et adiuuat stelle q̄dā tenētes terrā suspensam p salute anī mantii. vel alr p̄hibētes mare septētrionale oceanum a cursu suo ne coopiat terras. Et qz terra septētrionalis ē altior: vt p̄bat Arist. 2° metheuz. qz maria septētrionalia currunt versus meridionalia. **C** Sed mibi v̄ q̄ terra septētrionalis d̄z eē grauior et fridior meridionali. p̄pterea q̄ oblique et min⁹ a sole r̄spiciē et videm⁹ p̄petua frigoza et niues. 3° nō credo istas eē cās. nec estimo aquā minozē q̄tatiue terra itm q̄ nō sit nisi p̄ plēdis q̄busdā terre valibus et cauernis vt q̄dā dicūt. 3° estimo terrā purā locari ifra aquam et aquā eē supiozez qualibz talis terre totalis pte. 3° tñ cū hoc dico q̄dā eē mixta terrea in plerisq̄ locis applicata huic terre pure q̄ mixta fm extremā partē oīuz tñ sup aquā q̄tū ē necessariū p̄ cōseruatione viuētuz vniuersi. et terra pura huic d̄scensui resistit. Terra vō nālī ē fri. et sicca in sumo vt pōt colligi ex Lom̄. 3° celi. cōmēto. 67°. Nā ad oēm remotionē alicui⁹ gradus istaruz qualitativ⁹ seḡ forma subalis remotio iuxta suā pōnez. 13° 2° de ḡnitione. dicat terrā magis sicca q̄ frigidā. et aquaz magis fri. q̄ hu. et aerē magis hu. q̄ calidū. et ignez magis ca. q̄ siccū. Qd ego itēpretor q̄ vnū q̄d q̄ elemētū bz vnā istaz q̄litate in sumo sue nāe magis conformē: licz nō habeat eā itēstozē. Iuuat at terra ad tenēdas figuras mixta cū a qua cū qua cōstituat cōtinuū duorum.

C Aqua at ē corpus simplex cuius naturalis locus est: vt sit circūdās terrā et circūdata ab aere cū i suis sitibus naturalib⁹ p̄māserit. et hec q̄d est eius grauitas comparatiua.

C Notificat aquā p̄mo p qualitativ⁹ localiter motiuā. 2° per qualitates alteratiuas. 3° ponit eius operationes in mixto. 2° ibi (Que frida) 3° ibi. (Cuius esse) **C** Dicit p̄mo q̄ aq̄ ē corpus simplex cuius locus nālis est vt sit circūdatuz ab aere et circūdat terrā. cum ista elementa p̄māserint i suis

vide mag p̄p̄s

vide q̄litate tota terra

stib⁹ nālib⁹. z vtus q̄ moueri facit eā ad hunc locū ē ei⁹ gra-
uitas cōparatiua. q̄ tñ nō dī cōparatiua respectu grauitatis
terre. qz sit remissior in gradu: sed qz sit diuersa in spē ab ea
iclinat ad locū vni⁹ infra. ¶ Cōsidera q̄ nō vbiq̄q; situat
aqua sub grauiori imediate z sub leuiori ē ipa nāliter loca-
ta. Et idē Aui. dixit cū in suis stib⁹ nālib⁹ pmāserit. ¶ Ex q̄
p3 falsus eē cōe dictū q̄ vbiq̄q; ponit aq̄ supra grauius se
nō grauitat. Videm⁹. n. peluim lapideū plus pōderare im-
posita aq̄ q̄ aī: sed imaginata terra nālī locata circa cētrū
z aere nālī locato in cōcauo ignis remanet sit⁹ orbicularis
medi⁹ iter terrā z aerē i quo nālī gescit aq̄ z ad quē moue-
tur. Quō at iā de facto aliq̄ terre sup̄ficies remāet discoop-
ta dcm̄ est supra. Qd̄ aut qdā dicūt stāte situ imagiato ele-
mētōrū nullū eē p̄p̄iū locū aque: qz p̄cana sup̄ficies aeris:
z cōnexa terre nō ē loc⁹ p̄p̄iū: lz sit dcm̄ sustentabile. tñ ab
eis nō pbat. Assumūt. n. qz tūc sequeret locatū p̄p̄iū maio-
rari loco p̄p̄io minorato: qd̄ est ipole vt dicūt: cū loc⁹ debe-
at esse eq̄lis locato. Pueri enī mediocriter instructi i. 4. phy-
sicoz. sciūt possibilitatē illi⁹ cōlonis. Eadē. n. sup̄ficies i for-
ma spherica plus cōtinet q̄ ipsamet i alia forma. z sic aliq̄tu-
lū maiori plus cōtinet. S3 cū dī locū p̄p̄iū eē equalē loca-
to. itelligit̄ fm̄ cōtinētiā. alr. n. nō eēt in magnitudine loc⁹
locato compabilis.

¶ Que frida est z humida. s. eius nā talis existit
q̄ si dimissa fuerit sicut est neq; vlla cā extrinse-
ca ei p̄traria fuerit apparebit ex ea friditas sen-
sibilis: z dispositio q̄ est humiditas z ipsa qdē
est eius generatio in creatione sua q̄ reddit eam
aptā ad spargēdū z extēdēdū p̄ q̄libz re q̄uis
sit pauca: z recepit oēm figurā q̄ ē lz nō retinet.

¶ Declarat explicite aquaz ex q̄litateib⁹ suis actiuis z passi-
uis. dīcēs q̄ ipsa deducto ipedimēto repit̄ sensibilr frida:
z appet i ea humiditas. Et ista hūditas ē illa cui⁹ gnatio in
creatōe aq̄ reddit aquā aptā ad hoc vt spargat̄ z extēdat̄ p̄
q̄libz re a q̄libet vtute sp̄sua: q̄uis pauca talis vt⁹ sit: qz aq̄
pp̄ hūditatē modicū resistit spargētī: z facile recipit oēm
figurā lz modicum retineat.

¶ Cuius eē in generatis iuuamētū prestat ad fi-
gurādas formas quas in suis diuisionib⁹ aliq; fi-
gurare volunt: z ad figurādū z ad lineandū z
temperandū. Humidū. n. lz cito formas figura-
les amittat cito tñ eas recipit sicut siccus lz eas
durit̄ suscipiat: duriter tñ retinet eas. Cūq; hu-
midū z siccus se adinicez tēperauerint adipiscēt
siccū ab humido vt cito suscipiat tensionē z fa-
cile figurari possit. z acqret humidus a sicco vt
retineat firmiē qd̄ in eo accidit ex rectificatione
z equatione. z pp̄ humidū phibet̄ siccus a sua
separatione: z p̄pter siccū phibetur humidus
a sua fluxibilitate.

¶ Ponit iuuamēta aque in mixto: z sūt q̄ aq̄ prestat iuua-
mētū ad recipiēdas figuras artificiales z in figuratiōe z li-
nea: iōe factis nā z certifiatiōe. i. liniatiōe ad certaz figu-
ra. Nā humidū lz nō retineat figuras: facile tñ recipit eas.
z sicut facilr recipit: ita facilr amittit. siccū vero ecōtra. Cū
ergo sunt iuicē cōmixta vnū per alterū: tēperat̄ ita vt siccū
recipiat facilr z hūidū retineat meli⁹. z cū hoc tēperant se
ne sint gradus excessiui in cōueniēti p̄mixtiōe.

¶ Aer at est corpus simplex: cui⁹ nālis locus est
vt sit sup̄ aqua z sub igne. bec. n. est ei⁹ leuitas

cōparatiua. Ipsius. n. nā calida ē z humida se-
cundū regulā quā dixim⁹. Cui⁹ qdem esse in ge-
neratis iuuat vt rarificent̄ z alleuient̄ z subtili-
entur z ad superiora eleuentur.

¶ Notificat aerē: z p3. Id aut qd̄ ponit̄ p3 rōnē quā dixim⁹
itelligit̄ q̄ non aliūde alterat⁹: vt supra dī de aqua z terra.
De loco autē aeris z leuitate sua cōparatiue dicendū ē p̄
portionabilr: sicut de grauitate aque.

¶ **Utrum autem** grauius i p̄p̄a sua sphaera ad hūc
sensum q̄ nitat̄ ad descendēdū
credo q̄ nō: sed dī grauitare: qz facili⁹ moueret̄ deorsus q̄
sursus versus loquēdo de puro aere. Et h̄ vt̄ itellexisse Lō-
mē. 4. celi. 2mē. 39. Dicit enī: z itelligendū ē p̄ ḡuitatē in su-
is locis q̄ sup̄ dixim⁹ ad expulsione eoz a facilitate violē-
tiā facile ad iferi⁹. Qd̄ aut dixit Ar. eodē. 4. tex. cōmē. 30.
de vtre pleno aere q̄ sit grauior vacuo. negatū est a themi-
stio: nec est tñ a Cōmen. approbatū eodē cōmēto. sed vult
q̄ Ar. nō ē sustentat⁹ sup̄ illo ex⁹. ¶ Ex eodē cōmento. 30.
circa p̄ncipiū. Potes̄ itelligere seu colligere q̄ motus aq̄
sursū ad spherā aeris pp̄ necessitatem vacui ē violētus. L3
qdā expositores dicūt ipsam eē nālem neutralitate cāe z
male. Reliqua patēt cū itellegeris q̄ p̄ aerē p̄mixtus leui-
gant̄ mixta i sphaera aque nō i sphaera p̄p̄ia. Vide Ar. z Lō-
men. in 4° celi. cōmento. 39. de ligno z plūbo in aere z aqua
adinuicem comparatis.

¶ Ignis vero ē corpus simplex cui⁹ nālis locus
sup̄ oēs elemētarias existit p̄tes: q̄ est p̄cana ce-
li sup̄ficies. ipse nāq; ad celū puenit. z bec qdēz
est eius leuitas absoluta. Cui⁹ nā calida ē z sic-
catet eius eē i generatis prestat iuuamētū vt ma-
turo z subtiliet z p̄miscet: vt et eius penetra-
tione currat p̄ ea suba aerea vt et duoz elemen-
torū grauiū fridoz purā friditatez frāgat: z vt
de elemētaria p̄p̄ietate ad cōplonalitatē redeat.

¶ Dic describit ignē. ponēdo iuuamēta in mixto: z p3. de lo-
co suo: qz videm⁹ ipm̄ vnde quaq; ex aere ascēdere. Jō ar-
guēdum ē aliq̄e esse locū sup̄ spherā aeris vbi locat̄ aliq̄
simplex. z vide hui⁹ declarationē. 4° celi. tex. cōmē. 31. z cō-
mēto eodē. Ignis at dī calidus z siccus absolute. z nō dī in
textu cū cōditionib⁹ sicut de alyz. vel qz pp̄ sui formalitatē
nō cōpatit̄ friditatez supra mediū. ¶ Uel q̄ magis credo
qz sēsus nō pōt esse iudex ei⁹ fridi si daret̄. Nō. n. discerni-
tur ab aere. leuitas at ignis ē absoluta. qz nullus ē loc⁹ cor-
porū mobiliū motu recto sup̄ior loco ignis. Sūt at sex ope-
rationes ignis in mixto quas narrat Aui. Naturatio. i. di-
gestio. ois. n. digō fit a calo. z ē tēpatio z itelligo tēperatio-
nē. i. p̄fectionē mixti. tēperari. i. p̄fici ad iustitiā. p̄ calorem
. n. recipit̄ p̄fectio q̄ ē p̄ncipiū opationū mixti. 3° ē subtilia-
tio z est clara cā. 4° est q̄ sua penetratio seruat viā sube ae-
ree vt currat p̄ mixtus vt sunt vene vel arterie vel aly poti
p̄ quos currit sp̄s i aiali. 5° ē minoratio friditatis pure ele-
mentoz fridoz. z modus p3. 6° est ducere elemēta de p̄p̄e-
tate elemētari ad cōplonē: z hoc nihil aliud ē dicere nisi q̄
dum agunt z patiunt̄ elemēta adiuicē cū venerit p̄ime q̄-
litatez ad gradus cōueniētes mae p̄ certa cōplone illud qd̄
itroducit cōplonē ē ignis vel calor ignis. ¶ Et h̄ voluit ex-
p̄sse Auer. in expositiōe. 4. methaur. ca. 2°: vbi dicit. ad fi-
nem. Et elemētū qd̄ ē gnationis cā p̄ma aīns opans in reb⁹
corporalib⁹ est ignis. z id qd̄ ē aer. z qd̄ ē aqua cito destrui-
tur p̄ ignē: z elemēta oīa sunt subiecta igni. z ignis ē opans
in ista z vincēs ista. Dec cōmen. vnde paulopost subdit. Et
postq; res est sic. tūc oē mixtū h3 p̄p̄iū calozē fm̄ p̄p̄iaz
nāz qd̄ est calor z similitudo forme. Uolo dicere q̄ calozē

*ad quid dicitur
mixtio hūidi m̄
z q̄ in mixtis*

*Et sic generatio dī aera q̄ iuba multa q̄ ab
h̄r dī igne z om̄it q̄ p̄r naturā dī volūf
ū ab igne dispositib⁹ nā q̄litatez aralib⁹
E nati sicut dī dēt p̄r h̄r dī dī dī dī dī
p̄t i. vt dīponat ad maturariōz q̄litatez
digo nō fit ab igne immo aral⁹ nati. vcl
dū dī q̄ p̄ fit ab igne illud ē in vtre
calozis natiōis q̄ ad h̄r infusioz igne*

in libro de ignis... quod dicitur... quod dicitur...

cludit mās z terminat ipam. Et aduerte qd h snia pnt. est snia z fudamētū dicētū qd oē mixtū est a dñio calidū z humidū. s3 de hoc magis in sequētī capitulo.

¶ Duo at graua plus iuuat ad mēbroz genera tionē z eoz getē; z duo leuia plus iuuat ad ge nerationē spūuz z motionē eoz; z ad monēda mēbra lz motoz nō sit nisi aia; bec sunt elemēta.

¶ Cōparat elemēta graua z leuia quo ad mixta i corpe hu mano. Et dñr duo graua pl' iuuare ad mēbrozū gnationē z plus quātitatiue eē in mēbris ceteris elemētis nō graui bus z ad getē faciūt; qz ista graua appetunt gescere vt su pra dcm̄ est de terra; nō sic at leuia. Reliq̄ vō qd dñr sūt no ta; cū spūs sit q̄si aer z dicūt mot' fieri ab aia pncipalr. Et i telligēdo de motu volūtario; z et de motu spirituū p quez transeunt ad membra.

¶ Solet autē dubitari hic. vtrū aliq̄ p̄max q̄litas vel aliq̄ motiuaz localr sit repibilis itensioz i aliq̄ mixto q̄ i elto. Et v̄ qd sic; qz plūbū z auz plus pon derat q̄ terra eqliis q̄tatis. Nec pōt dici qd sint dēstora terra cū nō sint frigidiora nec hēant dēstata nisi a dēstata te eltoz; q̄ maxie est i terra. Et aliqd v̄ frigidū aq̄ vt opiuū z mādragoza; q̄ maiorē effectū faciūt in pua q̄titate; q̄ aq̄ i magna. Dic pōt pcedi qd mā i formata certa forma mixti pōt plus recipe de multitudine vtriusq; duoz q̄ de vno eo rū v̄ abob' simul i formata forma elemētali; z sic mixtuaz aliq̄ elto h3 q̄litate itēstozē z elemēta dñr hēre sūmas q̄l itates; qz in simplicitate nō pnt hēre itēstozes. Aliter dicunt qd repit i mixto q̄litas secūda ifridatiua certo mō plus q̄ frigiditas sūma in simplici i eque denso; z eā magno exñs subo vt in aq̄ ipa sicut qualitas in opio repta q̄ nō ē fridi tas actual. z p̄ma; z sic diceret i calefactiua. P̄ie tñ q̄lita tes in nullo repient itēstozes q̄ i simplici z de grauitate rñderi p̄t istis duob' mōis. Nā n̄ v̄ ipole eē i plūbo z auro q̄litates motiuas dōz sū alias. s. a grauitate eltali q̄ q̄litas motiua auri dōz sū ē q̄litas z. ita i sequēs mixti forma qd n̄ ē elti; z ita pōderabit auz p̄s terra duab' q̄litasib' diuer saz spēz se iuuatib'; sic imagiato ferro i eqlibz cui suppo neret magnes eleuaret a sua eqliitate ferz sibi eqli i alte ro brachio exñs n̄ alteratū a magnete. Et h̄ p̄ duas q̄lita tes; q̄z altera p̄pā ē grauitas; altera q̄litas a magnete itro ducta; nec erit ista q̄litas i plūbo z ferro motiua eiusdē spēi cū sua grauitate. h3. n. alias opatōes q̄s n̄ h3 grauitas. Ut 3° d̄ qd non obstāte qd grauitas sit i plūbo remissioz. tamē qd dirigit a forma substāiali potētioz. respectu huius esse ctus qui est descēdere. iō magis grauitat.

¶ Doctrina tertia ē de p̄loneibus. Cap. I.

¶ Complexio ē q̄litas q̄ ex actiōe ad inuicē z passione cōtrariāz q̄litasū i. eltis iuentaz; quoz ptes ad tantā puitatē redacte sunt vt cuiusq; eaz plm cōtigat; plurimū alteri' p̄uēit.

¶ Dec ē 3° doctria hui' sen. i qd d̄termiat d̄ p̄lone z p̄tinet tria capla. In p̄ d̄termiat de p̄lone absolute z fm gnālē opatōez z diuisionē. i z d̄termiat d̄ p̄plexiōib' mēbroz. i 3° docet d̄ distinctiōe p̄plexionū s3 etates. ptes patēt. **¶** P̄ns capl; h3 tres ptes. In p̄ma diffiniē p̄plo. i 2° diuidit. i 3° po nitur recapitulatio. z^o ibi. (Et illd). 3° ibi. (Medic) p̄ma i duas. p̄ pōit diffinitōez. z^o d̄clarat modū qd fit p̄plo. ibi z^o. (Lū. n.). De p̄ma dic qd p̄plo ē q̄litas q̄ puenit ex actiōe z passiōe p̄max q̄litasū d̄iaz reptaz i eltis; quozuz eltoz p tes ad tantam paruitatem reduce sunt vt plurimū vni us contogāt plurimuz alterius.

¶ Hic attēde qd doctores aliq̄ dicūt cōplexionē non eē qualitatē vnā nisi p̄ attributōez ad

vnā formā substāiale cuius ē istrumētū. Dec tñ p̄plexio nō est nisi aggregatū ex q̄litasib' p̄mis reptis i mixto. h̄ er go aggregatū ex actōe z passione p̄max qualitātū puenit. z est q̄litas supple vnā p̄ relatōez ad formā vnā. **¶** Et h3 bec positio p̄ fudamēto illud cōe puerbiū. Frustra fit per pla qd pōt fieri p̄ pauciora. Sed oia q̄ vident saluari p̄nt nō ponēdo cōplexionē distinctā ab illis q̄litasib'. s3 zc. Ad saluari p̄nt ostēdūt rñdēdo ad aduersa argumēta. Tertium est at qd Ari. nō p̄uilit ad hūc sensū hāc p̄positōem. qd oē id dicim' nō eē qd possum' p̄tinaciter tenere nō eē dēfēdēdo a d̄dictōe. s3 si aliq̄ pōat res c' eē sit ad nullā vtilitatē. tē dic illā n̄ eē ponēdā. Nūc at illi qd ponūt p̄plexionē q̄litas z scōaz sibi mltas attribuūt i mūdo p̄moditates; vt patebit.

¶ Secūda positio est qd p̄plexio ē q̄litas secūda resultans ex actōe z passione p̄max q̄litasū adinuicē. q̄ aut ē vnica. in vno aut due fm exigētiā duaz p̄max p̄trarietātū; s3 de hac ifra. **¶** Ad istā p̄mā opinionē iprobādā supponit p̄ qd cōplexio ē q̄litas i mixto p̄ quā imēdiate z p̄nci paliter p̄seruat forme mixti in mā; nisi. n. de tali q̄litate in telligerēt doctores n̄ valeret argumētū Alti h̄ caplo ifra.

¶ Qd si ipa medicina ē tēpata tēpamēto humano eēt ex ipsamet suba hūana. s3 voluit p̄ illud qd tēpamētū hūanū ē tale qd si ipz ē alicui' rei p̄plo ista ē res de suba hūana. qz id qd i mā formā seruat ē p̄plo. **¶** Secūdo suppono qd cō plexio ē q̄litas p̄ quā forma mixti p̄ficat opatōes sibi p̄pzi as s3 qd ē tale mixtū. Et h̄ itez ē cōis p̄ceptio oīuz q loquū tur de p̄plone. Aliter. n. nō oporteret lesa opatōe p̄ malaz p̄plonē reducere ad tēpamētū mēbrozū lapsū. **¶** Tertio sup pono qd si sint aliq̄ duo aggregata q̄litasū filium oīno z in eqli z sili mā. z vñū eoz est sufficiēs p̄ forma p̄seruāda. Reliquū ē sufficiēs p̄ forma eadē i spe p̄seruāda. Et si vñū ē p̄ueniēs istrū alicui' forme z reliquū ē sili copulatū euz alia for' eiusdē spēi. Ista suppo patz; qz nlla v̄ rō d̄spitāt.

¶ Tūc pono i cāu qd p̄ ligaturā brachy v̄ alio mō fiat oppi latio iter manū socratī z eoz. z cerebz z epar z ab exteriori agēte fiat tale ita qd i manu rēaneat p̄cise tāta mēsurā ca loriz. frigoriz hūiditatī z siccitatī quāta p̄us; vt p3 eē ipole. v̄ si n̄ tāta saltē tāta quāta i aliq̄ māu viuēt hoīs. Et p3 qd man' socratī exterminabit z cōrūpet z estuomenabit. vt p3 ad expiētiā; nec sentiet nec localr mouebit. **¶** Tūc arguo sic. ista aggregata p̄marum qualitatum sūt oīno similia in manu socratis vel in hoc qd fuit manus socratis; z in manu platonis. Sit eniz plato ille alius qui habz manum nō ap plicatā. s3 illd aggregatū n̄ ē sufficiēs ad p̄seruādā aiām in māu socr. nec istrū p̄ueniēs aie ad suas opatōes p̄ficiēdas igit nec illd i māu platōis p̄ suppositū; z sic nullū istoz erit p̄plo manus p̄ supponēs p̄cedētes. Aliqd ḡ aliud erit p̄plo.

¶ Nec valz si dicat qd r̄grit d̄pēdētia a certo agēte. tū ga p̄plo nāl ē fixa. tū qz illd agēs certi mōi n̄ r̄grit p̄ gnānda p̄plone; nisi aliqd aliud ab ill gradib' p̄max q̄litasū d̄beret itroducere. P̄nt. n. illi eā h̄ ab alio agēte itroduci. qd si alia q̄litas d̄z itroduci ab isto agēte p̄ter illos grad' p̄max q̄l itatū. tñ illa alia q̄litas erit cōplo cū p̄ eā p̄seruet p̄ncipalr for'; z qz ipa ē istrz p̄paz opationū fōme. n̄ ponēdo ḡ p̄plo nē q̄litate distinctā a p̄mis. nlla posset assignari cā q̄re d̄ter miata mixta r̄grūt d̄termiata agētia z n̄ p̄nt p̄duci ab his oib' qd p̄nt talē p̄portionū q̄litasū p̄max itroducere i mā q̄l repit i eoz gnātōe. Nec ē q̄re mēbra p̄ d̄termiati mēbz i fluxū p̄nt moueri z sētire q̄ rēoto rēanētib' q̄litasib' p̄mis i eodē ḡdu. n̄ tñ p̄nt i istas opatōes. **¶** Attēde tñ qd n̄ nega tur multas eē p̄ueniētes q̄litates p̄ certis opatiōibus que nō sunt cōplexiones; vt sunt saporēs odores colores. dya faneitas z multe filles. Opz eniz ad h̄ vt sit cōplexio qd sit imēdiate ex actiōe qualitātū p̄max z qd sit actiua actio nū similiū actiōibus p̄max qualitātū z resistitiua qd nō ha bēt qualitates dicte; oīs et cōplexio influēs imēdiate fit p̄

7° p̄pōit b30

Abi

Vid. qd p̄ p̄mā a p̄pōit q̄litas nō p̄nt alii q̄litas nō p̄nt.

Vid. qd p̄ p̄mā q̄litas nō p̄nt alii q̄litas nō p̄nt.

actōem p̄max qualitātū. ¶ Ex quo appet q̄ in diffinitōe cōplexiōis d̄z dici qualitas q̄ imediate puenit r̄c. Et adde in fine actiua r̄ passiuā p se actionū cōsimiliū actōibus p̄max qualitātū nec alr̄ saluare possū calorē cōplexionalem agere ad materie digōnē r̄ putredinalē vel febrilez agere ad putrefactōem. Nec quare corp̄ flegmaticū reductū ad gradū calozis r̄ siccitatis t̄pati p calefactōem ignis nō sit ita bñ tēperatū ad iusticiā sic aliud nec ita bñ p̄ficiat opatiōes. Dia enī sup isto pendēt q̄ si hec sola mēsura r̄ p̄por tio qualitātū p̄max sufficeret ad opationū p̄fectōez cū sit in vtroq̄ equalis d̄z opatio p̄fici equaliter q̄ si calor vñ ē r̄ vñ sp̄s r̄ in eodē subo nō videt̄ quō putrefaciat r̄ diger rat idē: q̄ agit f̄m v̄tutē maiorē in eo: r̄ sic ipedit se p illaz v̄tutē ab actōe illius modi totalr̄. ¶ Uidem p̄terea q̄ facta magna p̄mutatiōe calozis stomachi. in stomacho p̄ digō nē nō generat̄ nisi chilus r̄ i alio mēbro cōsilio gradus calo ris sit vt manu vel pede r̄ nō generat̄ vnq̄ chilus. Alia est ergo v̄t̄ q̄ ē istrumētū aīe q̄ aggregatū ex p̄mis q̄litasib̄. ¶ Debes at̄ scire q̄ elemēta nō q̄litercūq̄ applicata ad inuicē i quacūq̄ quātitate nec i q̄libet distātia agerēt i se cōplexionē: s̄z cū certis modis limitatis iter quos requir̄ eē ip̄a diuisa ad ita puas ptes r̄ eo mō applicata adinuicē vt plm̄ vñi r̄tingat plurimū alterius. Unde lz ignis ageret i aquā p siccitatē r̄ caliditatē alyis nō cōcurrētib̄ elementis nō fieret cōplexio: r̄ si q̄libz p̄por tio imaginabil̄ p̄max q̄li tatū i ea itroducat̄. ¶ Aduerte et̄ q̄ Hal. dices i plerisq̄ locis cōplonē eē subaz: vt p̄mo de iuuamēt̄ mēbroz: r̄ alyis locis itelligit ip̄oprie sūpra suba p eo scz necessariū ē ado pari quō diuitie dicunt̄ hoīs suba. ¶ Cōsiderandū est q̄ quedā est cōplexio p̄ma que imediate resultat ex actiōe elemētōz adinuicē: r̄ quedā secūda cōplexio q̄ resultat ex actōe mixtoz adinuicē: vt sumit̄ scdo casū. caplo p̄. post p hemiū. Et iō qdā dixerūt hic solūmō p̄mā diffiniri cām. se cūda puenit ex actōe cōplexionū adinuicē nō p̄max q̄lita tū. ¶ Aly dicūt q̄ mixta diuersa cōstituētia tertiū mixtū agūt adinuicē p̄ qualitates elemētōz q̄ sūt i eis r̄ itroduci tur p̄ hāc actōem cōplo alia a p̄ma. q̄ tñ puenit imediate ab actiōe p̄max q̄litasib̄: s̄z differt a p̄ma: q̄ in p̄ma agētia sūt elemēta formis suis dirigētia q̄litas in secūda mixta p formas mixtas easdē q̄litas dirigētia r̄ vtraq̄ ē pbabil̄.

¶ Cū. n. adinuicē agunt r̄ patiunt̄ suis v̄tutib̄ ac cidit in eaz sūma qualitas in toto eaz silis q̄ est cōplo. Et qm̄ v̄tutes p̄ime q̄ sūt in elementis p̄dictis sūt q̄tuor: caliditas: frigiditas: hūiditas: r̄ siccitas: tūc manifestū ē cōplones in corpori bus generatis r̄ corruptis sunt p̄ eas.

¶ Declarat modū p̄ quē fit cōplexio. r̄ dicit q̄ qm̄ elementa agunt r̄ patiunt̄ adinuicē: tūc i sūma v̄l aggregato ex cltis accidit q̄litas in toto silis eaz p̄max qualitatus quo ad v̄ tute: q̄ p̄t agere actōes p̄max qualitātū r̄ ēt alias. ¶ Vel expone sic: qm̄ agunt r̄ patiunt̄ adinuicē accidit i eaz sūma .i. ex sūma aggregati illaz qualitātū: qualitas i toto eaz. i. in subo illaz silis. i. vniformis. ¶ Subdit secūdo q̄ qz v̄ tutes elemētōz. i. q̄litas q̄bus agunt sūt. 4. s. caliditas. frigiditas hūiditas r̄ siccitas. iō manifestū est q̄ cōplones i mixtis sūt p̄ istas. 4. q̄litas. ¶ Aduerte tñ q̄ apud mē tē Auer. 4. methauf. Qualitas imediate pducēs cōplexio nē est caliditas nō frigiditas. Et h̄ saltez itelligo de cōplexio ne media iter caliditatē r̄ friditatē: s̄z de h̄ ifra. Reqrunt̄ tamē ad preparādū subm̄ ad cōplexionē recipiendā ip̄z esse a quolibet alioz triū elemētōz: r̄ sūt oēs. 4. qualita tes actiue r̄ passive: vt sumit̄ secūdo de generatōe. S̄z. 4. methauf. dicunt̄ due actiue. vt ibi vult Auer. qz ad alios motas qui requirūtur in generatione mixti non concurrūt

actiue nisi caliditas r̄ frigiditas. ¶ Et illud qdē ē f̄m q̄ o3 p̄ diuisionē rōnalē cūz cōsideratiōe absoluta absq̄ vlla cōparatiōe ad rez aliqua. r̄ ē duob̄ modis. Quoz vn̄ ē vt sit cōplo equalis ita vt q̄ritates qualitātū p̄traria r̄ i in cōplexiōato sint equales nō superates neq̄ superate: r̄ sit cōplexio q̄litas in medio earū vere. Aliter v̄o modus ē vt n̄ sit cōplo qualita tū p̄trariay media absolute: s̄z ad vnā magis declinet extrematū: aut in p̄trarietate q̄ est iter caliditatē r̄ friditatē aut in p̄trarietate q̄ est iter hūiditatez r̄ siccitatē aut in vtraq̄. ¶ Q̄ at̄ in doctrina medicie cōsiderat̄ egle: aut extra egle tē nō ē hoc neq̄ illud: sed medicus physico cre dere d̄z q̄ egle f̄m hanc itentionē quā diximus ip̄ossible est aliquo mō iueniri. q̄to magis vt sit hoīs cōplexio: aut mēbri humani.

¶ Nūc determinat diuisione. r̄ p̄mo ponit in mā diuisione. secūdo aliā. ibi secūda. (Debes autē scire). In p̄ma parte dicit p̄. q̄ aliqui diuidim̄ cōplonē cōsiderādo ipsam. put est ex. 4. q̄litasib̄ absolute nō cōpando ip̄az ad aliquā rē cui di cas egle v̄l ieq̄lis. Et ē duob̄ modis. r̄ vn̄ ē vt sit cōplo eq̄ lis ita q̄ q̄litas h̄ic sint i cōplonato egles nō supates nec supate s̄z sit cōplo q̄litas in medio eaz v̄e equalr̄ p̄cipans de v̄tute ambaz. Alī mod̄ ē vt nō sit cōplo absolute in me dio ambaz q̄litasib̄ h̄iaz. s̄z magis declinat ad alteraz ex trematū: vt ad calozem vel ad frigus. Dicit. z. q̄ equale vel ieq̄le qd̄ cōsiderat̄ in medicina nō ē aliqd̄ de istis duob̄ nūc dictis. Dicit 3̄. quo ad hāc partē q̄ medic̄ d̄z credere physico q̄ egle f̄m hāc itētiōez dictā qd̄ est egle ad pōdus nō p̄t quoquomō iueniri. Ex quo seq̄t q̄ multomagis nō p̄t iueniri vt sit cōplo hoīs aut mēbri hūani. Et nō ē itellu gēdū ab Aui. q̄ in hac diuisiōe itelligat aliquā cōplonē esse q̄ nō iueniat alicui rei. s̄z q̄ nō cōsideram̄ eā in hac diuisione dicta f̄m q̄ est alicui rei cōueniens.

¶ Et attēde q̄ ad equale ad pōdus de quo hic loq̄. duo sal tem reqrunt̄. Primum est q̄ in eo repian̄ qualitates h̄ic nullomodo supantes vna aliā vel eō saltē in v̄tute actiua. Scd̄z ē q̄ ex ip̄s q̄litasib̄ sit cōplo facta que sit equali tas vna. r̄ p̄ oīs ab eis distincta q̄ sit vere in medio earū p̄ equalr̄ fieri ab vtraq̄ r̄ equalr̄ p̄cipare de v̄tute vtriusq̄ h̄ioz. Et rōne huī scd̄i ē ip̄ossible eē equale ad pōd̄. ¶ Na oīs talis cōplo q̄ est q̄litas vna h̄z vnū determinatū agēs qd̄ ē alterū h̄ioz. Nō est. n. possibile ambq̄ h̄ia equalr̄ agere ad vnus simplicis ḡnatiōē r̄ illius q̄litas q̄ ē agēs in p̄ ductione cōplonis cōplo seq̄t v̄tutē plusq̄ alterius. r̄ capit nām suā. r̄ sic nō ē talis cōplo q̄ ē simplex q̄litas vere in me dio eaz. ¶ Et est rō Auer. io. metaphysice. cōmen. 23. Vbi dicit q̄ ip̄ossible ē q̄ in cōpositis ex h̄ius sint due ptes eq̄ les. sed altera d̄z esse d̄nans cui attribuit̄ forma supple me dia facta f̄m totū noua ex p̄trariis. ¶ Et subdit. h̄ demō strat ip̄ossible eē cōplonem mediā ex extremis h̄ius. vt di cit Hal. eē possibile. ¶ Et adducit aliā rōnē. si egle h̄ia pe nitus p̄nt facere cōplonē mediā stāte egleitate sequeret̄ q̄ sine precedēte alteratione p̄nt facere talē cōplonē cū ambo in sūma eque potēter pueniūt. Hoc autē ē falsum. o3 at̄ ele menta agere in ḡnatiōe cōplonis. ¶ Et h̄ idē vide a Lon. 2̄. de generatōe ad finē p̄ vnā cartā cū dixit. Mixtio h̄ioz r̄ fit qm̄ altez d̄nāt alteri neq̄ h̄nt equales potentia. s̄. n. positio alterī fuisset simpliciter d̄nans erit corruptio d̄nati r̄ ḡnatio d̄nantis. r̄ si equales fuerit potentie tūc nō fiet aliqua forma vt declaratum est. 4̄. methauf. Et cum ipsa

q̄ ḡlitas i nō op̄atio
q̄ collunt̄ i nō op̄atio

in silis in op̄atio
q̄ si h̄ m̄ f̄ r̄ x̄ll̄ p̄m̄
q̄ p̄por tio d̄nans i nō op̄atio
q̄ p̄por tio d̄nans i nō op̄atio

q̄ p̄por tio d̄nans i nō op̄atio
q̄ p̄por tio d̄nans i nō op̄atio

¶ Sit q̄plexio q̄litas in medio earū... q̄ p̄ illz q̄plexio p̄ d̄nans nō p̄t d̄abilis aliq̄ mō... q̄ p̄ illz q̄plexio p̄ d̄nans nō p̄t d̄abilis aliq̄ mō... q̄ p̄ illz q̄plexio p̄ d̄nans nō p̄t d̄abilis aliq̄ mō...

Videtur quod...
Sen. I.

alterius non fuerit dominas simpliciter: sed dominas domi-
nata generabiliter ex eis aliquod medium. sed tamen declinabit ad par-
tem distantis. Et ideo hoc medium secundum quod est declinans ad alterum ex-
tremorum habet aliquam latitudinem recipientem magis et minus.
Et ex hoc patebit tibi impossibile esse aliquam complexione[m]
separatam quam posuit Gal. Trepidantia quae est habet extrema quae sunt in
fine. non trepidantia quae est secundum extrema complexione[m] spei in qua
considerat medici. B. comen. Et autem ista Aui. intentio quod
impossibile est inuenire complexione[m] quae sit qualitas una media in-
ter extrema ad pondus. scilicet facta ex cursu duorum equipor-
tionum et vere equaliter participans de virtute utriusque. quod cre-
do esse verum. Et Arist. sensisse. id est metaphisice. textu comenti
23. et 2. de generatione. Gal. vero pro de complexione[m]. cap. 9. intelli-
git per eam in uniuersa suba equaliter quo ad qualitates tangibiles
actuales. et hoc esse de consideratione medici et esse de rebus quae
estimationem habent facillime. Et si bene consideras per
huiusmodi equaliter. intelligit Gal. illud in quo est equaliter de multitu-
dine et gradibus qualitatium duorum. siue isti gradus sint eque po-
tentes in mixtione. siue non. siue ex eis sequatur complexio alia a quali-
tatibus primis. siue non. et hoc non negauisset Auer. nec Aui. pos-
se inueniri. Pro. n. in alteratione summe calidi ad summe frigidum
aliqui deuenire ad istud. Et sicut in equali mixtione: ut facit Gal.
loco allegato. Idem Aui. non recitauit hic Gal. opinionem tamen re-
probam. Et hec est causa quare Auer. 2. colligit dicit errorem Gal.
et primum. Nam sibi aut non est error. quia sua sententia est vera. aut si est
error est in nomine. quia non dicit secundum metrum auer. dici aliquid esse equaliter
ad pondus vel in uniuersa suba ex hoc quod sunt in eo equaliter multitu-
dines graduum formarum duarum. Sed ideo ut resultet complexio ab
ambobus equaliter quae sit qualitas alia: ut tamen participans equaliter de utroque
duorum. et hoc est impossibile. Et ex his patet quod si dicitur dari equaliter
ad pondus et sequuntur Gal. quod ad hec non dicitur sententia Aui. et
Auer. sed equocant in vocabulo. Et hoc tale equaliter ad pondus voluit
petrus de aluernia. sed non complete intellexit hanc verbaliter dicitur:
sicut dicitur. n. 3. conciliator videntur plene intellexisse.

Concesso autem quod reperit ad mentem dictam Gal. equaliter
in uniuersa suba. remanet dubium.

Utrum aliquod mixtum remanet isto equaliter ad pondus. ut
dicit Gal. dum fuerat in sua naturalissima dispositione. Et credo quod
sit possibile ut ostendat ista. Et Gal. vult esse curi temperati hominis
cap. allegato pro de complexione[m]. et Aui. infra. ubi dicit de cute.
Et fortasse calitas venarum et sanguinis et aliorum frigiditates in ea
equantur. Et medicus non considerat equaliter principalem equaliter ad
pondus vel equaliter. et hoc vult Aui. Sed considerat ut per illud veni-
at in cognitionem ad iustitiam. et hoc voluit Gal. pro de complexione[m].
cap. 9. Et tu hunc modum considera pro forma auctoribus medi-
cine. Et ex hoc intelligere potes quod dato quod complexio[m] mix-
ta a domino calidum et humidum debeat permutari ad mixtum a domino
frigidum et sic. per instanti per quo habet equaliter de calitate sicut de
frigiditate aut nullam habet complexione[m]. aut complexione[m] quae facta est a cali-
ditate: quam tamen non oportet corrumpi ex omni caliditatis remissione.
Idem vero quod dicitur Thoma. complexione[m] fieri non a qualitatibus
primis: sed a virtute mixti vel calorem quod non est aliqua eorum vel ista
rursum. nec agit in virtute alicuius istarum. Et hanc non repugnat esse quod
tales faceret omnia remissiora mensura gradu caloris et refrigeraret
minus calida. et dici equaliter ad pondus est dictum destrues totum
propter sententiam de complexione[m] mixta ex elementis. et arte reducendi
et curandi corpora. et modum reducendi egritudines com-
plexionales ad finita genera. ut patet consideranti.

Debes autem scire quod equaliter de quo medici in suis
inquisitionibus tractant: non est denominatum ab equali-
tate in qua equalitas eorum potest equaliter existit
sed denominatur a iustitia in ditione: et hoc est quod in com-
plexione[m] in primis attendit: siue sit corpus totum: si-
ue sit membrum unum: ut sit in eo de elementis cum su-

is quantitatibus et qualitatibus mensura quam huma-
na natura habere debet secundum meliores proportionis et
diuisionis equalitatem. Accidit autem ut hec diuisio
eius homo eam habuerit vere equalitati quam primam
diximus valde sit propinquus.

Hic ponit aliam diuisionem. et diuiditur in duas: quo-
niam subintelligendo diuisionem. primo determinat de
vno membro eius. 2. de alio. 2. ibi. Postquam igitur de
complexione. Propter diuisionem in tres partes. ostendit quod intelligunt me-
dici per equaliter. et sic declarat unum membrum sue diuisionis. 2. enume-
rat varios modos quod dicitur de complexione quod sit equaliter. ibi (huic
vero) 3. firmouet unum dubium. ibi (obes autem scire.) Dicit primo
quod equaliter de quo medici tractant non est equaliter denominatum ab
equali pondere. id est mensura duorum. sed dicitur equaliter a iustitia distri-
butiua. quemadmodum. n. distributio honoris et dignitatis secundum
proportionem meritorum dicitur equalis quia iusta. non obstante quod vnus
plus habeat absolute quam reliquus. Ita ista complexio cum habeat pro-
portionem virtutum elementorum quae uenit vni forme dicitur illa
complexio equaliter. Licet plus ibi est de virtute vnius elementi quam
alteri. Hoc est illud quod attendit in complexione[m] quod
volumus quod est equaliter secundum hunc modum: quod hoc complexione[m] siue sit
membrum unum siue sit corpus totum habeat de elementis cum suis qualitati-
bus et quantitatibus mensuram quam debet habere humana natura secundum propor-
tionem et diuisionem naturalem et nature convenientem. ita quod sint iste
tales qualitates et gradus qualitatis et eorum diuisi per partes di-
uersas corporis et proportionati in illis secundum nature exigentiam pro
complexione[m] operum. et dicitur ulterius quod accidit quod cum homo habeat equalita-
tem ad iustitiam habuerit quod ipsa sit valde vicina equalitati cer-
te quam prius diximus. Non propter quod in distributiua iustitia non dicitur
opus esse equaliter pro equalibus res distributiuis. Sed propter quod
suatur proportio debita honoris ad merita. Ita etiam cum di-
cimus aliquid esse equaliter vel temperatum quo ad iustitiam non intelli-
gimus quod omnia quae ipsam componunt sint equalia. sed quod sunt secundum propor-
tionem convenientissimam in isto temperato commixta. Nota scilicet
quod licet dicamus aliquod humanum corpus esse temperatum ex hoc
quod habet de elementis et quantitatibus et secundum diuisionem et propor-
tionem convenientem pro humana natura. Tamen hoc aggregatum
non dicitur complexio. hoc enim aggregatum est ex substan-
tiis. puta elementis et accidentibus puta qualitatibus eorum. Nul-
la igitur positio habet dicere hoc esse complexione[m]: sed vult quod ista
regrunt ad hoc ut fiat debita complexio humana. Dicit tamen
diuisionem et distributionem facere non potest unum quodque agens
limitata sunt a natura huiusmodi agentia. Nec elementa pro-
pria virtute possunt se ad hanc diuisionem et ordinem proportiona-
lem in quantitate eorum et situ adducere. Et ex his potes compre-
hendere quomodo aliquid precise equaliter habita de qualitate et partibus
elementorum: sunt tamen complexione[m] spei diuersarum. Non enim seruatur
ordo idem distributionis elementorum in partibus illorum. Utrum
autem supposito pro possibili quod ista ueniret sine cursu semi-
nis in quantitate et cum qualitatibus et ditione. et postitione. et distribu-
tione prius et qualitatibus debita. introduceret forma necessario
a datore formarum. vel ille qualitates directe ab vni agente
te. puta intelligentia propria et celo introduceret formam. Vel re-
quireret limitatum agens. puta virtus formatiua seminis tam
ad formam corporalem introducendam quam ad propria complexione[m] per
illas qualitates danda. non est presentis speculationis. sed tu
considera. Et intellige propinquitatem hominis ad equaliter
ad pondus. Ut ego existimo propinquitatem gradualem
quo ad mensuram que esset in equali ad pondus si daretur.
Idem enim intelligeretur tale quod secundum actualem com-
plexionalem hominis in eo. Ille quatuor qualitates non
essent excedentes nec exesse denominando totum. Et quia
in homine alternatim computando omnia membra sua
est mensura huic vicina. Ideo homo est illi equalitati
valde propinquus ad hunc sensum. Alij autem intelligunt propin-

in summa...
qualitas...
mixta...
operario...

Videtur quod...
proportio...
mixta...
operario...

no p ad z... modus g... in...
Lrijnas... i... i...
ipa... i... i...
p... i... i...
quo... i... i...
f... i... i...

in qualitatibus inter extrema complexione humane vsus calum. et extremu versus frigidus. et sicut humido et sicco. Et est in ma ista vna opinio antiqua q complexio tepata modo dicto est distantior gradualiter ab extremo in caliditate q ab extremo complexiois huane in frigate. et sicut distantior ab humiditate q a siccitate. Et fundat sup hoc: ga caliditas est magis veniens vite q frigiditas: et humiditas q siccitas. Ex hoc sequit q lapsus ad frigidus est deterior sibi equali in gradu. qualitatibus lapsu ad calidum. Ex q sequitur q si sint duo corpora tepata secudo mo oio filia: et labant omnino equali: vnu ad calidum: reliquus ad fridus vsq: quo veniant ad gradus illaz qualitatū cū qbus non stat vita: citius veniet ad mortem illud quod labit ad frigidus q aliud: qz pntue lapsu deteriori labet. Nunc aut ceteris parib p lapsus deteriore citius deueniet ad mortem qz p lapsus minus malus. Ex isto sequit q minus distat gradualiter a tepamento secudi modi fritas cuz qua non stat vita qz caliditas. Et sic dicunt tota latitudine temperamenti inter teperatissimu et extremu teperamenti versus calidum esse maiorez latitudine tepamenti ab optio versus extremu pendes ad latus fridū et pportionabilr d la titudine sanitatis et de latitudine vite. Nō est ergo homo d secundo modo equalitatis medius p eque distantia aiaz ab extremis complexione de prio mo equalitatis. sed medius p interceptione et mo superius exposito.

Alia est positio Thome d garbo q pcesso q lapsus ad frigidu est deterior p pfectioe opationū qz lapsus ad calidū. Vult tñ hominē tepatissimū esse vere mediū p eque distantia inter extremū vtriusqz latitudinis complexiois huane cū qua stat vita. Vñ cōcedit q omne lapsus per frigidus alyz parib est magis lesum opōnib q equaliter lapsum ad calidus. Non tñ sequit. dic q plus distat extremus calidus gradualiter a tepamento qz frigidus. S3 tamen thomas nō se declarat in negatiōe huius psequen tie. Debet igit imaginari q quādo tepatus incipit ifrigidari. tunc alyz paribus incipit magis et velocius labi ad ipfectione opationū qz si incipet equaliter calefieri. Et tñ qñ est magnus lapsus in calido et magnus i frigido modica vltior acqfitio caliditatis plus valde iperficet opationes q equalis acqfitio frigiditatis. qz caliditas cū sit valde actiua ē facta multū pportionalis. Et p modicā itensonē plus auget suaz lesionē q equalis fritas. qz fritas ē minus actiua. Si ergo sint duo corpora eqilia de scdo mo equalitatis que equaliter quo ad gradus qlitatis istarum labantur a tepamento alyz parib. vnu ad calidus aliud ad fridus vsqz ad mortē merito istoz lapsuū p magnū tepus ifrigidādo plus acgreret de ipfectione opōnuz. vt ita loquar. S3 ante mortē deueniēdū ē ad istans in quo incipiet illud quod labit ad calidū iperficere velocius suaz opatiōes. et velocius acgrere de ipfectione. ita q tandē eq cito ambo veniēt ad nō gradū pfectionis operationū et ad mortē. Pro quolibet tñ instanti istius alteratiōis erit vep illud frigidū ē magis iperfectū i suis opationib qz calidus. Ex hoc g vides q nō valet argumentū. Quilibet lapsus in hoie viuente est deterior ad frigidū sibi equali ad calidū alyz parib. Ergo p lapsus ad frigidū equalē citius deducit ad mortē. Et quis ratio demonstratiua non posset adduci p ista positioe. tñ h mo sustentabilis videt.

Sed ego puto veri dicendū ē q complexio teperata est quo ad gradus primaz qlitatu distantior ab extremo frigido q ab extremo versus calidū. Ad qd pbandū suppono. prio q regula de calido et frigido ē sensus tactus. secundo de complexioib. Sicut. n. visus est regula colorū et lucidi. ita q sine visu nō habemus viā ad cognoscēdū pfecte et certe colores et lucē. Sic vie que non sumunt a tactu de caliditate vel frigate actuali sunt oēs icerte. vt vult Auic.

Vide q... iudicium de...
M... r...

canon. de tyriacha. q nō est semita ad sciēdū certe p portione miscibiliū vel qlitatu primaz. et sic d alyz mixti ex eo q tact ad hoc nō puenit. Secudo suppono q simile sit iudiciū de magnitudine lapsus prius in cute a ppo tepamento. et magnitudine lapsus pncipalis i toto homie a proprio tepamento. Patet suppositio: qz complexio huana p coalternationē omniū mēbroz correspōdet tepamento cutis. Aliter eniz nō esset cutis mēbrū vere medium in genere mēbroz. Ergo merito teperamenti gradual poterit equaliter labi. Prio si ostēdit q i cute potest fieri aliqua tns lapsus ante cutis corruptionē. nō bene videt rō disparitatis p totali homine. quin possit sine corruptione labi eqliter. Tertio suppono q plus gradualiter distat aq frigidissima vel glacies a complexioe cutis qz ignis vel aq feruentissima. vel saltē non minus. Patet p hoc. qz cutis tepati aut correspōdet tepamento pōderali. et tunc ē vere equaliter ab vtroqz extremo sumo distas. vel est calida et humida a dominio et tūc plus distabit a frigidissimo qz a calidissimo. Quarta suppositio est q cutis tepati hois stat cū frigiditate ppingoze fritati glaciei cum vita cutis caliditatis ignis vel aque feruentissime. Patet suppo. qz aliquādo cutis in hyeme in contactu frigidoz ē ita propi qua glaciei q p tactū non possumus distincte cognoscere eaz a glacie. vt pz ad expientia. Sed nunqz p calefactionē ignis stāte vita cutis appropiquat ipsa tñ caliditati aque feruentissime q semp i manu cutis possum tangere sine notabili lesioe manus tangentis p notabile tepus. non sic aut aquā feruentissimā. Pcterea. capio aquā mixtā ex septē partibus feruentissime aque et vna parte aque frigidissime siue niuis. Et patet q nulla cutis viuēs habet tñ de calore qz videm q ois cutis tepati hominis in tali aqua cōbureret. S3 capio aquā cuius septē partes sunt frigidissime aqua vel nix et vna octaua ē aqua feruentissima. Nō est dubiū q multotiens tangimus cutes q respectu illius appeant tactui frigide. ergo sunt illa frigidiores. Ex istis regulis qbus similib? Hal. vtitur ad cognoscēdum complexioes calidas vel fridas tactu prio et secundo de cōplonibus. Manifeste videt aut tepati hois posse plus gradualiter labi stāte vita a prio tepamento vsus fridus qz vsus calidū. Et sic credo q plus pot labi ad siccū qz ad hūidus. S3 pro ista scda pte nō sunt ita certe demōstratiōes. iō eā sub dubio relinquo. Ex quo cū vna suppositioe supius posita infero q homo de secudo mo eqilitatis pot plus quo ad gradus qlitatis labi vsus frigidū qz vsus calum. Ex quo seqt q min gradualiter distat ab extremo vsus calidū qz ab extremo vsus frigidū. Et si duo inciperēt labi eqliter citi veniet ad mortē ille q ad calidū labit alyz pibus. Sequitur tertio nō omnē lapsus ad frigidū t. se peiores sibi eqli ad calum qz quis caliditas sit vite conformior qz fritas. Nā pformior vite ē caliditas qz frigiditas. et tñ min cito cadit i morbū p siccitate additā qz p caliditatem. vt vult Hal. 6. d regimie sanitat. cap. tertio. dū dixit. In euersione aut q est i discrasia q est fm calidū et frigidū dnoz oblatio semp deuenit. efficacissime etenī sōt: et vt ita dicā vrituosiores bis q fm hūiditate et siccitate discrasys. De vō tales facillime deniqz a similib? cibis i morbosaz discrasia deueniūt. sicciorē vō opans quācunqz pticulaz nullo mo māifeste nocebis: sic nec si custodires hūidā. Euidēt? aut tibi argumētū etates fiāt: he qdē a pma gnatione vsqz ad pueritiā hūidissimā habētes carnē: siccā aut sufficiēter q seniles. Caliditas. n. pportionata ē vite vniiformior qz ali qua fritas quātūcunqz pportionata. qz caliditas ē pse instrumētū opationū et nō fritas. S3 caliditas aliq disportionata ē incōuenientior. qz dissoluit mixtionez. Et qz nō ē dubiū q parvus lapsus ad calidus ē min malus alyz parib qz paruus ad frigidus. et pncipue loquendo de

V... q... ip...
x... r... op...
m... r... m...
m... for... latitud...
p... latitud...
p... latitud...
x... r... m...
m... r... m...
m... r... m...
m... r... m...

V... q... ali...
m... r... op...
m... r... m...
m... r... m...

lapsum naturalis: qz videm⁹ sanguineū pfecti⁹ operari flegmatico. Ideo pcedo nō esse simile de proportionib⁹ distātie medij tēperamēti ab extremo tēperamēti vsus calidū et vsus frigidū. et d pportioē distātia⁹ eiusdē medij ab extremis totius latitudis cōplexioē hūane i calo vel frigidō. Ex q⁹ segtur q diuidēdo totā latitudinē cōplonē hūane ad duas ptes ad imaginatiōē eqles fm gradualē q̄litate distātia⁹: q̄rū vna medietas terminat ad extremū vsus calidū. et relique ad extremū vsus frigidū. q tēperatus secūdo modi p̄tinet immediate vsus calidū. Ex B credo voluisse Auer. p̄mo cantice. comento. i. 4. 0. di. q ver est calidum et humidū. et tamen est temperatum.

Et hec qdē equalitas ēt lz nō sit eq̄litas certā quā i hui⁹ capituli p̄cipio noīauim⁹ eo q hāc iueniri nō ē possibile. ē tñ ei p̄pinqua. Et hic ē hō eq̄litate nō q̄litateq̄ vicin⁹ existit s; p̄ suoz mēbro rū alteratiōē v⁹ coalteratiōē calidozū sic cor: et frigidozū sic cerebrū: et hūidozū velut epar: et siccorū sic ossa. Cū q̄ p̄derabūt et eq̄bunt erit vicin⁹ eq̄litate certe. In p̄sideratiōē hō cuiusq̄ mēbri nō nisi vnius qdē ē curis: que admōz p̄pstea dicemus. In cōpationē at spūuz et mēbro rū p̄cipaliū impossibīle ē ip̄z hūic certe equalitate esse propinquū. sed egreditur ab ea tendens ad caliditatem et humiditatem.

Docet mō quo se hz equalitas secūdi mōi ad equalitatem certā sui p̄deris. Et itelligo q̄ ad mēsurā primāz q̄litate q̄ sunt i boie tēpato de scōdo mō. et mēsuram quā imaginamur ēē i eq̄litate ad p̄d⁹ vt ego estio. Et diuidit i duas ptes. p̄mo ponunt quatuor cōlones d p̄posito. 2° vltimā declarat. 2ª ibi (Vite. n.) p̄ria cōlō p̄me p̄tis ē ista. cōplexio de secūdo mō eq̄litate lz non sit cōplexio eq̄lis certe. i. ad p̄dus: est tñ sibi valde vicina. Itelligo ego semp de p̄p̄iuitate gradualī q̄litate elemētaliū q̄ cū ista cōplone repiunt. et q̄ imaginant ēē i eq̄litate ad p̄dus. Nā hāc cōclusiōē ad hūc sensū p̄dit Halic. p̄ de cōplonib⁹. cap. 9°: si bene p̄spiciat. Cōclusio secūda. hō de scōdo mō eq̄litate nō est q̄litateq̄ vicin⁹ cōplexioni eq̄litate ad p̄dus. pbat. quia nō hz vnā cōplexionē vniformē illi vicinā p̄ totū. s; ē sibi vicin⁹ p̄ coalteratiōē suoz mēbroz oīuz: calidozū sicut cor: frigidozū sicut cerebrū: hūidozū sic epar siccorū: sicut ossa. Et ē sēsus q̄ cōp̄ensando alternatiz ex vno latere calida et ex alio frigida. et silt hūida. et sicca. Totū resultat cōpositū ex eq̄libus p̄tib⁹ q̄litate istaz vel valde vicinis ad eq̄litate. Et attēde q̄ altera littera hz coalteratiōez quā puto nō esse ad mentem Aui. ideo expositiōē nō p̄longo. Tertia cōclusio. nullū mēbrū nostri corporis tēperati de secūdo mō ē valde p̄pinquū eq̄litate nisi cutis. Et ille tres cōclusiōes p̄bant a Halic. p̄mo d cōplexionib⁹. cap. 9°. Et de eis videbis i dubio. Quarta cōclusio. Corp⁹ de secūdo mō eq̄litate p̄ spūs et p̄ mēbra sua p̄cipalia impossibīle ē esse p̄pinquū eq̄litate ad p̄dus: sed egreditur ab eo tēdēs ad caliditatem et humiditatem. qz ista mēbra et spūs excedūt i calitate et humiditate eq̄le ad p̄d⁹ ad sēsus dcm̄.

Vite et n. p̄cipiū sunt cor et spūs q̄ qdē ambo vebemēter calida ex̄it ad sup̄fluitatē declinatia: et vita qdē existit p̄ caliditatem. et augmētuz p̄ humiditatem: et ē caliditas i humiditate existit et ab ea nutritur.

Probat quartā cōclusiōē. Et p̄mo pbat q̄ i cōparatiōē spūuz recedit ab eq̄litate p̄deris p̄ calidū et hūidū. Secūdo

qz in cōparatiōē mēbroz p̄cipaliū. ibi (Mēbra vō p̄cipalia.) In p̄ia parte itēdit ratiōē hāc. illud d; i homine recedere a tēpamento p̄ calidū et hūidū qdē ē vite p̄cipiū. S; vite p̄cipiū sunt cor et spūs q̄ sunt ad sup̄fluitates caloris declinatia qdē recedūt et. Assumptū p; qz vita existit p̄ caliditatem. et augmētū. i. p̄duratio vite fm vnā expositionē existit p̄ humiditatem. hūiditas. n. ē cā p̄duratiōis vite. Uel augmētū. i. nutritiō. vel v̄ez augmētuz p̄ humiditatem dispositiue existit. qz hūiditas dīspōit ad hoc vt mēbrū possit nutriri vel augeri. Uel tertio augmētuz p̄ humiditatem. id est per corpus humidum. tanq̄ per materiā p̄p̄riā ei⁹. Itē calitas viuētū ē i hūido subiectiue. et ab eo nutrit. Oportet igit̄ p̄cipia vite i isto abundare in homine. ḡnatio. n. viuētis est p̄ia participatio aie nutritiue in calo nāli. et vita est ei⁹ p̄missio. i. de morte et vita. Credo tñ q̄ Aui. nō pbat demonstratiue s; assignationē cause dicte cōclusiōis adduxit dicēdo q̄ vita existit p̄ caliditatem et. Nā caliditate cordis et spirituū p̄cipim⁹. 2° de cōplexionib⁹. bus. et B ex tactu. Nec putat Halic. ēē sufficiens argumētū. vita cōsistit p̄ calidū. q̄ mēbrū ē calidū respectu eq̄lis ad p̄dus. Nā ponit formicā et qdā aialia siue aialiū genera frigida et sicca respectu eq̄lis ad p̄dus. Attēde 2° q̄ siue humanē vita p̄ opatiōē vite que ē actus secūdus viuētis siue p̄ actū p̄rio q̄ ē esse viuētis essentialē vita aialiuz p̄det a caliditate. qz sine ipsa nō possit virtus nutritiua suas opatiōes p̄ficere seu facere. mō q̄ diu viuim⁹ tā diu nutrimur. Attēde 3° q̄ calidū bene p̄t ēē i sicco sicut i subiecto p̄p̄o sicut i igne appet̄: s; nō p̄t p̄seruari i mixto p̄fco nisi i hūido. et p̄cipue aereo. Nā in aqua nō est p̄seruabilē: et certū ē calidū actuale qdē fundat̄ i hūido aereo facillime subtilitari ita vt a mixto egrediat̄. Qz si fieri nouā ḡnatiōē calī corpis ex hūido i q̄ calor actualis p̄seruet̄. Aliter. n. p̄rio exalāte corpus moreret̄. Doc igit̄ mō calitas ex humiditate et nutrit̄ p̄ regenerationez sibi similis ab humiditate. i. corpore hūido ex quo fit calidi generatio.

Mēbra vero p̄cipalia sūt tria sicut declarabimus et ex eis qdē ē vnū fr̄m qdē ē cerebrū. cuius friditas nō puenit ad cordis caliditatem tēpādā. et ex eis vnū ē siccū. aut siccitati p̄p̄iquū et ip̄z ē cor s; eius siccitas nō puenit ad humiditatem cerebri et ep̄is tēpādā. neq̄ et cerebrū tñ est fr̄m. n; cor tñ ē siccū. s; cor cōpatione aliozū duozū est siccum et cerebrum aliozū duozū comparatione est frigidum.

Dic pbat aliā p̄te cōlōis q̄ respectu mēbroz p̄cipaliū hō d; 2° mō distat ab eq̄litate p̄deris p̄ calidū et hū. et oibus trib⁹ alternatiz iuicez cōpensatis p̄ B q̄ mēbra p̄cipalia faciētia ad idiuidui p̄seruationē sunt tria. i. cor: cerebrū. et epar q̄ sil̄ supra cōstituūt vnū a dñio calidū et hūidum. Ex istis trib⁹ vnū tñ ē frigidū. puta cerebrū. s; ei⁹ frigiditas nō p̄uit ad tēpādū calitatem cordis et calitatem epar. i. nō ē tāta q̄ totū aggregatū ex cōplone frida cerebri et cōplexionib⁹ calidis cordis et ep̄atis possit vici tēpatū ad pondus. v⁹ p̄pinquū tēpamēto p̄derali. Adin⁹. n. ē frigidū cerebrū q̄ illa sint calida. Et silt vnū tñ ex istis trib⁹ ē siccum vel siccitati p̄p̄iquū. i. cor. tñ eius siccitas nō venit ad tēpandūz humiditatem cerebri et ep̄atis ad sensū supra dictū de cerebri frigiditate. Propterea nō dīcim⁹ q̄ cerebrum tñ sit frigidū ita q̄ nō hēat aliqd caliditatis. S; itelligimus cerebrū esse fridūz cōpationē aliozū. et cor siccū cōpationē aliozū duozū. Et sicut et prius tria simul supra ab eq̄litate p̄deris p̄ calidū et hūidū sūt distātia. Et tu si p̄sideras tres vltimas cōclusiōes Aui. et p̄bationē isti⁹ quartę: videbis q̄ nō loq̄tur nisi de vicinitate gradualī. Aliter sue

has opationes p̄cipales quo ad q̄litatez et v̄tus actualis q̄litatez in mēbris oīuz cōplexioē q̄ ad q̄litatez et v̄tus oīuz cōplexioē et v̄tus oīuz cōplexioē et v̄tus oīuz cōplexioē

quā i hui⁹ capituli p̄cipio noīauim⁹ eo q̄ hāc iueniri nō ē possibile. ē tñ ei p̄pinqua. Et hic ē hō eq̄litate nō q̄litateq̄ vicin⁹ existit s; p̄ suoz mēbro rū alteratiōē v⁹ coalteratiōē calidozū sic cor: et frigidozū sic cerebrū: et hūidozū velut epar: et siccorū sic ossa.

hō d; 2° mō distat ab eq̄litate p̄deris p̄ calidū et hū. et oibus trib⁹ alternatiz iuicez cōpensatis p̄ B q̄ mēbra p̄cipalia faciētia ad idiuidui p̄seruationē sunt tria.

...

frigiditas in p̄batione ad cordis caliditatem... qz in p̄batione ad cordis caliditatem... qz in p̄batione ad cordis caliditatem... qz in p̄batione ad cordis caliditatem...

equalitati certe. Sed iam erat quaedam distantia parvula a medio sub qua nullum mixtum potest complexioniari. Et ego istas fantasias abhorreo, nisi forte intelligat quod complexio que est qualitas, non potest omnem proportionem maiorem in equalitatis dominatiam sequi: cum tunc essent infinite tales species. Sed complexio equalis ad iustitiam sequitur proportionem possibilem facere complexiones humanas, et si siue fuerit durante calore, siue frigore dominante, et ita de humido et sicco dicatur quemadmodum probabilius dicere possit ista positio: quod mihi tamen non videtur vera.

In determinatione istius questionis. Credo quod oportet supponere, quod debemus credere tactui bene disposito in calido et frigido etc. Ut vult Galenus, 2° de complexionibus, cap. primo, et 3°. Aliter, nisi tactui non crederem sine demonstratione et vellem sine ratione corrigere sensus bene dispositos quo ad iudicium proprium sensibilis convenienter applicati. Tunc oportet dubitare de vino, utrum sit dulce: et de igne utrum sit calidus quousque afferant demonstrationes. Et certum est quod hoc modo ponemus errorem dicentium quod nihil possumus scire. Et negato principio quis mihi probaret aquam vel glaciem esse frigidam, sed dicat ea esse remissa calida et habere quaedam virtutem occultam que est ita generatim frigoris sicut lumen caloris, et sic immutare sensus: et facere fantasiam rei non certe: sicut ex refractione luminis et reflexione ad certos angulos fit fantasia coloris non existentis. Et breuiter quod sensus non asseruit tanquam certos iudices sensibilium propriorum cum sint sani et applicatio directe facta non relinquit vobis viam ad philosophandum. Et ut dicit Commentator 2° philosophorum, non sunt digni philosophari. Supponitur 2°, quod organum tactus quo ad per hanc operationem optime dispositum debet esse vere in medio omnium extremorum tangibilium. Nec supponitur per Aristotem, 2° de anima, textu comenti, in 9. dicentis quod sicut organum inatus sentire album et nigrum non debet esse aliquod eorum actu, sed in potentia, ita in tactu organum debet esse neque calidum neque frigidum. Et commentator vult quod ista sint in organo tactus aut secundum medium aut proprie, quod non potest organum tactus ab illis qualitatibus nudari sicut denudatur in sensibilibus aliorum sensuum. Et per Aristotem, cum dicit neque calidum neque frigidum dicere absolute non proprie. Comen. probat quod organum non precipit sensibile respectu sicut quodam dicunt quod precipit hoc calidum respectu sui, et frigidum respectu sui, quod ista cognitio est etiam intellectui difficilis, sed precipit absolute calidum obiectum sub ratione calidi vel frigidi actualis. Nisi igitur organum optime dispositum esset vere in medio inter calidum et frigidum, tunc erraret inter propria sensibilis organum quantumlibet bene disposito, et tangibili sibi bene appropinquato. Consequens falsum et contra mentem Aristoteli, 2° de anima, textu comenti, 63. et 155. Et 3° de anima, textu 26. Et comen. in eisdem dictis locis ubi vult expressisse quod visus non errat in colore, utrum sit album vel nigrum: sed in intentione individuali sube albe vel nigre, quoque ad rationem propriam sensibilis non errat. Quod si ponamus sensum errare circa proprium sensibile stantibus conditionibus supra dictis vel suppositis, tunc iam ad hoc veniremus quod non oporteret per sensum concedere quod ignis est calidus nisi prius sciverimus quod organum nostrum est calidum vel medium. Nam si esset organum in naturali dispositione frigidum, tunc ignis, et si iudicaretur calidus: tamen fortasse esset absolute frigidus. Et per Aristotem 3° de anima, s. quod nisi organum esset optime dispositum vere in medio tunc erraret circa calidum et frigidum, quod si organum sit a principio calidum, tunc aliquod minus calidum quantumlibet bene applicatum iudicabitur frigidum absolute, et sic errabit sensus absolute circa ipsum sub ratione calidi vel frigidi. Dicitur de a quibusdam, s. notandum quod tangibile aliquando sentitur per solas species spirituales in organum tactus multiplicatas sine materiali alteratione organi. Cum igitur est tangibile quod est calidum in rei veritate: sed tamen est organum tactus frigidius sentitur per puram spiritum spirituale non concurrente materiali actione, et tunc iudicatur calidum ab organo bene disposito sicut est in rei veritate. Si autem per immutationem materialis sentiret, iudicaretur frigidum, sed prius est verum

et naturalissimus modus sentiendi, et ibi non dicitur error. **In** secundo autem cum in naturaliter immutatur organum ab optima dispositione, non est mixtum igitur de errore. **Contra**, quod tunc sequeretur quod sibi sibi in actu sentiret organum tactus. Consequens est falsum, et contra experientiam, et Aristoteli, 2° de anima, textu comenti, in 18. et Commentator comento eodem. Et ratio eorum est, quod agens non agit in simile ut huiusmodi nisi in illud quod est sibi simile in potentia non in actu. Et ideo eque calidum non sentimus. Et patet quod ibi commentator non loquitur nisi de actione sensibilis pro quanto est sensibile. Dicit, n. sic commentator, sentire, n. quod est aliquod passio secundum modum dictum, et omne patiens habet agens, et omne agens in sibi sibi in potentia, agit non in actu. Et paulo post, quod agens non agit in eo quod est simile in actu, sed in potentia. Ideo necesse est quod membrum sentiens non sentiat corpus calidum eque sibi in calore nec membrum frigidum corpus frigidum sibi equale in frigore, et sibi de duro et molli. **Et** per eandem causam in eodem comento dicit, quod sensus alii a tactu comprehendunt sua sensibilia secundum totum, et tactus comprehendit extrema non sibi simile. **Patet** igitur considerando comento quod non vult Averroes, quod sentiamus eque calidum, neque per spiritum spirituales neque aliquo modo, et sicut Aristoteli. **Et** arguitur contra, quod si sensibile minus calidum organo sentitur ut calidum. Sequitur quod eius caliditas intendatur continue sentitur calidius, quod eque intensum cum organo tactus est sentitur calidius quam nunc, cum tunc in rei veritate erit calidius aliis paribus. Preterea ad experientiam videmus quod in balneo existentes iudicant per tactum, utinam frigidam quam tamen est calida: et non nisi: quod est organo frigidior, et non valet excusatio de materiali immutatione. Nam si illud calidum absolute quod est frigidius organo materialiter agat in organum non mutabit eum nisi ad frigiditatem. Ergo organum iudicaret ipsum post tales immutationes continue calidius. Quia species spiritualis per quam fit sensatio continue esset eiusdem rationis, et organum frigida factum iudicatur ideo sensibile calidius, ut docet experientia, et factum calidius iudicatur eandem rem minus calidam, sicut apparet de homine intrante balneum et quod diu stetit in illo. Est ergo responsio falsa omnino et mentibus auctorum adversa. Oportet ergo si organum tactus est calidum quod aliquod calidum absolute sentiat ab eo frigidum. Et sic quod fit error in sensu circa sensibile proprium cum conditionibus supra dictis, quod est impossibile. **Supponitur** 3° quod homo tepatus habet optime dispositum organum ad tangendum. **Patet** per hoc: quod perfectissimo animali non debuit dari nisi perfectissimum organum ad percipiendum ea que maxime sunt notitia vel inuatiua. Et ideo quod homo habet hunc sensum perfectiores ceteris animalibus ut sumitur in de sensu et sensato, et quod aliter hanc operationem aliquis distemperatus haberet perfectionem. **4°** supponitur quod homo tepatus quo ad complexione actuali corrumpitur tepamento cutis ex coalternatione membrorum. **3°** per hoc: quod aliter cutis non esset medium in genere membrorum, et aliter non foret siccius membrorum siccitate superflua cutem palme supergredere et non minueretur ab ea humidius membrorum, cuius oppositum vult Galenus, per de complexionibus, cap. ultio, ad litteram. **Ultio** supponitur quod cutis est organum proportionatissimum. **Ex** quo sequitur quod cutis tepatissimi hominis quo ad actuali complexione correspondet tepamento ponderali siue actuali. **Sequitur** 2° proclama ad quod non principaliter quod homo de 2° modo equalitatis corrumpitur quo ad actuali complexione tepamento ponderali siue in universa suba. **Sequitur** 3° non omnem hominem esse calidum et hu. respectu tepamenti ad pondus que ad actuali complexione: sed aliquod distare per frigidum et siccum, et aliquod per frigidum et humidum, et intelligo per actuali complexione mensuram qualitatum primarum que coniungitur in subiecto cuius complexione que est qualitas 2° non sensata. Et hanc proclama vult Galenus, tota per de complexionibus, cap. ultio. **Quicquam** tamen quod vidit non esse certum quod precipue equaliter abundant calida supra cutem sicut frigida membra, ideo posuit sub dubio et vult quod est valde vicinus

num omnino. s; itelligo q; nō pnt esse duo idiuua hūa-
na hūia vnā singularē cōplexionē. z ē planum. deinde d-
clarat sextum modum. z patet.

Modus ē septim⁹ ē cōplo quā vnaq; mē-
broz spēs hūe d; i q; aliud diuersificat. Equa-
litas nāq; ossis ē vt siccitas i eo plus abūdet: z
cerebri vt humiditas in ea plurimuz abundet:
z cordis vt in eo fit plus caliditatis: z neruoz
vt in eis plurimum abundet frigiditas.

Declarat. 7^m modū z pz. q; quacūq; specie mēbroz data
ita se h; 7^m modus ad illā spēs sicut pzim⁹ ad spēm huma-
nā. Et possem⁹ tūc respectu spēs mēbri facere sex modos
equalitatis qui precesserunt in homine. Sed non placuit
Auc. multitudinem tantam ponere

Modus at octau⁹ ē p plo membri singularis
quā cū habuerit erit melioris dispōnis quā ha-
bere pōt. Cū aut spēs considerauimus inuenie-
mus hominē certe equalitati propinquiorē.

Nunc declarat cuiusmōi sunt eq̄litates pp q̄s hūas se-
quit aliqd eē p̄p̄ius eq̄li ad pōdus. Et diuidit in tres
ptes. nā p narrat q; spēs ē illi eq̄litati p̄pingoz. 2° in q; loco
repiit. 3° i quo mēbro maxie. ibi 2°. (Lūq; regiōes.) ibi. 3°.

(Ex mēbris aut.) Et nō fac mētionē de 2° mō eq̄litati. s;
ille dat itelligi. **In** p̄mo mō. n. homo ē inter oēs spēs p̄-
pingoz eq̄li ad pōdus vt dicit h. tūc maxie p̄pingus iter
hoies erit hō tēpatissim⁹ z hoc dixit s. Quod aut hō ē pro-
pingoz eq̄li ad pōdus nō pōt certe demonstrari. Dec aut ē

psuasio. q; h; tactū p̄fectissimū. cui⁹ vtutis instrum d; eē
in medio. vt s; d; oium excelētiāz tāgibiliū. Reliqua vō
q; adducunt de p̄fectiōe suaz opationū. z q; vltimū mix-
toz z p̄p̄is maxie mixtū si p̄sideras nō p̄bāt aliqd. **Et**
si p̄sideras supra dicta q̄dā de cōplexiōib; videbis nō re-
pugnare aliqd aīal eē. z aliqd inaiatū in q; ad mēsuraz p̄-
maz q̄litatū actu i eo existētū correspondere p̄cise eidem
gradu cui correspondet hō. Nos tūc de nulla spe alioz p̄ ratio-
nem vel sensum inuenire possumus q; si propinqua equa-
li ad pōdus sicut iuenim⁹ de hoie. hoc sufficit Auc.

Lūq; regiōes attēderim⁹ certificatum nobis
erit: q; si fuerit loc⁹ q; i habitabit sub eq̄tiōe diei
n; aliq; d; reb; t̄renis obuiādo ipēdierit. v; mō-
tes aut maria: oportebit ibi habitātes eq̄litati
certe p̄pingozes existere q̄s alicui⁹ regionū.

Qstēdit i quo loco maxie fit cōplo huiusmōi i hoie vel
sibi p̄pingua. Et q; h; ē in loco tēpatissim⁹ respectu hōis.
iō h; q; d; duob; diuersis loci ē op̄io: ita duo loca māifestat
ibi 2°. (Post istas at.) Circa p̄mā ptem attēde q; rō hūa-
na nō iterniēte exp̄m̄to nō pōt certe ostēdere q; sub eq̄-
noctiali nō sit possibil' bitatio. nec ē q; ibi sit impossibilis.

Et iō antiq; doctores in h; visi sunt discordes. Nā arist. in
h; q; sciebat p̄ historias z relatiōes veniētū de loco p̄pin-
quo tropico cācri dicētū q; ibi erāt i estate itensissimi ca-
lozes. ita q; vix aptare possent. z q; multa erant ibi d̄serta
arenosa: z q; hoies ethiopes solis calore sūt scī nigri. Op̄i-
nat⁹ ē q; vbiq; sol aliqū trāsīt sup̄ zenit capit nō sit pos-
sibil' bitatio p̄tinua. z iō totā torridā zonā dic. 3°. methaur.
inhabitabilē. z iō dixit: hē aut sole hitari possibiles z n; vltra
v̄siōes. i. tropicos. vmbra. n. nō vtiq; erit sp̄ ad arctū. nunc
inhabitabilia sūt p̄us loca aīq; subdeficiat aut p̄mutet v̄m-
bra ad meridiē. **Et** hāc op̄ionē v̄gili⁹ i georgicis sequit⁹
ē i ill' cōib; v̄sib;. Quic; tenēt celū zone zc. z Quidi⁹ p̄ me-
thamorfoseos. Utq; due dextra celū toridemq; sinistra.
Parte secāt zone quita ē ardētior illis. z Tuli⁹ in li: de sō-

no sciipiōis i parte illa. cernis aut eandē terrā q̄st q̄busdā
redimitā z circūdatā cingulis ex q̄bus duos iter se maxie
diuersos. z celi v̄ticib; ipis ex vtraq; pte subnixos obruis-
se vides pruina: mediuz aut illū maximū solis ardore ter-
reri. z Ptolome⁹ anteq; p̄poneret libzū q; sibi cōparat ad
artē spericā vt dixit distinctione sc̄da almagesti. videt du-
bitasse z expresse dicit ad hoc nō sufficere ratiōes nostras
sine experimento. vnde sic dixit. Quidā dicunt q; est pos-
sibile q; sit illud quod est sub linea equidistante ex terra
habitabile. Et subdit post aliqua que dicimus esse secun-
dum estimationem. Utrum vero quod est sub hac linea
habitef. Nos huiusmōi exp̄ientā siue sciētā non com-
prehendimus: quoniā aliquis nō peruenit ad eam de his
q; sunt i n̄ris regionib; habitantib; vsque ad diē nostrum
hunc. Attende 2° q; post Arist. z post p̄p̄onem libri alma-
gesti p̄ homines transmīssos a domis magnis inuēte sunt
terre habitari q; sunt sub linea equinoctiali z q; sunt vltra
equinoctialem z citra: intra tamen duos tropicos. Unde
ptolomeus in libro sibi coparato ad artem spericā sic di-
cit. verum illud quod visum est tempore nostro inuentuz
est plurimum habitatum. z non est inuentum in isto pel-
ago quo contineatur z inuenta sunt a tropico estiuo ad line-
am equalitatis robuthinum. idest. x. stadia. itidemq; sex
stadia z. 80. z illud iam perambulatum est. z scripte sunt
enuntiationes eius auxilio Regis egipti. z patet q; istas
habitationes p̄sertim que sunt circa tropicum denotat
ptolomeus secundo quadripartiti. Et solinus de mirabili-
bus mundi narrat de insula taprobāe que est vltra equi-
noctialē. quomō ex ea ad Cesarem venerunt nuntij qui
portauerunt vniones. Et Marcus paulus estimo q; di-
cat de eadem insula q; in ea fuit z vidit polum antarcticū
eleuatum ad quantitatem lancee magne. z multi philoso-
phi nunc hanc sententiam affirmant. **Attende** tertio.
q; apud omnes dicentes habitationem possibilem inter
tropicos est conuenientia in hoc. q; quedam partes ma-
gis propinque tropicis sunt peius habitabiles q̄s pars
media directe supposita duobus gradibus celi imediatis
circulo equinoctiali ex vtroq; latere. Cui⁹ terre latitudo
vt asserunt sapientes est centum tredecim miliarium z
tertie partis miliaris. Intelligendo per miliare. 4.000. cu-
bitorum fm mensuram temperati corporis. Et ratio est.
quia ibi sol quando est directe super eorum capitibus mi-
nozi tempore moratur q̄s super capitibus istoruz qui sunt
prope tropicos. z dies ibi nunq; est maior nocte sicut est
in locis propinquis tropico. Et Auc. videtur ex relatiuis
credidisse q; ibi sit temperatior habitatio q̄s in aliquo lo-
co mundi pp non multū esse calozē z propter non multas
esse distantā cōplexiōis hyemis a cōplexiōe estatis i illis
locis q; multa est in 4° climate. **Doc** ergo viso dico q;
Auc. p̄rio pōit op̄ionē suā. sc̄do soluit ad argumēta q; i op̄-
positū fieri pnt. nā sua op̄io vt dixi demonstratiōe mīme
pōt p̄bari. ibi 2°. (Iaz at nobis.) Dicit p. q; si aliq; hoies
hitant sub circulo eq̄noctiali i loco q; neq; pp mare neq;
pp mōtes neq; ppter alias dispositiones terreas ipēdit a
tēpamento merito p̄p̄tatis solis sibi debito q; illi sunt
p̄p̄tissimi equalitati ad pōdus. q; sūt tēpatissimi iter oēs
hois aliaz regionū. Un v̄ Auc. nō p̄ incōuenienti hūc q;
aliq; loc⁹ merito p̄p̄tatis solis z more eēt tēpatuz: sed
ipēdiref tēpamentuz p̄ cās terrenas vt nos videmus q;
vna p̄ma magis septētrional' alia ē illa calidior: z aliqū frī-
gidior pp q̄litatē terre z vaporū q; a terra eleuant. **Ex**
quo apparet nō esse incōueniēs alicui b sub eq̄noctiali esse
tēpatā bitationē. z alicui b esse distēpatuz: deducto tamē
terreno ipēdimēto vbiq; sub eq̄noctiali esset tēpatissima
habitatio. z hanc sententiam habuit Auc. ex aliorū affir-
matione qui testificant illud.

in q; h; dicitur hōis
et sic dicitur hōis
h; abt q; ruz horiy
ri obruat m̄ari ruz
p̄ iō dicitur hōis
p̄ iaz hor in p̄m
g p̄m̄oi op̄m̄t
aliq; an agp̄m̄oi.

io hō magis
z hō ad p̄m̄t
z p̄m̄t hōis
in m̄do oīs m̄g
z m̄m̄t

q; hō in hūc
nō hō hūana
p̄m̄t op̄m̄t q; p̄m̄t
z nō nō p̄m̄t hōis
o m̄t q; hō imp̄m̄t

Cam autem nobis affirmatum est quod opinio quae accipitur quod excessus ab equalitate est causa propinquitatis solis: est falsa. Rectitudo enim solis super capita minus ibi malum operatur et minus mutat aerem quam rectitudinis propinquitas apud nos: aut apud eos qui sunt in maiori latitudine quam nos: sed rectitudinem non habemus. Amplius autem omnes dispositiones morantium in linea equinoctiali sunt dispositiones nobiles siles: neque aer ibi impeditur impedimento sensibili: sed eorum complexionibus semper est similis. et ad hanc sententiam affirmandam: iam fecimus dictiones.

Respondet cuidam rationi ad oppositum. et intendit quod opinio que dicitur quod ibi est excessus ab equalitate vel temperamento versus calidum propter rotunditatem solis super capita eorum bis in anno est falsa. Nam in rectitudo minus calefacit aerem et minus turbat ipsius quam apud habitatores. Qui tempore estatis propinquitatis rectitudinis calefaciat vel quam in magis distantibus ab equinoctiali qui dicuntur habere maiorem latitudinem. id est distantiam a circulo equinoctiali. **E**t si iam sibi est affirmatum per narrationem. non per demonstrationem. quia ut dixi demonstratio ad hoc non concludit. **A**t attendendum est ulterius quod in morantibus sub equinoctiali dispositiones ab aere acquisite sunt nobiles similes. nobiles propter concursus actionis plurium nobilium stellarum. similes. id est non valde distantes merito temporum anni. cum ista tempora sint in eis modicum distantia. ideo habent maiorem durationis equalitatem quam illi citra tropicum in quibus in estate precise non est tantus calor quantum in illis qui habitant sub equinoctiali in estate. sed maior. quia citra tropicum est maior temporum distantia in calore et frigore quam sub equinoctiali. quia nunquam aer eorum impeditur a temperamento sensibili impedimento. nec etiam est ita calidus quod cogat sudare. nec unquam ita frigidus quod cogat rigere. **S**ubdit se alias in hoc fecisse demonstrationes ad hoc ostendum. scilicet de ista uniformitate aeris. ad hoc enim bene attingit humana ratio. Volunt ergo isti quod quia nunquam sol stat sub horizonte nisi. id est. horis in istis. non obstante quod sol in meridie sit super zenit habitantium non sit ibi multa mora sicut nobis in estate. nam subito declinat ab ista rectitudine non sic in estate subito declinat a propinquitate rectitudinis respectu nostrum. imo quasi duplo tempore moratur in propinquitate. Et ideo multo plus calefacit nos quam istos. et nunquam sit ibi impossibilis et inepta habitatio. Attendendum est quod ista loca dicuntur esse in maiori latitudine respectu aliorum ab equinoctiali. quia sunt ab isto distantiora versus polum articum tendentia secundum modum loquendi astrologorum.

Post istos autem qui in quarto morantur climate magis tepati existunt: non enim aduruntur propter moram rectitudinis solis super eorum capita neque elongantur ab eis parum quemadmodum fit in caliditate secundo et tertio. neque congelantur sicut contingit his qui in extremitate quatuor climatis habitant: et quia latitudines sunt remotiores: propea quod sol ab eorum capitibus est remotus.

Narrat secundum dictum ubi reperitur complexio propinqua equali poderis post locum dictum. Et intendit quod in quarto climate est temperatio complexio quam in aliquo alio climate. et ratio. nam non aduruntur sicut illi qui sunt in primo climate vel secundo nec congelantur in hyeme sicut illi qui in extremitate quatuor climatis vel in sexto climate habitant. Dant ergo regionem temperatiorum. **E**t de temperamento huius regionis videtur dicere Galenus. **P**articula affo-

rismo. Cum dicitur quod zona temperata est supposita parti celi intercepra per duas lineas paralellas ab oriente in occidentem per tendas. Quae una transit per yndiam terram quamdam constantinopoli oppositam versus orientem. et alia transit per chonum insulam terram. Propter cuius terre latitudo ut consideraverunt sapientes trecentorum fere est milliarius. et est in quarto climate aliquid capiens de secundo. Auer. voluit secundo colligere. secundum clima esse tepatum. sed Dali. rodoan dicit tepatum locum qui capit medietatem quarti et tertii. et Albu. dicit istum locum esse prophetarum locum. sed Auer. opinio cum Gal. concordat istam sequi. stat in iudicio estimatio.

In membris vero iam manifestum fuit quod membra principalia non sunt equalitati certe multum propinqua. imo oportet ut scias quod caro est membrum illi equalitati magis propinquum quam cetera membra: cutis tamen carne propinquior est. quasi. non enim patitur ab aqua eleri tepata cuius medietas sit nix: et altera medietas sit aqua feruens. et forsitan calitas venarum et sanguis nervorum frigiditati in ea equaliter. sicut quoque non patitur a corpore quod bene tepatum existit ex sicciore corpore et humidioribus cum in eis equalia fuerit. **E**t nos quod scimus quod non est causa quare non patitur: nisi quia non sentit illud: non est tale quale illud nisi quia propter ipsum non patitur: nisi. non. tale est quale illud propter illud pateret. **R**es. non. quod unum est origis et in naturis opponitur uno ab alijs patitur: sed ab eo quod ei in equalitate coicatur res non patitur. **Q**uia autem in cute magis existit tepatum est cutis manus et quod in cute manus tepatum est. est cutis vole. et tepatum est quod est super digitos. et tepatum est quod est super indicem: et quod tepatum est quod est in pulpa extremitatis eius: et propter illud est melioris sensibilitatis. et quod in cute magis existit tepatum est quod in digitorum extremitatibus inuenitur: quia propter extremitates digitorum aliorum quasi indices existunt equalitatem naturam tactualium. **D**icitur enim. dicitur iudicis equalis existere ad unamquamque extremitatum: id est ut egressus ab equalitate et a medietate percipiat.

Eligit unum membrum tepatum inter membra et propinquissime poderali equalitati. et intendit quod illud membrum est cutis sed caro simplex quam habet tamen sensus tactus post cutem est propinquissima. **E**t probat quod hoc cutis non patitur ab uno equaliter proposito ex aqua feruentissima et niue. ne ab uno equaliter proposito ex terra et aqua. et propter ista est illi simile secundum tactivas equalitates. **L**icitur enim. non agendi et non patendi in illis et non sentiendi non est alia quam actualis similitudo. et sunt exempla Gal. pro de prolonibus. ca. vi. **E**t potest ad hoc addi ratio quae sunt feci in qua stitio de propinquitate ad equalitatem potest. et tamen elegit quod propinqua cutis illi equalitati est cutis vole manus. et postea in extremitate digitorum. quia ista est iudex tangibilium ordinata a natura cum sit optimum tactus istum et declinatio indicis dicitur esse equalis. quia non potest ad unum quam ad aliud ut percipiat omne egrediens ab equalitate. **N**am propinqua sensibile tactuum est extremum non medium ut sumitur de aia. com. meto. iis. sed hec omnia sunt exposita sunt. et id non prolongo.

Bebes autem sciri ultra hoc quod sciisti. quod cum dicimus quod medicina quod est tepata: nolumus dicere quod sit tepata certe: quia illud est ipse neque volumus dicere quod tepatum modo humano in sua proplone sit tepatum. si. non. ita est: tunc est ex ipamet humana suba. **S**ed volumus quod cum propter calorem naturalem qui in corpore existit humano patitur: equalitate afficiet quod huius equalitatem non si egredietur in aliam duarum extremitatum equalitate excedentem. non est in ipso operabitur effectum qualitate excedentem: consideratio igitur sue

Handwritten note:
Videtur quod magis non
est ab aqua feruens
tali est

Handwritten note:
Videtur quod non magis
est proplone

Sen. I.

operationis in corpore humano est equalis.

C Postq̄ docuit aliquid de complexione actuali quo ad qualitates primas tangibiles que sunt eiusdem speciei cum elementaribus. **C** Intēdit hic aliquid dicere de complexionē que est talis in po. et hic plurimum q̄tum ad hanc artem attinet reperitur in medicinis: lz in cibis medicinalibus et in multis alijs reperiri possit. **C** Solū igitur de medicinis loquitur hic Auicē. Pr̄io docendo quomodo apud medicos dicuntur temperate. 2.º ibi. (Et similiter quomodo dicantur calida vel frigida) **C** Dicit p̄ q̄ cū dicimus medicinam esse temperatam. non intelligimus q̄ sit temperata ad pondus ad sensum prius datum. qz illud esset impossibile. Et non intelligimus q̄ habeat temperamentum hūanū. i. p̄lone oino similē p̄lone hūane. tūc. n. ois medicina tēpata eēt de suba hūana: qd̄ ē falsuz. Lōplo. n. ppria hois p̄parat ad formā hois. lz intelligim⁹ q̄ applicata corpi hūano i dofi p̄ueniēti alterat p̄ a corpe hūano. ita vt recipiat ab eo q̄litate q̄ n̄ subigredī tēpamētū hūanū: et iō nō opabiť i ipz corp⁹ q̄litate corp⁹ excedēre. **C** Ubi cōsidera q̄ medicina h̄ sumit vt 3 venenū et 3 bezoar et cibū. distinguit et sumit p̄ tali i po. n̄ i actu. Ex h̄ dicto itelligit nō seq̄. ē me⁹. tēpata. q̄ n̄ alterat corp⁹. S3 solū seq̄ q̄ n̄ alterat eť latitudiez postq̄ ad actū fuerit dducta. **C** Et attēde q̄ me⁹ tēpata lz n̄ sit vnicuiqz mēbro nr̄i corpis silis i p̄lone. neqz anqz ad actū rducat: neqz eť postq̄ ē ad actū rducta: qz tñ ē p̄seruās calorē nālē cōez. et vlr̄ p̄seruantē vnūqz mēbroz q̄ calor ē spūs. iō d̄r totū p̄seruare et vnūscuiusqz mēbri p̄suatiua mediate lz n̄ imediate. o3 tñ videre an si me⁹ i vaporē p̄uertat similē spūs i ḡdu calorē q̄ quēadmodū spūs ē apt⁹ calefacē oia mēbra corpis ita eēt i medi⁹. Et q̄ sic mltitudo q̄titatī spūs et sanguis fac carnē q̄litate n̄ solū q̄titatie calidiorē: ita faceret h̄ vapor. Et iō h̄ eēt me⁹ tēpata mēbroz alteratiua. **C** D̄r at̄ p̄suare tēpatū corp⁹: n̄ qz vnūqz mēbz p̄suet. lz qz applicata in dofi debita nullū alterat eť suū tēpamētū et calorē cōez p̄suat p̄hibēdo lapsuz ei⁹. **C** Qd̄ si dicat spūs mēbra n̄ alterare. h̄ ē falsuz. Cū sanguis et spūs calefaciat eť tēpamētū cū mēsuraz excedūt et q̄ calefaciat sanguis mēbra. Hoc colligit 2.º primi. ca. d̄ eo qd̄ comedit et bibit. **C** Uerz eť p̄cesso q̄ spūs p̄ talē p̄petatē currētē iter ipz et mēbz calefaciat ipz eť tēpamētū. Querit qd̄ p̄hibet eť illā p̄petatē iueniri i me⁹ tēpata ad actū reducta p̄ quā p̄hibet mēbz alterat eť suū tēpamētū. et p3 q̄ nihil verat. **C** Uerz at̄ ois me⁹ tēpata postq̄ ē ad actū reducta nullo mō alteret a corpe vl̄ alteret. lz i tra latitudiez tēpamētū nūc n̄ o3 videre. vtraqz n. istaz dispōnū sufficit ad h̄ vt dicat tēpata ad mētē hūi. h̄. et q̄rere an medicina tēpata dicat tal̄ respectu hois absolute vl̄ respectu tēpati magis p̄inet 2.º hui⁹. ca. d̄ eo qd̄ comedit et bibit. vbi eť videbit. **C** Uerz sit possibile aliqz medicina p̄uertī i vaporē calū q̄ possit vnūqz mēbz corpis imediate p̄suare sic pōt spūs vital̄ nō obstāte ḡduali dissimilitudie actuali calorē. Et eť vtrz fit repibil̄ medicina h̄is ptes difformēs: ita vt vnicuiqz mēbro hēat pte p̄portionalē q̄ ad illud mēbz attrahit cū ad actū fuerit reducta sic i cibo tēpato tales ptes difformēs repiūt. h. n. n̄ vidēt impossibile. **C** Attēde 2.º q̄ aliqz d̄ medicina tēpata i actu: sic hō tēpat⁹ hois tēpato. aliqz i po. sic buglosa. aliqz a p̄petate lz ipzope dicat medicina vt saphir⁹. et aliqz p̄ se ē p̄parata ita actuari a corpe hūano vt sit tēperata. alia p̄ accidēs vt venis. Dic tñ sumit p̄ tali i potētia p̄ se et p̄pe dca. **C** Et d̄r eť medicina tēperata q̄ nullo. alterat corp⁹: lz resistit alteratiōibus agere a q̄litate: qz p̄ qualitatē actiuā resistit.

C Et silr̄ cū dicim⁹ q̄ ē cala: aut frida nolumus dicē q̄ i sui sba sit i vltio q̄litate: aut friditate: aut i sui suba sit calior cōpe hūano aut fridior:

Doc. III.
f. n. ita foret et p̄plo eēt sic hois p̄plo eēt tēpata.
S3 volum⁹ dicē q̄ p̄p ipaz i corpe hois p̄uenit calitas: aut fritas maior illa quā ex se hēbat.
C Docet h̄ qd̄ p̄ calidā aut fridā medicinā intelligit. Et vidit i duas ptes. Pr̄io h̄. z.º ifert qdā correlaria. ibi (Qua p̄p medicina.) **C** Dicit p̄ tria. Pr̄imuz ē q̄ n̄ iō dicit medicina calaz qz sit i sumo caliditate. qz tūc sol⁹ ignis et sibi silis i calore diceret medicina cala. **C** Dicit 2.º q̄ n̄ d̄r me⁹ cala qz i sua suba. i. p̄lone subali et imediate p̄paratē ad formā sit calior corpe hūano. qz tūc p̄ tēpatā itelligerem⁹ q̄ eēt hūane p̄lone: cui⁹ oppositū dcm̄ ē. s. Et p3 n̄ia. qz si d̄r cala p̄ cōpatōez ad p̄pā p̄lone quā hēret. n̄ p̄patōez ad effectū quē ē apta facē i corpe hūano. tūc p̄ter diceret tēpata ex silitudine p̄lone ei⁹ cū p̄lone hūana tēpata. **C** Dicit 3.º q̄ me⁹ iō d̄r cala. qz postq̄ reducta ē ad actū p̄ eā ē apta p̄uenit i corpe hūano calitas maior ea cū q̄ stat hūanū tēpamētū. et silr̄ de frida. Et pōt dici q̄ itelligat h̄ absolute d̄ q̄cūqz hoie q̄ calefieret a cala vel tñ de tēpamēto iuxta varias opinioēs de ḡdib⁹ medicinaz. de q̄b⁹ infra dicem⁹. Breuiter igit me⁹ d̄r cala vl̄ frida a medico p̄p opationē quā ē apta facē i corpe hūano. **C** Ubi nota q̄. s. d̄ tēpata dixit q̄ patit a calore nālī et afficit q̄litate q̄ corpis hūani q̄litate n̄ supgredit. Dic vere d̄r q̄ medicina cala vl̄ frida afficit q̄litate aliqz a calore corpis hūani. qz n̄ ois medicina talr̄ reducta ad actū. qz acgrat q̄litate p̄ quā opereť i corpe a calorē hūano: vt oīdā i ca. d̄ eo qd̄ comedit et bibit.

C Quapp vna medicina plerūqz ē frida humani corpis p̄patōe: et p̄patōe corpis scorpiōis calat et hūani corpis p̄patōe cala et f̄ra corpis p̄pētis p̄patōe. Immo q̄n3 eť vna medicina existit cala p̄patōe corpis petri magis q̄ p̄paratiōe corpis pauli. 3.º qz p̄cipit eis q̄ medicat vt cū cōplone mutare voluerit et vna adhibuerint medicinā que non contulerit ab ea discedant.

C Infert correlaria. et p3. Nā ex q̄ medicina n̄ d̄r tal̄ nisi ex opatōe quā fac. postq̄ ē reducta ad actū a calore corpis Et i diuersis aialib⁹ et i diuersis hoib⁹ ad aliū et aliū actū reductū. Et silr̄ ista sūt cor⁹ vario⁹ passibilia. Nō ē mirum si me⁹ eadē i vno corpe opat̄ calefaciēdo et i alio ifrigidādo vel minus calefaciēdo. Ex quo p3 etiā causa p̄mutationis medicinarū. et h̄ magis tractabit. 2.º huius.

C Postq̄ igit d̄ p̄lone tēpata q̄ dicēda erāt cōplēnim⁹: ad loquēdū d̄ p̄ploib⁹ distēpatis redeam⁹. Dicem⁹ itaqz q̄ p̄lones distēpatas egle ē siue p̄hēderis h̄ p̄patōez spēi aut p̄tis: aut idl̄ vidui: aut mēbz: q̄ sūt octo: et sūt oēs cōicātes i hoc q̄ cōplexioni tēperate sunt opposite.

C Nunc determinat de 2.º mēbro p̄ncipalis diuisiōis intel lecte p̄pē p̄ncipiū capituli. s. de cōplexiōe distēpata hūana. Et diuiditur in tres. Pr̄io ponit numerū istaz distēpatarū. 2.º d̄clarat vnaquāqz. ibi (et he octo.) 3.º ponit q̄sdā subdiuisiōes. ibi (vnaqz.) Pr̄imuz p3. qz vnicuiqz mō equalitatis sunt. s. species complexionis inequalis siue distēperate modo qui statim dicitur.

C Et he octo p̄ueniūt quēadmodū dicem⁹ et ē q̄ egressus ab eglitate aut ē simplex q̄ eglitate nō excessit nisi p̄m vna cōtrarietate: aut est cōpositus q̄ equalitatez h̄ duas p̄trarietates excessit.

C Nunc vnaquāqz declarat. ponendo diuisiōez distēperate p̄ quā per bimembres diuisiōes tāde3 venimus ad. s. spēs. et diuidit i duas. Pr̄io ponit diuisiōez. 2.º ibi (Et sim

M medicina habet...
luzi ois p̄nuitz q̄p̄t
humana r̄nt 12/16q
na 12 10 qz n̄z q̄p̄t
p̄pant ad forz 12i
radz q̄p̄xiōē q̄p̄t
3.º m̄s̄p̄o radz
h̄z i n̄odūri q̄ n̄
habint radz q̄p̄xiōē
3.º q̄p̄t h̄oiz habint
forz 12 16qz h̄z ab
12/10 n̄o valz q̄ ab
p̄oiz medicina e
radz a quatūqz q̄p̄t
na cū horz tñ q̄p̄t
12/12 p̄p̄ant h̄z q̄p̄t
12/12 h̄z m̄s̄p̄o
12/12 2.º d̄ p̄m h̄z
12/12 h̄z m̄s̄p̄o

Uit q̄ vna medicina...
q̄ d̄r si p̄p̄t p̄mli illud nō p̄t
in apola t̄litate q̄ idz i n̄p̄t idz p̄t
12/12 h̄z q̄p̄t n̄z d̄r r̄alitate
12/12 h̄z q̄p̄t n̄z d̄r r̄alitate
12/12 h̄z q̄p̄t n̄z d̄r r̄alitate

ple...
pe...
lit...
tes...
ces...
dit...
te...
no...
ces...
la...
der...
l...
xiō...
sim...
ta i...
uen...
illa...
fico...
tate...
hūn...
bile...
lit...
qz...
uio...
vai...
p̄s...
tate...
ti q...
debe...
debe...
buid...
tū e...
nas...
igno...
passi...
cā q...
dime...
cū sp...
rat. 4...
egrit...
passi...
sura...
Auer...
aliq...
eqlit...
stigm...
tate...
pona...
reliqu...
aliq...
humic...
menst...
ppria...
cipiat...
2.º Et...
Hal. p...
p̄cise...
tiz im...
ex p̄m...
rūcū...
q̄ dic...
latōe...
fic nō...
rē egl...

plex qdem. **C** Ponit subdivisões. **C** Dicit p. q distem-
perata cõplexio q nõ est nisi ista in qua est egressus ab eq/
litate. aut est qñ recidiã ab eq̃litate p̃ q̃litatez vni⁹ ÷rieta-
tis tantũ. Et est cõplexio distempata simplex. aut qñ fit re-
cessus ab eq̃litate p̃ q̃litatez ambaz ÷rietatũ tagibiliũ. z e
distemperata cõposita. nã in illis duab⁹ ÷rietatibus cõsistit
tẽperamentũ. **C** Ex quo itelligis q̃ lz mala cõplexio cala
nõ fiat nisi cũ recessu duaz ÷litarum a tẽperamento. s. ex-
cessu caliditatis z defectu frigiditatis. non tamẽ diciã ma-
la complexio composita. qz non est nisi in q̃litatez eius-
dem contrarietatis sed simplex.

Considerandum

de complexiõe distemperata
simplici. vtrum dari possit.

C Uideã discordia inter Gal. z Auer. Unĩ gali. p̃ de cõple-
xionibus. z pluries alibi vult q̃ põt eẽ aliq̃ mala complio
simplex. ita q̃ sit distemperata i calido ipsa existẽte tẽpera-
ta in sicco. z fundat sup b̃ argu. **C** Dis dispositio q̃ põt i-
ueniri cũ vtroqz duoz ÷rioꝝ põt inueniri cũ medio inter
illa ÷ria. Sz distemperata cõplexio põt reperiri calida cũ
siccitate a predniõ vt in colerico. z põt inueniri cũ humidi-
tate vt in sanguineo. ergo põt inueniri cũ temperato inter
humidũ z siccũ. **C** Auer. aut z⁹ colliget. non vult esse possi-
bile. q̃ iueniat distempata complio in vna ÷rietate qn ibi
sit distẽperamentũ in ambabus ÷rietatibus. **C** Et rõ est.
qz p̃plexio in passiuis q̃litatez est mã cõplexiõis in acti-
uis: sz diuersa forma regrit diuersam mãz. Igitur non põt
variari cõplexio i actiuis qn fiat variatio i passiuis. Et qñ
p̃ simile argumentũ. pbatur eẽ ecõtra. Qd aut passiuẽ q̃li-
tates sunt mã actiuaruz. sumit ex 4. methauro. **C** Nota
tn q̃ nõ vult Auer. q̃ si distempamentũ eẽ in actiuis tm q̃
debeat dici egritudo q̃ i passiuis sit distempamẽtũ tm q̃
debeat dici egritudo. qz non est necessariũ tm distempari
hũiditates q̃tm distemperat calitas. **C** Et si querat qua-
tuũ est z quõ oz distempari passiuas in cõparatione ad acti-
uas facta actiuarũ distemperatã. **C** Rñdetur q̃ hoc est
ignotũ. Verum impossibile est q̃ p̃cise sub eadem mensura
passiuoz sint due diuerse cõplexiones in actiuis. Et h̃ est
cũ q̃re concedit Auer. errorẽ Gal. esse puũ z nõ dare impe-
dimentũ in arte z: colliget cap. p. Et quare 3. colliget di-
cit sp̃s egritudinũ cõplexionalinũ esse octo. inter q̃s nume-
rat. 4. simplices. **C** Cõueniũt ergo ambo in isto q̃ stat eẽ
egritudinalẽ lapsuz in actiuis nũ exñte lapsu egritudinali i
passiuis. z ecõtra. Sz differũt qz Gal. dixit q̃ cũ eadẽ men-
sura p̃cise. s. actiuarũ stat diuersa mensura passiuaz z eẽ.
Auer. aut dicit hoc eẽ impossibile. **C** Ego aut estimo q̃ stat
aliq̃ duo hẽre de mensura passiuaz eq̃litatez q̃ non habent
eq̃litatez de actiuis q̃ sunt p̃me qualitates. Patet capiẽdo
flegmaticũ z sanguineũ. z tũc vel habẽt eq̃litatez de hũidi-
tate. z habeo p̃positũ. Vel vnũ hz plus: z q̃cunqz sit illud.
ponat q̃ fm ambaz ÷rietates reducat ad tẽperamentũ
reliquo nõ variato in sua cõplone. **C** Et pz. q̃ i hoc motu
aliqñ habebũt eq̃litatez de humiditate cuz nulla fiat subita
humiditatis depõditio vt suppono. z tm nũqz hẽbunt eq̃lẽ
mensurã caloriz. vt pz intuenti. **C** Nec sz hoc passiuẽ sũt
ppria mã actiuaz. cũ mã p̃ma imediate p̃mas q̃litatez re-
cipiat. **C** Credo Auer. itelligere de cõplone q̃ est q̃litatez
z. Et i isto est Auer. positiõ sustentabilis. Nec argumẽta
Gal. pbant q̃ sit possibile flegmaticũ z sanguineũ habere
p̃cise eq̃lẽ gdu cõplonalis hũiditatis. In illo at̃ motu sta-
tiz imaginato nõ itelligim⁹ motũ i cõplone q̃ eẽ q̃litatez facta
ex p̃mis. sz i ip̃is p̃mis q̃litatez q̃re eq̃lẽ mesurã passiuarũ
cũ diuersis actiuaz nõ negaret. **C** Expõ at̃ cõis Auer.
q̃ dicit q̃ nõ accit mutatio i actiuis qn accidat i passiuis i re-
latõẽ ad opõnes nõ i q̃litatez i se est pp̃ Auer. sniam. Naz
sic nõ rep̃bedisset de calore pueri z iuuenis Gal. q̃ dicit calo-
rẽ eq̃lẽ. qz Gal. nõ dixit iuuenis calorez oino similitẽ esse

operatiuum cum calore pueri. vt constat.
C Et simplicis qd q sz vnã excesserit ÷rietatez:
aut e excessus sz ÷rietatez agẽtẽ: q e aliquo duo-
rũ moꝝ qm̃ aut est calior qz dz: sz nec e hũidior
neqz siccior: aut fridior qz dz: sz n hũidior neqz
siccior. Aut sz ÷rietatez patietẽ: qd e vno duoz
moꝝ: qm̃ aut e siccior qz dz: sz n e calior neqz fri-
gidior: aut hũidior sz n e fridior neqz calidior.
Iste tm̃ quoz ñ diu pmanent: calitas nãqz ma-
ior qz dz: reddit corp⁹ sicci⁹ qz oz. Et friditas ma-
ior qz dz facit corp⁹ hũidi⁹ qz oz: hũiditate extra-
nea. Et siccitas maior qz dz: cito reddit ipz fri-
di⁹ qz oz. Et hũiditas maior qz dz si valde fue-
rit supflua veloci⁹ rducit ipz ad friditatez qz sic-
citas maior. Que si pluria ñ fuerit pfuabit ipz
pliori tpe. ad vltimũ nõ reddit ipz fridi⁹ qz dz.
Tu tm̃ ex b̃ itellige q̃ eq̃litatez z sãitatez magis pri-
nẽt calitati qz friditatez z be qd se simplices quoz.

C Dicit p. q̃ mala cõplo simplex. aut e cuz excessu i q̃litate
de ÷rietate actiua. aut de ÷rietate passiuã. Item d̃ actiua.
aut erit excessus i caliditate cũ eq̃litate hũiditatis z sicci-
tati. aut i friditate cũ eadẽ q̃litate passiuaz. Et itez si erit
excessus i ÷rietate passiuaz. aut erit i siccitate cũ tẽpamẽ-
to i actiuis. aut i hũiditate cũ eodẽ tẽpamẽto. Et sic fiũt. 4.
sp̃s male cõplõis distẽpate simplices. s. cala tm̃. frida tm̃
sicca tm̃. hũida tm̃. Et h̃ tã vey e de mala cõplone p̃ternã-
li q̃ nõ uenit vtuti p suis opõnib⁹ faciẽdis. Et bec of tãta
r̃specũ p̃põ cõplõis ñ respectu tẽpamẽti absolute qz eẽ d̃ ma-
la cõplone nãli q̃ e ueniẽs vtuti p faciẽdis opationib⁹. Et
of tãta respectu absolute tẽpmẽti. **C** Dicit 2. Aui. q̃ ad istã
ptẽ q̃ ille. 4. cõplões simplices nõ diu durat i sua simpli-
citate fuato tẽpamẽto i alia ÷rietate i q̃ nõ e lapsus in filii
gradu tẽpamẽti in q̃ fuaret i corpe tẽpato i ambab⁹ ÷rie-
tatib⁹ alys parib⁹. Et ista e ppria hui⁹ loci expõ. nã oẽs alie
hẽnt repugnãtiãz. **C** Dicit 3. pbãdo istud scõz qz caliditas
maior qz dz reddit corp⁹ sicci⁹ qz oz. i. si fuerit corp⁹ caliduz
tm̃ z tẽpatũ i passiuis nõ subalt̃ i eodẽ gradu tẽpati passiu-
uaz i q̃ fuaret cũ tẽpamento actiuaz alys pib⁹. sz cito fit
sicci⁹ qz fieret cũ actiuaz tẽpamẽto. Et iõ sepe p̃rigit qz fi-
at siccũ respectu tẽpati. qz latitudinẽ tẽpamẽti egrediat̃.
Sz aliqñ cõtigit ita modicũ eẽ lapsuz i calo z tẽperatũ in
passiuis eẽ i exmo tẽpamẽti vsus hũidũ: qd remãebit tẽpa-
tũ i hũido p totũ vite decursuz cũ sit i eo mior p̃portio ad
sumadũ z exiccãdũ: qz vt i dato tẽpato mod⁹ calefaciẽdi
excedat. **C** Et friditas maior qz dz facit corp⁹ hũidi⁹ qz oz
hũiditate eẽnea q̃ remãet p viã idigestiõis maioris. sz ipz
faciat hũidi⁹ fortasse ad sensuz p̃portionatũ sensuz p̃cedẽ-
ti. Et siccitas maior qz dz facit corp⁹ fridi⁹ qz oz. cito itelli-
git qz multũ excedẽs siccitas facit corp⁹ fridi⁹ vt pz in his qz
marasmãt qd accit pp defectũ ppriũ subiecti caloriz qd e
hũidũ. **C** Ut 2. i. siccitas maior qz dz reddit tẽpatũ i acti-
uis fridi⁹ cito qz oz. i. fac ipz citi⁹ icurrere senectutẽ i q̃ cor-
pus e fridi⁹ qz oz respectu ei⁹ qd e tẽpatũ. z hũiditas maior
qz dz si fuerit multũ excedẽs reddit corp⁹ fridi⁹ qz oz citi⁹
qz siccitas. qz p viã suffocatõis calũ citi⁹ ifrigidat corp⁹ qz p
viã marasmi z cõsumptõis hũidi. **C** Si at̃ hũiditas fuerit
modicũ maior qz dz fuabit corp⁹ i calitate sua sat i mltõ tẽ-
pore. sz tãdẽ i senectute pp mltitudiez mltõz flatũ reddit
ipz fridi⁹ tẽpato. Et has expõnes sua. **C** Dicit 3. q̃ ad hãc
ptẽ q̃ ex oib⁹ itelligas q̃ eq̃litatez. i. tẽpamẽtũ z sanitas magi
attier calitati qz friditi. Et auãtat expõnẽ s̃ hũiditẽ nõ itel-
ligẽdo q̃ oẽ sanũ sit calz p absolutũ dñũ calorẽ actualẽ q̃ e

Marginal notes in the top right corner of the page, written in a smaller hand.

Marginal notes in the middle right margin, continuing the commentary.

Marginal notes in the bottom right margin, providing further analysis.

A line of text at the bottom of the page, likely a reference or a note.

Sen. I.

qualitas prima super frigiditatem. sed quia anima magis
vritur calore in operationibus suis q̄ frigore et si calor sit
aliquando frigore remissior vt os digerit caliditate sua et
non frigiditate.

Cōposite at̄ s̄ i q̄b̄ sit egressus ab eqlitate s̄z
vtrasq̄ p̄trietates velut si sit cōplexio calidi-
or et hūidior simul q̄z oz. aut calidior et sicci-
or simul q̄z oz. aut fridior et hūidior simul q̄z oz.
aut fridior et sicci- or sil q̄z oz. nō. n. pōt eē fridi-
or calidior q̄z oz. neq̄ sicci- or et hūidior simul.

Cōdit q̄ dicant distempate cōposite. et quō eaz sint. 4.
spēs. et totū p̄z. **C** Attēde tñ q̄ cū corpus posset dici distē-
peratū p̄ qlitates occultas q̄ dicunt a medicis cōplo inse-
quēs māz. et posset eē dici distemperatū p̄ qlitates alias
a p̄plone: vt p̄ opacitatē corneae vel cristalline. et posset dici
distempatū in cōplone manifesta p̄ indebitā depēdētiā
caloris a p̄tibus elemētalib⁹ et spiritibus et a spiritibus et
sanguine. et p̄ gradualē distātiā a tēperamēto i cōplone ise
quēte formā solū d̄ distēperatā isto. vltio accepta hic loq̄-
tur. Quō ipossibile est aliqd eē simul calidū qd sit frigidū
vel aliquā eē distēperatā nisi modis p̄dictis. Reliqs autē
modis supponēdo distēperatū p̄cedēde eēnt iste p̄clusio-
nes. **C** Aliqs est cōplonafr distēperat⁹ q̄ nec ē calid⁹ nec
fridus nec hūidus nec sicce⁹ respectu tēperati. vt p̄z i corpe
hūido nāliter p̄ febze via resolntōis veniēte ad mortē. qd
in certo casu i aliquo instāti an mortē erit p̄cise correspon-
dens tēperato i gradib⁹ p̄max̄ qlitatū. **C** z⁹. aliqd ē cor-
pus p̄ totū hēns malā cōplonē calidā et malā cōplonēz fri-
gidā. Patet i ethico ethica senectutis calitate ignis febrile
ente effimere. et multas plures q̄s p̄ breuitatez omitto.

C Anaqueq̄ at̄ haz octo p̄plonū aut ē sine mā
qd q̄dez ē cū cōplexio corp⁹ qlitate solūmō affi-
cit ita qd corp⁹ hac qlitate nō afficiat p̄ hūiozez
in ipsuz penetratē q̄ hāc hēat qlitatē ad quā im-
mutat corp⁹. neq̄ fiat nisi sicut cum caliditate
eius q̄ calefit ad ignē aut friditate ei⁹ q̄ ad niuē
infridatus ē. aut ē cū mā qd qdē est cū corpus
nō afficit qlitate huius cōplonis nisi p̄ vicini-
tatē hūiozez i ipsuz penetrantis i quo hec qlitas
supabūdās existit: quēadmodū corpus huma-
nuz causa vitrei flegmatis ifridat aut causa co-
lerici hūiozez p̄assini calefit. Tu autē i libro ter-
tio et q̄rto cuiusq̄. xvi. cōplonuz exēplū iueni-
es. et est tibi sciendū qd cōplexio cū mā duobus
est modis. mēbrū. n. q̄nq̄z exterius a mā made-
factū est. et q̄nq̄z mā penetrat et retinetur i fora-
mibus et vētriculis ipsi⁹ et ē cū reditio et pene-
tratio ē ap̄ans: et ē cū nō hec ē cōplexioe dictio.

C ponit subdiuisiones octo modoz. et sūt clare oēs vsq̄ ad
finē capli. **C** Attēde tñ qd Auer. 3. colliget. cap. p. vult eē
difficile dare egritudine simplicē cū mā. Et rō: qd si mā dz
malignari plurimū est p̄ egritudine in mēbris nō pendē-
tē ab illa māe malignatōe: aut p̄ cām p̄mitinā q̄ plurimū
alterādo hūioze alterat mēbz. Et sic i mēbro sūt due male
dispōes. et lz posset accidef oppositū. B eēt rapz et difficulter

C Medicus aut̄ physico credere dz s̄m semitā
positiois: qd nō est ei manifestum per se.

C Facit quod dictū est i principio capituli: et patet.

C De complexionibus membrorum. **Cap. II.**

*De complexionibus. s. inanis animarū et influentia
mēbrorū. n. partūz corporis v̄bitis*

Doc. III.

Ico qd de⁹ cuiq̄ animali: et cuiq̄
mēbro donauit ex p̄plone qd ma-
gis meret: et qd ei⁹ actōibus et di-
spositōibus s̄m possibilitatez meli-
us existit. hoc aut̄ certificare p̄bi ē
et non medici. Donauit autē ho-
mini p̄plonē temperatozez q̄z i hoc mūdo esse
est pole cuz suaruz virtutū p̄ueniētiā qbus agit
et patit. et vnicuiq̄z mēbro donauit de p̄plexio-
ne qd meretur. Posuit ergo quedam ex mem-
bris calidiora: et alia frigidiora: et alia sicci-
ora: et alia humidiora.

C In isto cap. de cōplonibus determinat̄ de cōplexioe cō-
tracta ad mēbra. large sumēdo mēbra p̄ rebus corp̄alib⁹
in corpore nō nāliter reptis. **C** Et diuidit i duas partes.
Primo pbat qd mēbra nri corporis sūt diuersaz p̄plonū.
z⁹ narrat mēbroruz cōplones. ibi (qd at̄ i corpe.) **C** De
p̄ma parte supponit qd deus dedit vnicuiq̄z aiali et vnicuiq̄z
mēbro cōplexionē sibi magis p̄ueniēte p̄ actōibus et pas-
sioibus membri s̄m possibilitatē. Et B est pbatū in nālīb⁹:
qd semp̄ nā facit de possibilib⁹ qd melius est. **C** Dicit. z⁹
qd deus dedit cōplexionēz hoī tēperatozez q̄z eēt possibile
in B mūdo repiri. q̄ cōplexio fuit cōueniens suis vtutibus
qbus hō agit et patit. et vnicuiq̄z hūmāo mēbro dedit cō-
plexionēz sibi magis p̄ueniētez. Et primum p̄z. qd cōple-
xio hūana p̄fectioze formā seruat i mā q̄ aliqua alia. et se-
cundū p̄z ex p̄mo. **C** Dicit z⁹ qd ex his sequit̄ qd mēbrorū
hoīs alia sunt calidiora. alia sunt frigidiora. alia hūidiora.
alia sicci-ora. p̄z p̄ B qd mēbra. quedā in sui opatione indi-
gent pluri caliditate. qdā pauciori. et sic de hūiditate et sic-
citate. Bz vnicuiq̄z mēbro donauit deus qd magis meret̄
p̄ sua opatione. ergo zc. **C** Attēde qd lz aliqd aial melius
p̄ficat aliq̄z opationēz q̄z hō. vt vultur odoratū. linc̄ visum
zc. Tamen illa mēbra in illis animalibus brutis nō ha-
bent p̄fectoēz p̄plexionē q̄z sibi corritia i hoīe. qd p̄plexio
in mēbro humano existēs p̄fectiozez formā seruat in mā.
C Cōplexionū. n. q̄ spē differat. ista est p̄fectioze cū q̄ stare
pōt in mā forma p̄fectioze. Sed p̄plexionū eiusdē spēi. ista
est p̄fectioze q̄ est sue forme p̄ueniētius instrumentū.

C Oz autē in corpore est calidius est spūs et cor
a quo p̄cedit: deinde sanguis lz i epate gene-
retur: qd. n. cum corde p̄tinuus existit ab eo plus
acquit calorē q̄z epar hēat: postea epar: qd ē s̄
cut sanguis p̄gelatus. post qd est caro que mi-
noris est calorē q̄z epar p̄pea qd neruozuz vil-
li i ea mixti sunt q̄ sūt fridi deide sunt musculi q̄
minoris sunt caliditatis q̄z caro simplex p̄ illud
qd de neruis et ligamētis eius admiscetur:
postea est splen p̄ illud qd est i eo de fece san-
guis: postea renes eo qd nō multus i eis existit
sanguis: deide arteriaz tunice nō p̄ ipsaz ner-
uosa corpora: lz p̄ illud qd recipiūt de calefa-
ctione sanguinis et spūs q̄ sunt i eis: postea sūt
venaz nō pulsatiliū tunice p̄pter sanguinem
solum: postea cutis vole temperate.

C Narrat cōplexioes mēbrorū. et diuidit i. 4. sic. 4. ordies
pōit. z⁹ ibi (Frigidi⁹.) z⁹ ibi (Hūidi⁹.) 4⁹ ibi. (res at̄ sic-
cior.) **C** In p̄ parte pōit talez ordinē mēbrorū calidoz. p̄
spūs et cor. z⁹ sanguis q̄ licet in epate generef. tamen p̄pter

*tunice arteriaz et hoc nota q̄tiaz p̄p̄z
uozūz rōis s̄m quēadmodū in suis p̄p̄z
oib⁹ h̄p̄tū p̄p̄z influentis e p̄z p̄ d̄m
abi in p̄te vbi dicit q̄tunice arteriaz p̄p̄z
calli q̄ vō p̄p̄z p̄p̄z iuataz nūq̄ fr̄m
p̄p̄z p̄p̄z influentis p̄p̄z ab̄ aliq̄z me q̄
aut q̄m ad p̄p̄z iuataz vbi v̄bitis q̄ p̄p̄z*

sensus dicit Arist. qd plūbū ē calidius lana qnto pbleumma tum pbleumate. i9. Os vō. cartilago. ligamentum. z chor/ da ponunt frigidiora fm q sunt magis terrestria. sed pan niculus ponit minus frigidior chorda. lz vterqz cōponatur ex neruorum villis z ligamentozuz vt infra in summa de mēbris. qz magis calefit a carne z membris calidis quib⁹ iuxta ponitur p̄opter eius extensionē. Et hoc maxime de pāniculo sensum dante z simul regente. Nerusus vō est ca lidior qz pluri spiritu participat: z sic motiuus minus frigi dus est sensitiuo tantuz eadē cā. ¶ Sed de nucha z cere bro vīsus est Aristō. secundo de partibus animalū. caplo 7. aliter sentire. Ubi vult nucham esse calidā z cerebri frigiditatē tēperare. ¶ Sed Galie. secundo cōplexionum. z Auicē. hic ostendit nuchā esse frigidiorē. qz cū sit mēbruz cū cerebro exangue z quasi eiusdē nature quo ad materiā vt docet sensus cū cerebri indigeat pluri spiritu vt gene ret animalē pro toto: z magis calefit in directo posituz sup cor z magnas arterias videmus z multas vndiqz circūda re cerebriuz. Et signa huius sunt: qz rigores incipiunt a nu cha plerūqz. Ideo cōiter vt medici hāc sniam sequamur.

Utrum autē cerebri sit frigiduz. reperiunt tres mo di. ¶ Primo tñ notando q in cerebro tripli cem imaginamur cōplexionē. primo innatā. secundo inna tā actuatā per influētē p̄opter operationē cerebri necessa riā. tertio totā mensurā caloris in cerebro existentez tā ra tione influentis spiritus qz vaporū z fumozū ad caput ascē dentiū. Et tūc moderni volūt qz quo ad duas primas mē suras est frigidū. Et hoc dicūt voluisse hic Auicē. z Galie. secundo de complexionib⁹. Et ratio est. qz ista cōplexio cō uenientissima est pro cerebri operationibus. vt p3. qz gene ratio animalis spiritus ex vitali perficitur magis frigidio qz calido cuz animalis sit frigidior vitali. Et qz debet resi stere fortibus alterationibus motus z sensus ad ipsuz ter minatis: quod fit maxime frigidio. z qz est principium som ni. Sed quo ad tertiā mensurā dicūt ipsum calidum. quia indiget euentatione z tactu apparet calidum.

¶ Bentilis vero vult qz cerebrum quo ad primā mensuraz sit frigiduz: sed quo ad secundā sit calidū qd dicit tactu ap parere z experientia. qz in estate opz nos custodire cerebri ab aeris frigiditate qñ discoopertum fuerit. vt p3 in cura vulnez capitis. i qbus os est fractum.

¶ Ego estimo cerebri nāliter disposituz quo ad cōplexio nem actualē in substantia cerebri repertaz esse frigidū. Et tetigi ipsuz in habēte cerebri discoopertū. z apparuit frigi dū qñqz. z qñqz calidū. ¶ Sed nescio vtrū eēt in naturali dispōne. Nā ex vulnere potuit esse alteratio frigida z per mutatio cōplonis. Sz ego credo iudicio Galie. existimati uo q dicit: cerebri frigidū in illo caplo vbi a pncipio dixit regulā calidi vel frididi esse tactū. ¶ Et ad rōnes Hētilis soluit sicut illi filis qua fieret de neruis. Nā in vulnerib⁹ z vlcērib⁹ neruoz in estate cauemus ab actuali frigidita te z apponimus pānos calidos ad iuuandū suaz debilē cō plexionē. q nutrimentū veniens p se in egritudinē digerere nō possit debite. ¶ Qz autē cerebri mouet motu dilata tionis z strictionis est pp spūs p̄teros nō pp sue sube euentationē. licet de hoc magl ifra in caplo de mēbris dicef. Re liqua argumenta non indigent solutione.

¶ Attēde tñ q si cerebri dicat in de somno ab Arist. frigi dissimū. pōt itelligi effectiue z positue. Nullū. n. mēbrum est qz ita ifrigidet positue corpus p flegma ab ipso in totū p modū catarrī trāsmissum. ¶ De pinguedine autē z adi pe p̄siderādo pmo p pinguedinē itelligi illd qd vocat lar do. z p adipē axugiā. z sūt ambe ptes nri corporis facte ex vnctiosa pte sanguis coagulata a frigidio. Sz mā pingue dinis ē magis aqā z minus digesta: qd appet cum strideat in eius dissolutiōe qd nō facit adeps. Efficiens aut piguet

dinis cā ē frigus remissius qz adipis. ¶ Qd declarat p. qz pinguedo fit iter carnē z cutim. z adeps iuxta panniculos. mō pāniculi sūt frididi respectu carnis z cutis. ¶ Secun do. qz magis coagulata ē adeps pinguedine. in tñ. n. idura ta fuit vt sit frāgibilis: qd nō est de pinguedine: vt Gal. 2. de simplici me. ¶ Tertio coagulatio i adipe maxie exp̄s sit ptes aqueas magis qz i pinguedie qd apparet p strido re in dissolutiōe. ¶ Ex qbus colligit qz adeps z pinguedo q̄tuz ad cōplexiōis insequētes mās a qbus sūt: sūt calide cōplexionis lz q̄tuz ad actualē cōplexionēz fride sint.

¶ Colligit z qz q̄uis adeps eēt forte quo ad māz calidi or pinguedie: est tñ actualiter ea frigidior. Et qz in nro cor pore graduant fm actuales cōplexiōes. iō inter membra ponunt frida. Sz qz vt medicie vel cibi pp cōplexionē in sequētes mixtionē miscibiliū suoz reducant ad actū quo calefit hō. iō ponunt medicine cale. ¶ Attēde tñ qz pin guedo z adeps pars nri corporis exis p virtutem regitiuā q est aia totū regens resistit calido ppinquoqz sibi mēbrozū ne eliqueat vel tanto gradu calefiat q̄to calefit nobis ap plicata in modū medicine. Lū autē separata ē qz nō ampli us gubernat a tali virtute leuissime calefit z liq̄fit. Bene rat aut in circuitu cordis z quozūdā mēbrozū calidoz a frigiditate mēbrozū fridoz q sūt ibi vicia sic capsula cor dis z similia. ¶ Et hic est cōsiderandū qz pinguedo circū dans cor in nālī dispōe est actu calidior cute z coagulata a frido ēt miori qz sit frigus cuti. Sepe. n. coagulata a frido sunt calida supra tēperamētū vt p3 in plūbo qñ liq̄scit z per mittit coagulari. Nā postqz coagulātū ē adhuc p̄bureret.

Humidius vero qd est in corpore est flegma. post sanguis: postea piguedo: postea adeps: postea cerebri: postea nucha: postea caro mā millarū z testiculozuz. post pulmo: post epar: deide renes: post muscoli: post cutis. z hic qd est ordo quo Gal. disponit ea.

¶ Ponit ordinē humidoz. Et z: remouet duas dubitatio nes. ibi. (Scire tñ debes.) Dicit p̄io. qz humidius qd ē in corpore ē flegma z intelligit de humiditate tactu pcepti bili. nam spūs z aerea humiditas non p̄cipit tactu. Et hoc antiq dixerunt sub his verbis qz flegma ē humidū humi ditate madefactua. z h dicef infra. Sz hec solutio nō est ad mentes Galie. vt existimo. Nā spūs tūc in aliquo gradu humidoz posuisset qd non fecit pp eam cām dictaz. licet velit nō solum tactū sufficere ad iudicādum de hūido vel sicco. ¶ Nec obstat si flegma ē fridius qz ēt tūc. nō sit hu midius. Nā etiā aq̄ est humidius eltoz ad sensum statim dictū. Post sanguis zc. Qui tactu p̄prehendit cū rōne hu midior alyz corporis p̄tib⁹. z p pinguedo z adeps. ¶ Et at tēde qz piguedo ē hūidior adipe: qz friduz ispiissans pigue dinē nō ita exp̄ssit partes hūidas aq̄as vt d̄ supra. Ponū tur ēt piguedo z adeps hūidiores cerebro z nucha: non qz ad tactū ita appareāt. sz rō dictat cū videam⁹ eas liqueri facile a calido qd nō patit cerebri. z iō dicimus eas ēē hu midiores: z sui duricie esse p viā cōgelatiōis nō siccitatis: vt p3 i glacie. z vide Gal. 2. de cōplexiōibus. Nā in hūido z sicco non solus tactus est iudex vt dictuz est supra. Post cerebz. z h tactu p̄cipit molle nec est frido p̄gelatum vel a calo eliquatū. ¶ Nucha est solidior cerebro tactu. z fu it eius duricies z siccitas necessaria supra siccitatē cerebri p̄opter p̄tinuitatē spōdiliū q sui soliditate saluatur. vt 2. de partibus aialuz. z 2. colliget. Et qz fortius motus ner ui ab ea imediate oriunt. z qz multi hūidi vapores ad ce rebri ascēdūt ipsaz humectantes. z qz cerebz h3 vtutē ap p̄bensuā qz humido complet. Quod autē multū terrestre remanet ex eius assatiōe significat nō ita bene pmixtū ē

lis aut p a s na p
q au d l e b z d i r
d i r i t p r i a l t r u m i p
b y r p t u m u b r o z z
f o r f r g p l s d
p r u m i s f o r r a l
e x i c i a z

pop rae ex lio nota p̄at calidior for
qz sit hūi e lio p̄atp vidit ex ordi
m mēbrozū calidoz q hūi in ordi nō
lidoz iudicat p̄at p̄atp rō rō r̄angiz p
p̄at in ordi nō hūidoz p̄at p̄atp q. p̄at
qz ponat p̄at e d lio b' grili d̄ia z
in finit actuali 3

humidū cū sicco in cerebro sicut in nucha. et non ipsuz esse siccus. **C** Postea caro mamillaruz que tactu apparet humida et etiam habet rem humidaz sicut est lac generare et est magis humida carne testiculorum. ut sensus ostendit. **C** De calitate istaz carniū nō dixit in spali. s3 p q̄to carnes sūt ponunt calide a doctorib⁹ et magi testiculi. **C** Qd̄ aut lac fridius sanguine gñaf a calo digerete. pti ē habitū s. caplo pcedēti. postea ē pulmo s3 accidētalē cōplexionē ut ifra. et tactu p̄cipif. **C** De epate aut et renib⁹ et musculo satl p3. s3 potuisset ponere carnē simplicē ante musculū. s3 voluit esse cōprehēsus ex dictis. Et h̄ mō Sal. disposuit se cūdo de cōplexionib⁹. caplo tertio. cui credēdū est.

C Qd̄ aut qdā dicūt pulmonē esse frigidū s̄m cōplexionē accidētalē. si itelligat q̄ ē fridius. s. cutis cōpēsata accidētalē et nālī cōplone. Credo nō eē vey. Et Auic. h̄ inuit ifra Si vō itelligat q̄ accidētalē cōplexio i pulmōe pp flegmata ē aliq̄ friditas q̄ nō remittit eius nālē cōplexionē in tm̄ q̄ dici debeat frigidus. hoc est verum.

C Scire tm̄ debes q̄ pulmo in sui suba et nā nō est humidus vehemēti humiditate. Dis eniz cōplexio mēbri nālīs filis est ei quo nutrit et s3 suā accidētalē cōplexionē similat ei qd̄ ab ipso supfluit. pulmo autem nutrit calidissimo sanguine et multe admixto colere. et hoc qdē ip̄emet. S. nos docet. In ip̄o nō multa hūiditatis supfluitas colligit pp illud qd̄ ad ip̄m ascēdit de vapore corporis: et pp illud qd̄ ad ipsum descēdit ex catarris: postq̄ igit sic est res: epar multo magis humidū est pulmone humiditate naturali: et pulmo magis ē madefact⁹ l3 hūiditatis mora ip̄m in sui et suba meliorē fecerit.

C Remouet duos errores. et sic didit i duo. ibi 2°. **C** Et dis pōnes. **C** Posset q̄ dicere. posset ē pulmo hūidior epate. Lōtra: q̄ pulmo ē suba siccior ut apparet ex eq̄li pōdere et pulmōe et epate distillat. Dicit ḡ q̄ tu debes scire q̄ pulmo s3 cōplexionē magi nālē nō ē vehemēter hūidus. s. in gradu supra epar. S3 si ē epate hūidius qd̄ tactu p̄cipif h̄ est hūiditate accidētalē. **C** Dec xelo pbat. q̄ cuiuslibet mēbri nālīs cōplexio similat ei ex quo nutrit. S3 pulmo nutrit sanguine nō multū hūido. imo min⁹ hūido sanguine quo nutrit epar. nutrit. n. sanguine cui multū cole ē admixtū. Et ē qd̄libet mēbroz s̄m cōplexionē accidētalē similat supfluitati q̄ ibi lōgo tpe trahit morā. Et in pulmōe reperit multa supfluitas hūiditatis pp catarras a capite ad pulmonē descēdētes. et vapores a corpe et ptib⁹ nālīb⁹ ad ip̄s descēdētes. **C** Ex his igit seq̄ q̄ pulmo s̄m cōplexionē nālē ei nō ē ita hūidus sicut epar: s3 s̄m accidētalē stat q̄ sit epate hūidior. q̄ ē madefact⁹ a flegmate in eo exite et ē in suba sua substātificē h3 aliquē gradū humiditatis ab isto. **C** Et attēde p̄ q̄ p nālē cōplone debemus itelligere cōplone surgentē in mēbro merito miscibiliū suoz et decursus spūuz et sanguis necessarioz p sui opatiōe q̄ ē nālē in s̄m v̄tutis ad opatiōes mēbri p̄ficiēdas. Per accidētalē aut cōplexionē itelligim⁹ oēm cōplone alicui acq̄sita v̄t in corpe existētē. siue cū ista stet sanitas ut ē leuis a sole calefactio. siue nō ut febris. Unde pulmo h3 cōplone sibi cōueniētē merito suoz miscibiliū et sanguinis et spiritūū trāsmissoz cū qd̄ p̄ficerēt opatiōes. esto q̄ a catarris nō hūectatē. et ista ē cōplo pulmonis nālīs. **C** Accidit tm̄ q̄ a catarris hūectat. et hec hūectatio siue sit cū sanitate siue tanta q̄ trahat aut latitudie sanitatis dicit accidētalē cōplo. **C** Attēde scōdo q̄ ista ppō. cōplo cuiuslibz mēbri nālīs s̄

milat ei ex quo nutrit. expōit cōiter q̄ siles denoiationez obtinet mēbrū in gñe mēbroz illi quā h3 suū ppriū nutritiū in genere nutritoz. Unde capto medio nutrimento in qualitatib⁹ illo nutrit mēbrū tpatū. s3 calida mēbra nutritiā calidiori. et frida fridiori. Ista vō ppō q̄ mēbrū s̄m accidētalē cōplone similat ei qd̄ ab eo supfluit. Intelligit q̄ mēbrū assimilaf supfluitati a toto ad eū trāsmisse i eo lōgā trahēti morā. **C** Attēde tertio q̄ i cōplexiōe nālī pulmonis. duo sūt inuēti modi dicēdi. Un⁹ ē q̄ pulmo est siccus respectu cutis. q̄ sanguine nutrit sicco respectu sanguinis q̄ nutrit cutis. et dicit h̄ significare leuitatē pulmonis et spōgiositatē suā. Alij dicūt pulmonē eē hūidū respectu cutis. et dicūt sanguinē quo nutrit pulmo esse colericiorē sanguine quo nutrit cutis. S3 ille quo nutrit cutis ē magis melius et plus siccus sanguine quo pulmo nutrit.

C Et dispositiōes flegmatis et sanguinis ita intelligēde sūt. flegmatis nāq̄ hūmectatio est s3 moduz madefaciēdi. et sanguinis hūmectatio s̄m modū augmētū faciēdi in substantia. l3 flegma naturale aqueū plerūq̄ sit maioris humiditatis q̄ sanguis. ex sanguine enī cū quātū digeri d3 digerit: multū hūiditatis ex eo resoluit que erat flegmatis naturalis aquei qd̄ ad ip̄m p̄uersus fuit. In sequētib⁹ autē scies q̄ flegma nālē est sanguis q̄ aliq̄ p̄uersus est p̄uersione.

C Remouet dubitationem de flegmate et sanguine. et dicit duo. Primum est q̄ dispositiōes flegmatis et sanguinis sunt similes illis dictis dispositiōibus pulmonis et epatis. quia flegma ē vno modo humidius et sanguis alio modo. **C** Dicit secundo q̄ flegma naturale in se est sanguine humidius. Primum probat per hoc q̄ quando fit sanguis ex chilo et non coquitur vel non ut oportet tota pars chili in sanguinē p̄uertibilis. tunc pars eius diminute decocta cōuertitur in flegma. Sed postea quando completur decoctio et illud flegma in quod conuertitur pars chili futura sanguinis coquitur quātū oportet. tunc res resoluit ex flegmate et fit sanguis qui in se fit minoris hūiditatis q̄ flegma et maioris alio modo. Nam hūmectatio flegmatis est s̄m modū madefaciēdi in quo superat sanguinem. Sed hūmectatio sanguinis est substantifica faciens augmentum in substantia rei cum sanguis conuertatur in substantiam mēbroz. Sic igitur patet q̄ flegma est humidius sanguine quodāmodo. et quodāmodo econtra. **C** Secundo probat secundū dictuz ibi. flegma naturale. Et dicit q̄ dicta sunt vera. l3 flegma naturale aqueum. scilicet respectu flegmatis mucilaginosi sit in se maioris humiditatis q̄ sanguis. **C** Qd̄ probatur. quia quando sanguis digeritur quantum oportet in generatione eius ex flegmate et multe humiditates resoluuntur et aqua ex ip̄o flegmate. et ideo sanguis restat minus humidus in se. Nam omnis res digesta a calido agente in humidum superfluum separando est siccior cruda ex qua fit digestio. Ex quibus videre potestis non esse omnino simile de comparatione pulmonis et epatis et flegmatis et sanguinis. Nam flegma est humidius sanguine humiditate sibi intrinseca et naturali.

C Sed si dicatur sanguis humidior flegmate. hoc est virtualiter in comparatione ad corpus nostruz quod substantifice magis hūmectatur ex sanguine q̄ ex flegmate. et flegma etiam dicitur humidius madefactiue q̄ sanguis non in se. quia ipsum non est madefactiuum: sed effectiue comparādo ad corpus quod madefit magis ex flegmate q̄ ex sanguine. non autem sic intelligitur de pulmone et epate ut clare patet.

Sen. I.

CRes autem siccorum: que est in corpore sunt pilis: sunt enim ex vapore fumoso que eleuat. Resolurum namque fuit quod in eo de vapore mixtum erat et pura fumositas congelata.

CNunc ponit Avic. ordinem siccorum. Et diuidit in tres. **C**Probat primo pilum esse siccorum rem que est in corpore nostro. per hoc quod sit pilus ex vapore fumoso eleuato ad cutem a quo per vaporatilia quasi tota exprimitur et complet pilus per frigidum gelas istum fumum et exprimitur parte vaporale. Nunc autem nullum membrum corporis nostri ex materia ita sicca et priuata humiditate generatur. **C**Ubi considera quod fumus vapor et exalatio differunt. Dicitur enim vapor corporis subtile aqueum. exalatio igneum. fumus terreum. vide Arist. in primo metaphisice. **C**Attende scilicet materiam pilum non ex toto esse humiditate putatam. quia tunc non essent continui. **C**Attende tertio quod in corporibus valde siccis sicut et herbis non tamen multiplicatur pilus. quia non adest materia a qua tales pilus eleuentur.

CPostea est os. ipsum namque omnibus membris durius existit: humidius tamen pilis est. Ossis namque generatio est ex sanguine cuius situm est situs que humidiores naturales exsiccat locatus in eis. Quia os multa nutrit animalia. Pili vero nullus eorum nutriunt: aut fortasse si nutriunt ex eis aliquid valde est raris et extraneum sicut existimatur quodammodo vesperilioes eos digerant et in eis delectentur. Nos autem cum duas quantitates ossis et pilorum in potere equali assumpserimus. et eas in cucurbita alembico superposito distillauerimus egredietur ex osse plus aque et plus olei et remanebit minus fecis os ergo pilo humidius est.

CProbat quod os est siccius. et est secundum ordinem siccorum. quod probatur. quia et os est durius non a frigore congelate quam aliquid membrum nostrum corporis. id est siccius. Nam res non indurat a calido nisi per multam terrestreitatem eius. Vide quatuor methauroz. et scilicet de complexionibus Gal. Et quia os generatur ex sanguine. et etiam pilus ex fumo siccorum sanguine. **C**Item os est humidius pilo. et quia os est in medio carniu continetur naturales humidiores potest os hucetari. quod non potest pilus. Et quia nos videmus multa animalia nutriri ex ossibus sicut canes et lupos. **C**Ex pilis autem non nutritur aliquid animal nisi sit raris et extraneum. ut quodammodo dicuntur scarabei et vesperilioes nutriuntur ex pilis. et in eis delectantur. Arguimus os esse humidius. Et etiam Avic. sumptis eorum ponderibus ex osse et pilis et distillatis in alembico reperit plus de humiditate egredi de osse quam a pilis. Per has ergo rationes videtur os esse pilis humidius.

CPost os autem in siccitate est cartilago. Postea ligamentum. Post chorda. Post paniculus. Post arterie. Post vene. Post nervi motiui. Post cor. Post nervi sensus. motionis enim nervi frigidiores simul existunt temperamento. Nervus autem sensus frigidiores quodammodo non multum sunt temperamento siccorum: et fortasse sunt ei propinquus: et neque etiam in frigiditate sunt ab eo valde remoti postea est cutis.

CComplet ordinem siccorum membrorum. et patet. quod ponunt talia secundum quod in duritie sunt excedentia. **C**Nervi enim sensitivi que non sunt motiui non indiguerunt tanta soliditate. Item sunt minus siccitatis ut sint tactus venientius instrumentum. Et eadem est causa. quare modicum sunt frigiditatis ut appropinquet temperamento venientius tactive virtuti. Nervi autem que sunt motiui et sensitivi pluri indigent calore pro motu quam pro sensu. Et ideo sepe membrum est paralyticum et tamen sentit.

Doc. III.

CDe complexionibus etatibus et generibus. Ca. III.

Lates omnes sunt quatuor. Etas adolecentie et est fere usque ad. xxx. annos. Postea est etas persistendi que vocatur etas pulchritudinis. et est fere usque ad. xxxv. aut

xl. annos. Etates minuendi cum virtus non amittitur. et hec est etas senectutis que fere est usque ad annos. lx. Et est etas minuendi cum manifesta virtutis debilitate: et hec quod est etas senium et finis vite. Adolecentie vero etas diuiditur in eadem infantie. et et hec quod est cum membra pueri nondum ad motiones et ambulandum sunt apta. et in etate dentium placentia que est post ambulationem et antequam sit foris: et illud est cum nondum gingivae sunt omnibus dentibus replete. Postea est etas concussionis quod quod est post vehementiam et natiuitatem dentium et antequam poluantur. Deinde est etas algulemati vel alguedi: et rebac. i. cum ab eo egreditur sperma que est quousque barbescant. Postea est etas fortitudinis que est donec sinat crescere.

CIn isto capitulo tertio tertie doctrine determinat Avicenna de complexionibus etatiuum. et de varietate complexionum secundum sexum. et habitationem. et artem. **C**Et diuidit in duas. Primum ponit varietatem complexionum secundum etatem. Secundo secundum sexum et alia dicta. ibi scilicet circa finem capuli. (Secundum vero.) Primum per diuidit in duas. primum ponit distinctionem etatum. scilicet de complexionum ratione etatis. ibi 2°. (In infantium vero.) In primo parte dicit per quod etates tres communem modum distinguendi medicorum sunt quatuor. scilicet adolecentia et est tota etas in qua corpus augetur. Et quousque attingit usque ad. xxv. vel. xxx. annos. Secunda est etas persistencie et in ea perseverat calor in eodem gradu. et cum persistit virtute in eadem corporis magnitudine: et durat usque. xxxv. vel. xl. annos. Tertia est in qua calor diminuit sine manifesta roboris diminutione vel corporis. et hec durat fere ad. lx. annos. **C**Alia est ubi manifeste virtus debilitatur et corpus: et ista est senium et finis vite et durat usque ad mortem. Et post per complexionem doctrine describit etates sigillatim. Nam etas adolecentie est ista in qua merito naturalis habitudinis calidi ad humidum debet fieri augmentum. sed non necessario fiat. Iuventus autem est etas in qua et si non possit merito habitudinis calidi ad humidum fieri augmentum. non tamen necessario ratione talis habitudinis sit diminutio va. **C**Senectus autem prima est illa etas in qua merito talis habitudinis diminuit corpus sine manifesta virtutis debilitate. **C**Sed senium est etas cum manifesta corporis diminutione et caloris naturalis debilitate in qua necessario merito habitudinis dicte corporis et diminuit. **C**Sed securius puto quod etates describantur secundum diuersitates humiditatis. Cum enim ita dispositus est humidum ut merito istius in homine stare fieri augmentum ab aliquo calore inato est adolecentia. Et ita proportionabiliter dicendum est de senectute et senio. **C**Ponit autem medicus distinctiones senectutis in prima et secundam: propterea quod ab istis etatibus sumitur diuersa indicatio in dictando. Nam primi senes facilius tolerant ieiunium. et decrepiti difficulter. ut in commento illius afforsimus. Senes facillime ieiunium ferunt. scilicet persistentes. **C**Philosophi autem istam distinctionem non ponunt. quia non considerant de etate sub ea ratione: sed distinguunt in duas. scilicet perfectam et defectam: ut per de generatione Aristoteles. Et alig in tres. scilicet perfectam. statam. et defectam. **C**Astrologi autem in septem secundum diuersum septem planetarum. ita quod primi quatuor anni sunt a luna gubernati cum puer sit tunc humidus et humidus putatur. Ideo

dece
noz
plan
dari
C
tur a
fz
fuer
lesce
no p
infar
tem
men
ficut
ipfi
inoz
purt
deleo
nibu
vsqu
voca
vsq
apud
men
tatio
vel m
isto m
etate
vite
opati
secan
lidi a
diuer
vel al
iuxta
illi qu
perio
manil
bumi
C
lis: p
form
cople
etatis
frigid
dem i
ppl
ration
dica
tione
da. sed
tione
no vel
disting
teri cu
confis
ret ind
sanita
cotinu
tionis
du cal
tia: et in
confis
C
uent

decē sequētes a mercurio q̄ sūt medietas suoz̄ annoz̄ mi-
noz̄. Ista. n. ē etas disciplic. ¶ Octo sequētes a venere q̄ ē
planeta gaudij ⁊ voluptatis. 19. a sole qui est planeta augē-
darū virtutum. 15. aly a marte ⁊. 12. a ioue. ⁊. 30. a saturno.
¶ Et oēs isti anni s̄stituūt. 90. S3 cū distinctio etatis sumi-
tur a varietate dispōnū que in talibus partib⁹ vite p̄cipiē
s3 q̄ plures tales varietates notare voluerūt. Plures po-
suerūt etates vnā integrātes. Et dicit Auic. 2. q̄ etas ado-
lescendi diuidiē in etatē infantie que dicit̄ a nō fando: qz
nō p̄fecte loquunt̄: ⁊ in etatez̄ dētiū plantatiuā que ē post
infantiā quousq; gingiue sunt dentibus replete. Et in eta-
tem cōcussionis que est post hāc vsquequo non emittit se-
men q̄ dicit̄ cōcussionis: qz calidū: cū iam nō sit suffocātū:
sicut ante fortiter agit in humidū ipsuz̄ cōcutiēdo. Vel qz
ipsi cū sint imprudētes: ⁊ ad motū sufficiant mouent̄ multis
inordinatis motib⁹: ⁊ ista est verior. Vel tertio: qz incipiūt
p̄cuti ad venerē: qz lz̄ nō emittūt semē: tñ aliquā recipiūt
delectationē in tali cōcussione. ¶ Et etatē reac. i. pollutio-
nibus abūdantē: qz tūc maxime venereis vtunt̄ q̄ durant
vsquequo barba cōpleat̄. ⁊ est cōiter vsq; ad. 25. annum: ⁊
vocatur etas pubertatis. Et in etatez̄ fortitudinis que est
vsq; ad statū donec desinat corpus crescere. ¶ Attēde q̄
apud doctores etas videt̄ ipoz̄tare tps̄ p̄notādo ipsuz̄ cēt
mensurā p̄mutatiōis nālis dispōnis viuētis. Ex qua p̄mu-
tatiōe reperiunt̄ in idiuiduo nāles diuersitates in virtute
vel magnitudine: vel opib⁹: vel aly nāliter accidētibus. Et
isto mō Albert⁹ in libro de senectute ⁊ iuuetute describit
etatē. q̄ est spaciū tps̄ in viuēte derelictū. i. pro quāto est
viuētī cōparatū in quo virtus vite p̄ficit oēm moduz̄ sue
opatiōis. Aly vero p̄ etatē vidēt̄ intelligere nālē ⁊ intrin-
secam trāsmutationē viuētis p̄ quā ita variat̄ p̄portio ca-
lidi ad humidū: vt p̄ eā in varijs partib⁹ tps̄ viuēs recipiat
diuersitates nāles in vtute: vel opatiōe: vel magnitudine:
vel aly nāliter accidētibus. Ex his pōt̄ facile videri quō
iuxta vtrāq; viā o3 etatē describere. Et B̄ voluerūt dicere
illi qui describūt etatē. q̄ etas est viuētis dispō tēporali
periodo mēsurata p̄ quā corp⁹ auget̄ stat: vel occulte: vel
manifeste diminiūt̄ s̄m variā habitudinē calidi nālis ad
humidū radicale: s3 credo p̄pletiorē eē eligēdū ex dictis.
¶ Attēde 2°. q̄ apud auctores reperiunt̄ ista noia: p̄plo nā-
lis: p̄plo etatiua. intelligētes p̄ p̄plonē nālē p̄plonē cuz̄ qua
forma p̄ficit nāliter suas opatiōes. ⁊ per p̄plonē etatiuam
cōplexionē cōnotādo qd̄ ē p̄plo viuētis in tali vel tali pte
etatis. Quā ergo dicit̄ q̄ aliqua p̄plo etatiua est calida vel
frigida: intelligiē p̄plonē istā in cōparatiōe ad p̄plonē eius-
dem indiuidui in alia etate. Et quā absolute dicim⁹ q̄ aliq̄
p̄plo nālis est calida vel frigida: tūc intelligimus in cōpa-
ratione ad tpatā cōplexionē in hoīe eiusdez̄ etatis. vbi grā.
dicā p̄plonē pueri colerici eē etatiue humidā: qz in cōpara-
tione ad p̄plones colerici quas h3 in aly etatib⁹ est humi-
da. sed eandē pueri colerici dicā nāliter sicca: qz in cōpara-
tione ad p̄plonē pueri tēperati est sicca. Ex q̄bus intelligis
nō velle doctores q̄ etatiua p̄plo ⁊ nālis abiūicē realiter
distinguant̄: sed alteri cōparat̄ cū dicit̄ etatiua talis: ⁊ al-
teri cū dicitur naturaliter talis. ¶ Attēde tertio q̄ etas
consistendi nō dicit̄ talis: qz per totā istam etatez̄ perseue-
ret indiuiduū in eadem perfectione virtutis. naz̄ optima
sanitas que in ea ponit̄ nō durat nisi per instās: ⁊ etiā cum
cōtinue fiat exiccatio nō durat p̄plo totalis eiusdē disposi-
tionis in tota ista etate cōsistētie: sed qz in q̄titate ⁊ in gra-
du calozis cōplexionalis remanet equalitas in tota cōsistē-
tia: ⁊ in vigoze nō est notabilis differētia. ideo dicitur talis
consistendi etas.

¶ Infantius vero solum ab infantia vsq; ad iu-
uentutē cōplexio in calore fere temperato: ⁊ in

humiditate fere superflua existit.

¶ Determinat de diuersitate cōplexionis s̄m etatē. Et di-
uidiē in duas. Primo de diuersitate in actiuis. Scōdo i pas-
siuis. ibi 2°. (Sed pueroz̄ corpa.) Prima in duo. p̄mo po-
nit cōplexionē infantii ⁊ iuuenū. 2°. senū. ibi. (Postea ē sci-
endū.) Primo narrat cōplexiones eoz̄. 2°. narrat varias opi-
niones circa cōparatiōē pueroz̄ ⁊ iuuenū. ibi. (Medici
aut.) ¶ Dicit p̄mo q̄ cōplexio infantii vsq; ad iuuetutes. i.
cōsistētiā exclusiue est in calore fere tēpata. ⁊ in humidita-
te fere supflua. Et dicit̄ fere: qz ista humiditas nō est sup-
flua in cōparatiōe ad opa illi etati debita: s3 cōparatiōe opoz̄
p̄fectoz̄ q̄ etati cōsistētiū cōueniūt est supflua.

¶ Medici aut̄ antiqui iter se disceptauerunt de
duabus caliditatib⁹ pueritie ⁊ iuuetutis. Suer-
runt enī eoz̄ quidā qui dixerūt q̄ caliditas pue-
ri ē maior ⁊ p̄pter illā plus crescit. Ideoq; oēs
eius opatiōes naturales desiderij ⁊ digestiōis
sunt maiores ⁊ diutius durātes: qm̄ calor ina-
tus qui inest eis ex spermate magis est aggre-
gatus: ⁊ est minoris tēporis.

¶ Narrat opiniōes circa caliditatē pueri ⁊ iuuenis cū suis
rōnibus. Et p̄mo alioz̄. 2°. Gal. ibi. (Gal. vero.) Itēz̄ p̄mo
narrat vnā opiniōē. 2°. aliā. ibi. (Et ex eis.) ¶ Prima po-
sitiō dicit q̄ caliditas infantis est maior caliditate iuuenū.
⁊ cōfirmat hoc tribus rōnib⁹. ¶ Prima: qz pueri plus cre-
scunt. ¶ Et scōda: qz pueri habēt oēs opatiōes nāles. i. dige-
stiuā ⁊ c. ⁊ appetitus ad cibū fortiores ⁊ diutius morātes: ⁊
ille res sūt a caliditate ⁊ c. ¶ Tertia rō. calor pueroz̄ nā-
lis qui est a spermate est magis cōgregat⁹: qz in maiori q̄-
titate: ⁊ est minoris tps̄. i. minus durat: ⁊ cōplexio durā-
do remittitur. ergo ⁊ c.

¶ Et ex eis fuerūt qui dixerūt q̄ calor innatus i
iuuenibus est valde fortior: qm̄ eoz̄ sanguis ē
maioris quātitatis ⁊ magis spissus. Ideoq; acci-
dit eis fluxus sanguis ex naribus plus ⁊ fortius:
⁊ q̄ eoz̄ cōplexio plus ad coleram declinat ⁊
pueroz̄ cōplexio plus declinat ad flegma: ⁊ q̄
iuuenes vehemētioz̄ motionū existunt. mor⁹
vero nō est nisi p̄pter calozē: ⁊ ipsi ēt vehemē-
tioris istibze existūt: ⁊ sunt melioris digestiōis.
⁊ hoc ex calore.

¶ Narrat secūdā opiniōē. Et facit duo. p̄mo adducit q̄-
tuor rōnes p̄ ea. 2°. soluit rōnes p̄cedentis positionis siml
ponendo signa suaz̄ rōnū. ibi 2°. (Desideriū nāq;.) Posi-
tione est q̄ calor iuuenū est maior calore pueroz̄. ¶ Prima
ratio: qz sanguis iuuenū est grossior ⁊ maioris q̄tutatis. er-
go plus calefacit corpus. Naz̄ calidū densuz̄ aly paribus
plus calefacit q̄ rarū vt ferrū ignitū plus q̄ flāma. Et iō
iuuenibus plus accidit fluxus sanguinis nariuz̄. ¶ Scōda
ratio: qz cōplexio iuuenū plus declinat ad colerā: vt p̄bat̄
infra p̄pe. ⁊ cōplexio pueroz̄ plus declinat ad flegma.
¶ Tertia ratio: qz iuuenes habēt opationes motiue vtu-
tis fortiores que sūt a calido. ¶ Quarta ratio: qz hñt for-
tiorē digestiuā: vt infra p̄bat̄. ⁊ B̄ nō ē nisi a calido fortior:
ri: non a frigiditate.

¶ Desideriū nāq; nō est ex calore sed ex frigiditate.
Ideoq; caninus appetitus ex frigiditate
sepius contingit.

¶ Soluit rōnes p̄cedentes. ⁊ ponit signa quoz̄idā dictoz̄.
Et dicit p̄mo q̄ pueri habēt fortius desiderij tibi: ex q̄ nō

sequit̄ eos eē calidiores. s; potius frigidiores. Nā appeti-
tus int̄sus ⁊ caninus fit a frigiditate.

C Signū autē q̄ vehementioris istibze isti eri-
stant ē: q̄ neq; nausea accidit eis: neq; vomit̄:
neq; fastidiū: quēadmodū p̄tingit pueris pp̄ di-
gestiue eoz maliciā. ⁊ signū q̄ eoz p̄plo magis
colere p̄inet est q̄ oēs eoz egritudines sūt cali-
de: sicut febris tertiana: ⁊ eoz vomit̄ totus ē
colericus. Egritudines aut̄ pluriē q̄ pueris eue-
niūt sūt frigide ⁊ humide: ⁊ eoz febres flegma-
tice: ⁊ plurimū q̄ vomit̄ est flegma.

C Probat iuuenes meliores eē istibze. i. melioris digōnis
q̄ eis nō accidit nausea ⁊ vomit̄ sicut pueris: p̄pter mali-
ciaz sue digōnis. Et signum q̄ eoz cōplexio ⁊c. Probat q̄
plexio iuuenū magis attinet colere p̄ hoc signū q̄ eoz
egritudines sunt calide. i. p̄dentes a mā calida: sic est ter-
tiana: ⁊ q̄ vomit̄ eoz sunt colerici. S; pueroz egritudi-
nes sunt frigide ⁊ humide mālr plurimū: ⁊ febres eozum
sunt flegmatice: ⁊ vomit̄ eoz ē est flegmaticus.

C Et augmētū q̄ est in pueris nō est p̄pter for-
titudinē caliditatis eoz: neq; est nisi p̄pter mul-
taz ipsoz humiditatē. maximū ē eoz desiderii-
uz significat caloris eoz diminutionē. De q̄dē
sunt duarū sectaz s̄nie ⁊ ipsarū rōnes.

C Soluit rōnē alteri⁹ positiois s̄ptā ab augmēto. dicēs q̄
augmētū est p̄pter humiditatē que facit subz a minori ca-
lido extēibile: nō p̄pter caloris fortitudinē. Et replicat̄ il-
lud q̄ dixit. s. de appetitu. q̄ fit a frigiditate.

C Galienus vero ambab⁹ sectis p̄tradicit. dicit
enī q̄ earū caliditates in radice sūt equales: s; p̄-
pueroz caliditas ē maioris quātitatis ⁊ mino-
ris q̄litas. i. acuitatis: ⁊ iuuenū caliditas ē mi-
noris q̄litas: ⁊ maioris q̄litas. i. acuitatis.

C Narrat positionē Gal. ⁊ diuidit̄ in duas. p̄. n. ponit Gal.
s̄niaz. ⁊ rephēdit q̄sdā solones scōe opionis. ibi. (Qd̄ aut̄
dixit ⁊c.) Prima in duas. nā p̄mo ponit Gal. positionē. ⁊
ipsaz declarat. ibi. (Et h̄s quidē.) De p̄ma parte dicit p̄
q̄ Gal. dicit ambab⁹ sectis p̄positis. (Dicit ⁊c. h̄ decla-
rando q̄ ipse dicit caliditatē pueri ⁊ iuuenis eē in radice
eql̄es: ex quo negat vtrāq; viā p̄positā. (Dicit ⁊c. q̄ Gal.
vult caliditatē pueri eē maioris q̄litas: ⁊ minoris acui-
tatis q̄ calor iuuenis. (Dicit 4. q̄ Gal. voluit caliditatē
iuuenū eē maioris q̄litas: seu maioris acuitatis ⁊ minor
q̄litas. (Ubi cōsidera q̄ caliditas vel calor q̄nq; sumi-
tur p̄ corpe calido: puta p̄ spū ⁊ radicali humido i forma-
to. q̄nq; p̄ q̄litate denomināte calidū. ⁊ h̄ p̄pe. Et sumitur
hec distinctio. p̄ma affōz. mēto. i. 4. sub noie caloris. Nā
sub h̄ noie caliditas hic sumit̄ p̄ q̄litate: vt p̄ insipienti
Gal. mentē. ⁊c. p̄lonū. c. z. nā dicit. bene p̄spiciētē puerū
⁊ iuuenē alyz parib⁹ vnū altero calidiorē. (Nota ⁊c. q̄ p̄
radicē q̄dā itelligūt gradū caloris vt Hētilis. gradus enī
est p̄mū cōsideratū in caliditate: merito cui⁹ fit opatio in
esse calido. Et h̄ mō intelligēdo sensus scōi dicti supra ē q̄
Gal. voluit calozē pueri ⁊ iuuenis esse equalem in gradu.
(Quidā tñ p̄ radicē caloris in mixto existētē itelligunt
elemētū ignis cū ipsuz sit p̄mū calidoz. Et Gal. p̄mo affo.
affozismo. i. 4. dicit. scōz q̄rtū elemētū pueros eē eql̄es iu-
uenib⁹. (S; q̄ illud dictū nō videt̄ ex toto affirmari a
Gal. s; quodā mō cōcedi aduersario ostēdēdo q̄ isto p̄ces-
so. et tñ dicerem⁹ puerū plus h̄re de nālī calore q̄ iuuenē.
(Tertio circa idē dictū attēde q̄ itelligit̄ cōclusio Gal.

ceteroz paritate supposita necessario p̄sequētibz ad ea
q̄bus fit cōparatio: vt Gal. vult. ⁊c. p̄lonū. cap. z. allegato.

C Circa tertiu⁹ ⁊ q̄rtū dictū simul cōsidera. p̄mo. q̄ ca-
lidas siccitate acuit̄ ⁊ humiditate obtūdi: vt notat expe-
riētia. Caloz igit̄ iuuenis nō obstāte q̄ sit eql̄is gradus cū
calore pueri: est tñ acutior: q̄ iuuenis est siccior. Et p̄pter
eandē cām calor pueri est mitior ⁊ min⁹ acutus. Utz aut̄
acuitas p̄tingat siccitate iuuenē caliditatē ad agēdū: ⁊ hu-
miditate ipediētē: aut solū siccitate positīue iuuenē ⁊ hu-
miditate nō ipediētē positīue nō est p̄sentis speculatiois.

C Scōo circa idē attēde q̄ apud Hētilē ⁊ Marfilū ⁊ ali-
os est q̄stio. an caliditas pueri est maioris quātitatis q̄ ad
p̄prias dimēssiones: ⁊ nō quo ad cōes. Qd̄ aut̄ vt itelligat̄
apud eos notādū est q̄ p̄puz subm calorē est humidū ae-
reū. Illud vō aereū humidū est cōmixtū cū sicco terreo ⁊
humido aqueo tā in puero q̄ in iuuenē. Ergo nos imagina-
mur illud humidū q̄ est subm calorē dici duob⁹ modis
magnū. Uno mō quo ad dimēssioēs cōes. i. quo ad magni-
tudinē cōem sibi ⁊ humido aqueo: ⁊ sicco terreo secū mix-
tis. Et isto mō certū est mai⁹ eē humidū q̄ est subm calo-
ris in iuuenē q̄ in puero: ⁊ sic etiā suū calozē eē quātitati-
ue maiorē. Scōo mō dicim⁹ illud humidū mai⁹ quo ad p̄-
prias dimēssiones: puta quo ad magnitudinē quā imagina-
mur cōrūdere humido aereo deducto oī alio corpe secuz
mixto directe: sicut vinū vni⁹ ciphī cōmixtū cū aqua triū
ciphoz quo ad cōes dimēssioēs ē q̄ttuoz ciphoz: ⁊ quo ad
p̄pas est vni⁹ ciphī tñ. Et fm̄ hūc modū dicūt humidū
pueri eē mai⁹ seu magis q̄ humidū iuuenis: q̄ modicū tē-
poris ē ex quo fact⁹ est puer ex mēstruo ⁊ sp̄mate: ⁊ modū
ca facta est isti⁹ humidi resolutio. Et sic etiā dicūt calozē
pueri quātitatiue quo ad p̄pas dimēssioēs eē maiorē calozē
iuuenis.

C Nota tertio circa idē q̄ etiā aliqui exponūt
calozē pueri eē maiorē q̄litas. Intelligēdo de spū inna-
to p̄ calozē. ⁊ dicūt istū eē ampliorē in puero q̄ in iuuenē.
C Nota etiā q̄ vtrū sit verū caliditatē pueri eē maiorē ca-
litate iuuenis nō p̄inet huic loco. sed affō. i. 4. p̄me p̄-
cule ⁊ mēto. Qui crescunt plurimū. Ubi credo dicendū
q̄ in puero in cōparatiōe ad q̄litas p̄puz corporis ē plus
de corpe calido nālī q̄ in iuuenē ⁊ plus de spū: s; nō ab-
solute: cū iuuenis multo maiores ⁊ pleniores habeat arte-
rias puero. ⁊ aiales opatōes multo spū idigētes fortiores.
Sed his nō obstātib⁹ dico q̄ nulla illaz expōnū ē ad mē-
tē Auic. Nā hic narrat positionē Gal. positā. ⁊c. de p̄loni-
bus. c. z. Ubi galie. testat̄ se per tactū iuenisse caliditatem
pueri maioris q̄litas caliditate iuuenis. Sed certū ē q̄
illa mēsurā quo ad p̄pas dimēssiones vel mēsuras spūs
nati nō cognoscit̄ p̄ tactū. (Scōo. expōnes nō p̄ueniunt
dicto Gal. in assignatiōe modi p̄ quē caliditas pueri ē ma-
ioris aut amplioris quātitatis. Dicit. n. ita in textu. Et exp-
tus suz vnū eūdez q̄ erat infans. deinde postq̄ factus ē pu-
er. deinde postq̄ factus est adolescēs: ⁊ nō inueni iuuenēz
calidiorē puero: neq; puerū calidiorē iuuenē: ⁊ nō repi in-
ter eos differētiā quēadmodū dixi: nisi q̄ caliditas in pue-
ris est vicinior nāe vaporis: ⁊ cū hoc est multa ⁊ delectabi-
lis. Iuuenib⁹ vero est caliditas pauca ⁊ sicca: ⁊ nō est eius
tactus delectabilis fm̄ similitudinē delectatiōis calidita-
tis pueri. Et illud iō: qm̄ resoluit̄ ex suba pueri p̄pter hu-
miditatē eius res multa tēdēs ad exteriora. Sed ex suba
iuuenū nō resoluit̄: nisi parū p̄pter ei⁹ siccitatez. hec Gal.
loco allegato. Mens ergo Auic. est q̄ caliditas iuuenis ⁊
pueri sunt in gradu eql̄es quo ad tactū in mēbris exteri-
oribus. s; q̄litas caliditatis vaporose eleuate a puero ē ma-
ior quātitate eleuate a iuuenē. Et hoc totū bene pōt̄ sensu
cōprehēdi. Et silr q̄ caliditas pueri est magis mitis. ⁊ h̄
modo exponatur ille passus.

C Et huius q̄ declaratio sicut ipse dicit est vt

opinemur vnā solā caliditatē i mēsurā: aut cor-
pus subtile caliduz vnū in quātitate ⁊ qualita-
te in substāciā humidā multā semel penetrasse
sicut aqua. ⁊ alia vice penetrasse in subz siccā
⁊ paucā sicut lapis: ⁊ cuz sic fuerit iueniemus
caliditatē aqueā maioris q̄tītatis ⁊ mollioris
qualitatis: ⁊ caliditatē lapideā minoris quāti-
tatis ⁊ acutioris qualitatis: ⁊ ita debes agno-
scere caliditatē q̄ est i pueris ⁊ iuuenib⁹.

¶ Nunc Auic. declarat Gal. expositionē. p̄mo ex exemplo.
2° rōne. ibi. (Pueri enī.) ¶ Dicit p̄mo. q̄ exēplū Gal. est
vt imaginemur vnā caliditatē: ⁊ eādē at corpus subtile ca-
lidū vnū in q̄tītate ⁊ q̄litate penetrasse semel i subz aq̄-
am multā. ¶ Et alia vice in subz lapideā modicā. Et cuz
sic fuerit iuenim⁹ caliditatē aqueā maioris q̄tītatis ⁊ mol-
lioris q̄lītatis: ⁊ caliditatē lapideā minoris q̄tītatis ⁊ acu-
tioris q̄lītatis. Et isto mō itelligat illud qd̄ dicit de calidi-
tate pueri ⁊ iuuenis. Et Auic. dicit penetrasse vt loquat̄ de
q̄litate eq̄li in gradu in p̄ducto eē p̄pleto. Dicit aut̄ calidi-
tatē vnā: aut corpus subtile calidū p̄pter grossos qui non
bene capiunt modū quo caliditas acgrī subto sine pene-
tratiōe corporis calidi. ¶ Tertio attēde q̄ iuuenē assimi-
lauit lapidi paruo. ⁊ puerū aque multe. ¶ Ratio est. s̄z il-
los q̄ dicūt caliditatē eē maioris q̄tītatis quo ad subz p̄-
p̄riū: q̄ humidū qd̄ est subm p̄p̄ū caloris iuuenis est pau-
cus q̄tītatiue: ⁊ siccū respectu humidū pueri existēt i pue-
ro. ⁊ iō est sicut lapis paruus respectu aque multe. ¶ S̄z
iuxta expōnē quā terigi. ideo h̄ dixi. q̄ a multa aqua eque
calida plīm⁹ eleuat̄ vapor manū circūdās in p̄actu. a la-
pide aut̄ paruo modicus: sic a puero mult⁹ vapor eleuat̄:
⁊ a iuuenē modicus q̄ manū circūdāt: s̄z forte in toto plus
de vapore eleuet̄. ¶ Nota q̄rto. q̄ Gal. 2° p̄lonū. cap. 2.
Ubi ponit hāc similitudinē nō voluit aquaz eē multā ⁊ lapi-
dem paruū: s̄z oīno equales. Dixit. n. ita ad litterā. Et illud
ideo: q̄m̄ posse est vt lapis recipiat caliditatē equalē calidi-
tati quā recipit aqua: ⁊ nō sit in illo diuersitas: nisi p̄pte-
rea q̄ lapis est siccus: ⁊ aqua est humida. Si ergo querat̄
q̄re addidit Auic. de magnitudine aque ⁊ paruitate lapidis
dicit q̄ e ad maiorē exp̄sionē differētie in q̄tītate.

¶ Pueri. n. nō fuerūt generati nisi ex spermate
qd̄ est multū caliduz: ⁊ huic calori nōduz acci-
dit res q̄ ipsuz extinguat. puer nāq̄ augeri nō
cessat: s̄z crescendo gradit̄: nec adhuc stetit ne-
dum q̄ iā retrocedat. Iuuenib⁹ vero nihil acci-
dit qd̄ eoz calozē augmētet inatuz. neq̄ etiam
aliquid qd̄ ipsuz extinguat.

¶ Dic Auic. quadā sua suasiōe vult ostēdere calozē pueri
⁊ iuuenis eē equalē in gradu. Et iudicio meo v̄z diuidi in
duas partes. p̄ p̄lonē p̄bat. 2° docet quō caloz i humido
variato in gradu p̄seruat̄ eq̄lis. ibi. (Sed caloz.) ¶ P̄rio
arguit sic. pueri sūt geniti ex sp̄mate qd̄ est multū caliduz.
q̄ sunt calidi in p̄ncipio sui eē: sed huic calori nāli nō adue-
nit aliquid qd̄ ipsuz dimīnuat aut extinguit: cū nunq̄ vsq̄ ad
iuuētutē puer cessat augeri: s̄z cōtinue gradat̄ augēdo cor-
pus in q̄tītate: nec adhuc stetit ab augmēto corporis ne dū
q̄ retrocedat dimīnuēdo. Et s̄z nihil accidit iuuenib⁹ qd̄
augmētāt calozē supra illū quē in pueritia habebāt. vel q̄
ipsuz extinguat. ergo caloz eē eq̄lis in pueritia ⁊ in iuuentu-
te. ¶ Cōsidera ḡ hāc rōnē eē leuē valde. Nā nō sequit̄ ca-
loz cōtinue in pueris sufficit facere augmētū. q̄ nō aduenit
ei aliquid qd̄ ip̄z remittit. ¶ 3°. n. q̄ si puer sanguine⁹ reduci-
tur in etate pueritiē ad tēpamētū cōtinue caloz remittit̄:

⁊ tñ cōtinue augmētando corp⁹ p̄cedit. Et s̄z nō est certū
q̄ nō accidit aliquid qd̄ eoz calozē augmētēt. Nā quō sci-
mus q̄ caloz nō augeat̄ eo mō quo augeret̄ si puer tēpera-
tus in pueritia trāsiret ad colericū. Certū est hic nō cade-
re fortes rōnes. Et iō Gal. 2. de p̄lonib⁹. nullā talē s̄p̄sit
rōnez. ¶ Nota 2° q̄ ad verificādū Auic. antecēdētia op̄z
supponere regimē pueri in trāsitu ad iuuetutē fuisse p̄ser-
uatiuū. Nā p̄ alteratiuuz regimē posset aliquid accidere qd̄
augmētaret aut dimīueret calozē. ¶ Nota 3° q̄ ad faciē-
dū hāc rōnaz aliquid valere. s̄z puer nō cessat augeri. q̄ caloz
nō retrocedit. op̄z addere sic. puer merito p̄portiois nālis
sui caloris ad hūidū nō cessat augeri. q̄ merito illi⁹ p̄portio-
nis caloz nō minuit̄. Nā nō fit dimīnutio caloris merito
p̄portiois calidi nālis ad hūidū nisi in senectute in q̄ nō e
augmētū. ¶ Nota 4° q̄ illō dictū pueros nō eē frigidos:
nisi ex sp̄mate. Intelligit̄ sumēdo sp̄ma large p̄ sp̄matis
corpulēta p̄te vel mēstruo sanguine valde ad nāz sp̄mat̄
alterato. ⁊ vtrūq̄ est multū caliduz.

¶ Sed ille caloz i eis p̄seruat̄ humiditate mio-
ris quātitatis ⁊ q̄lītatis simul donec ad declia-
tionez pueniat: neq̄ tamē hui⁹ humiditatis di-
minutio est adhuc dimīnutio que caliditatē re-
tinere non possit: neq̄ est nisi quia augmētum
facere non valet.

¶ Docet quō caloz eiusdē intētiōis p̄seruat̄ in diuersa mē-
sura humidū. Et p̄ ponit modū. 2° adducit leuē p̄suasiōnē.
ibi. (Quasi humiditas.) ¶ Dicit p̄. q̄ caloz in iuuenib⁹ cō-
seruat̄ in humiditate minoris q̄tītatis ⁊ q̄lītatis simul q̄
in puero quousq̄ veniat ad declinationē vel senectutē: s̄z
ista dimīnutio tā in q̄tītate q̄ in q̄litate nō est tāta q̄ non
possit gradū eūdē caloris retinere. S̄z nō est ista nisi intrin-
dimīnuta q̄ nō valet ampli⁹ caloz augmētuz facere: ⁊ p̄m
cōez expōnē dicit̄ humiditas iuuenis minoris q̄tītatis ⁊
q̄lītatis: q̄ humidū iuuenis qd̄ est p̄p̄uz subm caloris est
remiss⁹ humidū q̄ humidū pueri: ⁊ q̄ est quo ad p̄pas di-
mēsiōnes min⁹ absolute in iuuenē q̄ in puero: vel saltem
minus s̄z p̄portione ad q̄tītate totū corp̄is: p̄m tñ ea que
dicta sūt supra. Est humidū in quo cōseruat̄ caloz iuuenis
minoris q̄tītatis quo ad partem vaporosam que resoluit̄
circa manū tangentis.

¶ Quasi humiditas tāta erat prius q̄ duas res
facere poterat custodire. v̄z. calozē: ⁊ supesse
ēt ad augmētum faciēdū. ad vltimū vero ad B
deueniet: q̄ neutrā duarū rez efficere valebit.
oz ergo vt in medio talis existat q̄ possit vnaz
rem efficere ⁊ nō alterā. Falsum at̄ est vt dica-
mus ipsaz posse augmētare ⁊ nō posse retine-
re calozem innatuz. Quō enī in re augmētū p̄-
stare pōt q̄ radicez nō valet custodire. Restat
ergo vt dicamus q̄ calozes custodire pōt ⁊ in
corpore augmētū prestare non potest. ⁊ scitū
est q̄ hec est etas iuuentutis.

¶ Adducit p̄suasiōnē ad B p̄bādū. Et est ista humiditas: i
pueritia erat tāta q̄ poterat facere duas res. vna erat con-
seruare calozē. reliq̄ erat posse sup esse ad augmētū facien-
dum. Et aliqñ puta in senectute: ad hoc veniet q̄ neutz il-
loz facere poterit. q̄ aliqñ vnā solā poterit facere. s̄z nō p̄t
dici q̄ faciat augmētū: ⁊ nō pōt p̄seruare calozē: q̄ illō qd̄
nō pōt saluare radicē que est caloz cuz ipse sit radix vite: ⁊
fundamētū nō pōt facere augmētū in re cui⁹ radicē custo-
dire nō p̄t. Restat ḡ q̄ erit qñ poterit calozē seruare: ⁊ nō

q̄ v̄z p̄ magis
remoduz p̄ n̄z p̄ al

poterit facere augmentū . Et scitū est q̄ ista etas in qua itu est nō est nisi etas iuuentutis . Et qz Auic. vidit hāc rōnē valde debilē . iō a pncipio dixit q̄si: que ē dictio diminutiōis . et est sensus id q̄ est dictū est vtz q̄si pbaret p hāc rōnez que dicta ē . Simili. n. rōne pbaret q̄ est deuenire ad etas tēz post pubescētiā in qua pōt pseruare calozē: et nō pōt generare. Nō min⁹ enī absurdū videt q̄ sufficiat ad sui filis gnationē: sicut q̄ sufficiat ad augmentum et non ad cōseruationem calozis.

Et qz ille rōnes sunt valde debiles. ideo Gal. nulla illaz p̄tatur in. z. de cōplexiōibus ad has p̄clones pbādas: sed p̄tatur argumēto sumpto a tactu.

Sed contra si ppter humiditatis paucitatē aliqui nō pōt fieri augmentū . et aliqui nō pōt calor cōseruari: et solū tūc est inuent⁹ q̄ ppter humiditatem calor pōt pseruari: s; nō fieri augmentū . Et sequit⁹ q̄ adolestēs siccus t̄m esset iuuenis: q̄ iplicat . et p̄z . qz aliqs talis p̄cise t̄m h; humiditatis sicut iuuenis tēperat⁹ . Et seq̄ z: qz iuuenis tēpatus sit adolestēs : qz t̄m h; humiditatis quātū siccus: tātū adolestēs . Lū ergo i isto sufficiat humiditas ad augmentū . q̄ et in tēpato iuuenē . Et sequit⁹ 3: qz iuuenis sic⁹ tātū est senex: qz h; tātā siccitatē sicut senex tēperat⁹ . Et iō si ppter illā senex nō sufficit cōseruare calozē: nec etiā iuuenis ille . Et sequit⁹ 4: qz senex ē iuuenis: qz in tēpato sene ē humiditas tāta sicut in iuuenē sicco tātūz . cū ergo in isto sufficiat humiditas ad calozis cōseruationē . ergo in tēpato sene: et p̄ns erit iuuenis . Et sequit⁹ qnto . qz glibet iuuenis tēpatus sit adolestēs: qz in quolibz tali virt⁹ restauratiua est maior dissolutiua . Nā in colerico iuuenē est restauratiua dissolutiue eq̄lis: s; in eo ē dissolutiua maior q̄ in tēperato et restauratiua minor . igit̄ zc . Et sequit⁹ 6: qz tēpat⁹ iuuenis p totā iuuentutē erit adolestens: qz in pncipio restauratiua est eq̄lis dissolutiue: s; restauratiua p̄tinue remanet eq̄lis: vt p̄stat . et dissolutiua debilitat . q̄ p̄tinue post p̄n . iuuentutis fiet restauratio maior dissolutiōe: et p̄ns augmentū . iō continue erit adolestens . Et z: pncipalr arguit̄ z . qz p̄plo pueri sicca ē magis calida in iuuentute . q̄ zc . p̄z assumptū ex Gal. z. de ingenio sanitatis . cap. z. cū dicit . Et siccū in tpe augmasticaz etatū seipsum calidiorē ostēdere boiez . Et z. qz calidū in iuuentute tanto est calidius q̄ ante iuuentutē . Un̄ eodē cap. de calido dicit Gal. Cū aut̄ pueroz etatē p̄trāsterunt vsq; ad declinationem manifeste plus apparet calidū: vt in egritudinibus et s̄inthomatib⁹ que affante colera facile cōpascibile sit . Et idēz exp̄ssi⁹ dicit de regimine sanitatis . vbi ad lras . Corpōra eucrata et si siccoz efficiant̄ in sc̄da etate: cū eodē modo sint calida in pueritia: et vsq; ad statū vt fuerāt in infantia . Si vero fuerint frigidiora et humidiora eucratis auge tur his caliditas in sc̄da etate . nō igit̄ in oibus est calor eq̄lis in iuuentute et pueritia .

Quo aut̄ dixit sc̄da secta qz augmentū q̄ ē in pueris nō est nisi ppter humiditatem: et nō ppter calozē: est dictio falsa . humiditas nāq; augmentū est mā: et mā nō patit̄ p se: neq; p se creat . Immo apud operationē virtutis i eā agētis . virtus aut̄ hoc agēs ē aia: aut nā pcepto dei: neq; agit nisi cū iusto: et illud est calor innatus .

Reprehēdit quasdam sp̄ales solutiōes hominū sc̄de secte ad argumēta p̄tra eos facta . Et p̄mo rep̄hēdit solonē quā dabāt rōni de augmento . z: solonē quā dabāt de desiderio siue fame . ibi . (Quo aut̄ dixerunt .) Et dicit p̄ . qz hoies de sc̄da secta dicētes augmentū fieri in pueris ppter humiditatem: nō ppter caliditatem dixerūt falsuz . p̄z . qz mā nō fit a se: nec creat̄ per se . s. nō p̄currēte agēte . s; humiditas ē mā augmentū . q̄ nō fit augmentū ab humiditate: et vtus agēs

hoc augmentū est aia: aut nā pcepto dei: que t̄m aia vel nā nō agit: nisi cū istrumento: et illud est calor nātis . Nota h; qz mā vt sic nō agit: s; patit̄ . et ab alio recipit . Nā si p se vt sic ageret et pateret . idē eēt s; idē in actu et potētia . Nota z: qz p dare itelligēdū est trāsmutare acgrēdo subalem formā: quā Auic. vult dari a datore formarū . Et cūz dicit mā nō fit p se itelligēdū: nō p se trāsmutat̄ sine p̄cursu agētis . Nota 3: qz aia quāq; sumit̄ p̄pe p actu p̄mo corpis organici p̄hyei potētia vitā habētis . vt . z . de aia . Et h; mō augmentū fit ab aia: vt ostēdit eodē . z . de aia . Et quāq; sumitur p̄pe p tali actu p quātō est opatiuus cognoscēdo: vel cognitionē sumēdo . Et h; mō sumit̄ p̄ nāliū vtutū ad pncipiū . Et sic augmentū nō est opus aie: s; nāe: qz aia h; non agit sequēdo cognitionē: s; mere nālri directā ab itelligen̄tia nō errāte . Auic. g hāc equocationē p̄siderās . ideo dixit sub distūctione aia vel nā . Nota 4: sp̄alr ex hoc textu . qz aia vel nā nō operat̄ absq; istrumento .

Quo aut̄ dixerūt etiā qz vebemēs desiderū q̄ ē in pueris nō est nisi ppter frigiditatem et p̄plexionis eoz: ē dictio falsa . cū malo nāq; desiderio q̄ est ppter frigiditatem et cōplexionis nō puenit istimbre neq; nutrimentū . pueroz enī istimbre melior q̄ esse pōt est in pluribus horis: neq; in eoz corpōribus: nisi foret ppter hoc de p̄mutatione eius q̄ comedit̄ plus puenit q̄ sit illd q̄ dissoluit̄: ppter qd̄ crescūt .

Incipit aliā solutionē eoz . z . remouet dubiū . ibi . (Aliquādo enī .) Dicit p̄mo . qz dictū eoz: qz appetit⁹ pueroz intēsus est ppter frigiditatem est falsuz . Qd̄ arguit sic . appetit⁹ malus factus ppter frigiditatem est ppter maliciā istimbre . i . digestiōis: cū digestio p̄ficiat calido: sed in pueris istimbrā . i . digestio est melior q̄ esse possit in pluribus horis . Ergo nō est in eis itēsus appetit⁹ ppter frigiditatem . Silt̄ nisi esset bona digō: p quā plus de eo q̄ comedit̄ venit ad nām suoz corpōz nō eēt cā pp quā crescunt .

Aliqñ vero accidit eis malicia istimbre ppter eoz gulositatem: et qz eoz comestiones malis disponunt̄ ordinibus et comedūt res; malas et humiditas et multas et desup malis mouentur moribus . Quapropter de supfluitatib⁹ plusi eis adunant̄ . unde purgatiōe indigēt: et p̄cipue eoz pulmōnes . Ideoq; eoz anhelitus est sp̄issor et velocior: magnitudinē t̄m nō h; eo qz eoz virtus nōduz ad cōplēmētū puenit . Nec ē dictio de p̄plone pueritē et iuuentutis quēadmodū Gal. declarauit: cui⁹ nos sum⁹ iter̄pres .

Remouet dubiū dicens . qz aliqñ accidit eis malicia digestiōis ppter frigus cōplexionis: sed ppter gulositatem . nimis enī comedūt et malo ordine . et qz multas res malas humiditas: sicut fructus comedūt: et inordinatis mouentur moribus: et hac eadez causā multe superfluitates adunantur in eis: et indigent purgatiōe: et p̄cipue eoz pulmōnes . et ideo eoz anhelitus est sp̄issor et velocior: nō tamē est magnus: eo qz virtus eoz nōduz venit ad cōplēmētū . Subdit h; est dictū de cōplexiōe pueri et iuuenis fm Gal. cuius dicit in hoc se esse iter̄ptem . Ubi notādū . qz famēs naturalis etiā in stomacho tēperato causat̄ a frigiditate me; lancoie nālriter hora famis ad os stomachi p̄fluentia: vt infra . c . sequēte . et iste nō esset malus appetitus . Et iō Auic. dixit cū malo desiderio . ppter desiderū istud nō eēt nāle . Nam malus appetitus ppter frigiditatem cōplexionis

hū q̄ ab iur̄ tā p̄t vidē q̄ t̄p ab i p̄p̄riōi as̄p̄riūz vsq; p̄p̄rii et in iuuenis f̄borā et iugulā et p̄p̄rii i iustigrib⁹ et oīdē

de q̄st̄ famēs in stomacho tēperato fiat appetit⁹ rāte incharotic more stomachi existēs oīa famēs

tius. necessario coniungit secus in potentia digestionis in stomacho et in reliquis membris. et hac totius frigiditate intelligebat illi in puero: ut patet. **¶** Attēde 2°: quod digestio in pueris dicitur melior que esse potest per vite perdurationem: non per operationum perfectionem: nec absolute cum temperamento scilicet modi reputum in iuuetute omnes operationes: saltem secundum unam viam habet perfectiores. **¶** Nota tertio. quod gulositas puerorum est voluptuositas appetitus eorum non inere naturalis. Ille. scilicet naturalis in eis temperatus proportionabilior virtuti digestiue: ut tertio tegni. Et ex hac gulositate sequitur comestio maior et amplior: et propter imperitiam comedunt inordinate. Et faciunt alia posita in literatura que digestionem impediunt. Pulmones ideo precipue purificatione indigent: quia multiplicato plurimo flegmate per viam indigestionis: et in eis multa ad caput existente transmissio: propter quod sunt nanosi pueri omnes. primo de sono. ideo plurimi carri ad pulmones implendos descendunt. **¶** Ultimo nota puerorum virtutes esse incompletas propter non habere perfecta instrumenta tam in ratione quam in compositione respectu iuuenus. Patet. nam pectus est paruum et complexionem non esse ita temperatam sicut in iuvene: respectu cuius dicitur puerorum virtutes esse incompletas.

¶ Preterea sciendum est quod caliditas post tempus consistendi minui incipit.

¶ Jam loquitur de complexione senum. Et primo ponit qualis sit senum complexio. 2° assignat causas. 3° concludit circa pres istas. ibi 2°. **¶** Propterea. ibi 3°. **¶** Ergo ex B. **¶** Dicit primo quod sciendum est quod caliditas incipit minui post etatem consistendi: ita quod continue postea minuit. Ex quo sequitur quod complexio senum est frigida respectu rationis iuuenum et puerorum. **¶** Ubi notandum hic intelligi virtualiter diminui qualitatem graduatam: cum prius de qualitate graduata intellexerit hoc sit verum: quod quantitativum minuit: ut primo affo. i. 4. commeto. Modus autem est quod continue usque ad principium senectutis tanta est humiditas quod sufficit tale calorem conservare: sed nunquam postea est tanta quod illum gradum sufficiat conservare merito proportionis calidi naturalis ad humidum aliorum paritate supposita. Et dico non tantum aliorum paritate supposita. Nam non inconuenit consistente regi regimine reductiuo: ita quod flegmaticus in principio senectutis incipiat permutari versus temperamentum: ita quod merito huminis reductio plus intendit calorem quam merito etatiui decursus remitteret. **¶** Similiter non inconuenit propter mutationes temporis anni: propter quam intendere plus calorem quam remitteret merito etatiui decursus incipiente senescere incipere intendi in gradu caloris. Pro quolibet ergo instanti senectutis siue hyeme: siue estate: siue post exercitium: siue post quietem minorem habet gradum caliditatis quam habuisset in consistencia alius positus paribus. In consistencia vero merito etatiui decursus non remittebat. Et B. intendit Avic. quod post etatem consistencie incipit minui. **¶** Et sophiste diceret. quod in ultimo instanti consistencie incipit minui: cum tunc non mutat: sed immediate post diminuet. **¶** Contra hanc sententiam sic arguit. sit forte temperatus et plato siccus tamen ambo distantes a principio senectutis per horam. Et arguit sic. tardius incipiet aliorum paritate supposita remitti calor in forte quam in platone: cum sit humidior humiditate suo calori magis proportionata exiccatio tardior fiet in eo. cum calor minor habet proportionem ad humidum: et sit magis naturalis: et ita melius restauratiuus. Cum ergo in platone incipit primo in fine hore. ergo in forte post: scilicet continue post erit senex: ut ponit casus. ergo in senex cum circumstantiis positis non remittit calor. **¶** Et secundum B. attēde quod colericus ex etatiuo decursu debet labi ad melancolicum in tota consistencia est eque calidus: ut ante et in principio senectutis incipit remitti in calore. Sit ergo per magnam partem senectutis remanebit calidior temperato. Ex quo sequitur. quod mutatio de colerico ad melancolicum propter etatiuum decursum in habitibus complexionis valde sicca et calida fit post initium senectutis. **¶** Ut

autem possit in etate consistencie fieri verus augmentum. vide infra. summa de virtutibus.

¶ Propterea quod aer circūdans materiam eius que est humiditas exiccat.

¶ Assignat causas dicti: et sunt quinque: et secundum hoc sunt quinque partes. ibi 2°. **¶** Calor quoque. ibi 3°. **¶** Et labor. ibi 4°. **¶** Et defectus nature. ibi 5°. **¶** Et ibi propterea. **¶** Dicit primo. quod prima causa huius diminutionis caloris in senectute est: quod aer nos circūdans exiccat materiam eius. scilicet caloris naturalis que est humiditas. Et intellige quod hoc aer exiccaret humidum ante illud tempus: quia tamen non puenerat. scilicet humidum ad tantum gradum siccitatis quod possit eque intensus calorem ut prius sustinere. ideo prius non fiebat calidi remissio. **¶** Nunc autem tantus est gradus siccitatis quod ad exiccationem sequitur minoratio caloris naturalis aliorum paritate supposita: ut predicium. **¶** Ergo hec causa exiccationis continue affuerit: non tamen fuit cum illis circumstantiis: cum quibus sufficit facere caloris minorationem: nisi in senectute. **¶** Attēde 2°: quod apud medicos dupliciter dicitur aliquid exiccari. Uno modo qualitativum. scilicet quando acquirit denotationem esse sicci per acquisitionem gradus qualitatis. Alio modo quantitativum: quando. scilicet deperdit aliqua pars humiditatis per eius conversionem in vaporem: et hoc pars de utraque posset continere veritate: tamen maxime de quantitativa verificatur. **¶** Attēde tertio. quod utrum aer nos circūdans in omni dispositione exiccet nos: est dubium. In quo puto dicendum esse primo. quod stat aer nos circūdantem nullam nostri corporis partem exiccet substantivum vel qualitativum. **¶** Propter quod stat hominem per viam congelationis mori vnaquaque parte infrigidata et ingrossata: et nulla est repugnancia influentias infrigidatiuas et humectatiuas simul cum qualitativis primis: que sunt humiditas et frigiditas multo esse potentiores influentis calefactiuis et exiccatiuis: et proportionalibus primis qualitativis in aere. **¶** Quod si dicatur ex Avic. infra. sen 2°. quod aer in omni dispositione nos exiccet. Dicitur quod intelligit in omni dispositione sana temperato corpori: sed stat aliquam esse dispositionem infirmam in qua non resolveret. Et hoc modo intelligatur hic quod aer circūdans exiccet substantivum in omni dispositione sana humano corpori materiam calidam: que est humiditas. **¶** Quidam tamen dicunt. quod semper in qualibet parte aeris quocumque frigidi actu sunt influentis stellarum resolutivum. **¶** Supponunt 2° partes nostri corporis esse difformes in modo substantie mixtionis et qualitativis: et merito huius quaedam esse minus aptas pati a frigido quam a calido. **¶** Ex quo 3° dicunt probabiliter quod omnis aer quocumque frigidus merito exiccationis influentis est actiuus in aliquam partem corporis exiccando inquam: quia passus est indispotum non agit humectando vel infrigidando. Et sic vniuersaliter dicunt quod aer in omni dispositione nos secundum partem exiccet. **¶** Contra. quia partes resolutioni aptissime ab aere infrigidantur. ergo merito illius dispositionis aliquando nulla pars calefit. et per consequens nulla ab aere dissolvitur. assumptum patet. quia spiritus sunt resolutioni aptissimi: et illi ab aere inspirato infrigidantur: ut patet infra. sen 2°.

¶ Calor quoque inat quod est itus ad hoc adiunat.

¶ Assignat causas secundam dicens. quod calor naturalis adiunat ad hanc exiccationem. **¶** Ubi nota quod caliditas exiccet quantitativum subtiliando humidum et convertendo ipsum in vaporem: et sic resoluendo paucificabit corporis humidum. Ad hanc autem paucificationem sequitur exiccatio qualitativa partibus terreis factis potentibus supra partes humiditas: et qualitativum illas exiccationibus: vel se ad ulteriorum gradum siccitatis ducitibus. Posset etiam dici. quod caliditas est productiva immediate positivum siccitatis: scilicet per prius caliditatis: sicut lumē illuminat et calefacit: et tunc diceret quod calor exiccet qualitativum. **¶** Nota 2°: quod per calorem innatum debemus calorem intelli-

ut no quibet. h. q. quod pna remissio di pota parte pmo in mloze qd de dicitur mlti huius ut p. //

ut calor et ariditas tunc ut naturalis talis digestio et mlti alia spira mixta et mlti alia ut sit ma

Sen. I.

Doc. III.

Unus est per modū suffocatiois: et alius est opponēdo se ca-
lori et agēdo p^o suā qualitatez que est friditas et humiditas.
¶ Ubi nō q^o in decrepito quātūcūq^o tēperato et recto cō-
uenienter necessario multiplicat^o hic humor flegmaticus
pp^o ipotētiā digestiue v^o tūtis: q^o oppilādo et ifrigidādo qua-
litatiue est causa extinctōis calozis. ¶ S^o cōsidera: vtrū p^o
defectū h^o humoris in corpore temperatissimo decrepito
homo fieret mediocris dispōnis: q^o si ita est: tūc nō erit tē-
peratissimus. Si dicat^o q^o nō. tunc in tēperato senio nō erit
hec cā. ¶ Nō ē: q^o h^o senuz p^o plo sit sicca in ea tamē p^o acci-
dens humor humidus multiplicat^o: vt infra dicetur in ca-
pitulo de humoribus.

¶ Et hec est mors nālis cuiq^o idiuiduo d^o stina-
ta p^o suā primā p^o lonē vsq^o ad terminū quez
in sua potētia h^o ad suā humiditatē p^o seruādā.
vnūquodq^o. n. eoz terminū p^o fixuz h^o q^o in indi-
uiduis diuersificat^o p^o p^o ter complexionū diuer-
sitate. et hi q^o dem sunt termini naturales. Sūt
vero et alij termini abbreviati totum tamē di-
uino peruenit p^o cepto.

¶ In ista pte supius diuisa ifert modū nālis mortis et cām
diuersitatis in distātia mortis nālis a p^o n^o: vite dicēs q^o hec
mors q^o stāte optima restauratione possibili in dato indiui-
duo p^o tingit p^o humidū consumptōez est mors nālis et vni-
cuiq^o idiuiduo est hec mors destinata. i. determinata vsq^o
ad terminū. i. in termino tēporis que terminū attingēdi h^o
in sua p^o cōseruādo hūiditatē p^o vita necessariā. ¶ Sub-
dit 2° q^o vnūquodq^o idiuiduū h^o terminū p^o fixum. i. que trāsi-
re nō pōt: et isti termini sunt diuersi. i. diuersimode distant
a p^o n^o vite indiuiduoz p^o p^o ter p^o lonū diuersitate. Hi ergo
sunt termini nāles p^o doz. S^o sunt alij termini abbrevia-
ti. i. breuius a p^o n^o vite distātes: et hoc totū de duratōe et ter-
minis puenit p^o cepto diuino. ¶ Ubi cōsidera p^o mo genera-
tionē viuētis et vitā et mortē differre hoc mō: q^o generatio
est p^o ma participatio aie in calido nāli: vt sumit^o ab Arist.
in de morte et vita. Est p^o māsio aie in calo nāli vt ibidē d^o.
Mors v^o p^o prie est separatio siue desitio iformādi: q^o ani-
ma aliq^o desinit iformare. Dicif^o tñ a p^o ho loco allegato: q^o
mors est extinctio calidi nālis: et itelligit^o q^o ē hec desitio di-
ca p^o nis extinctionē calidi nālis. ¶ Nō 2°: aliquā dispōnē
esse nālem. pōt itelligi duob^o modis. Uno mō q^o sit conue-
niens nāe et a nā itenta. 2° mō: q^o nō obstāte q^o nō sit a nā
itenta cōsequit^o tñ actōez p^o ncipioz nālium nulla dispōnē
p^o ternāli p^o currete vt mere nāliter agentiu. Exēplū p^o mi. si-
cut complexio. vtutes. opatōes. Exēplū scōi. vt senectus et
fames. et sic nulla mors ē nālis. ¶ Primo mō vt sumit^o 2°:
de celo ab Arist. Mōdo tñ 2°. d^o aliq^o mortē esse nālez: q^o
p^o sequētē actōez nāliū p^o ncipioz mere nāliter agētium. Et
hoc mō d^o i de morte et vita ad p^o ncipiū aliq^o esse mortē nā-
lem: et h^o mō sumit^o hic. ¶ Nō 3°: vt sumit^o a p^o ho in de mor-
te et vita q^o calidi extinctio est triplex: quedā a h^o r^o. i. frido
ipz corrūpente. Alia d^o suffocatio. Alia marcor. suffocatio
est calozis extinctio pp^o phibitā euentationē. marcor vero
calozis extinctio pp^o humidū p^o sumptōez. ¶ Nō tñ q^o i suf-
focatioe caloz extinguit^o et p^o p^o ter consumptōem humidū vt
mel^o videri d^o in de morte et vita. Est g^o mors nālis q^o ca-
lor extinguit^o ēt p^o viā marcoris. Dicente p^o ho loco allegato
in de morte et vita: q^o aut p^o m nām. i. mors eius sit h^o. i. calo-
ris marcefactio pp^o t^o p^o is longitudinem.

Sed hic cadunt due difficultates. p^o ma. quare
pp^o p^o sumptōez hūidi extinguit^o
calor. Uidef. n. summus calor stare cuz sūma siccitate vt
in igne. nō g^o hūmidi corrupto est causa extinctōis calozis.
2° difficultas: p^o truz ois mors nālis accidat in termino vel

fine que h^o indiuiduū in sua virtute ad hūiditatē p^o seruan-
dam. Et vt q^o nō: q^o tunc nō possz mors nālis accidere nisi
optimo seruato regimie: s^o h^o vt ipole: q^o quocūq^o regimie
bono dato melius dari pōt vel si nō sit impole: tñ raro vel
nūq^o deberet accidere. ¶ 2°: ad idē sic. ois mors: cuius p^o n^o
est ex p^o sistētia et p^o pōne corporis moriētis nulla adueniēte
passiōe aduēticia est nālis vt sumit^o ab Arist. in de morte et
vita: cū ponit descriptōez mortis nālis. S^o pōt añ talē ter-
minū vltimatu^o accidere mors ab it^o r^o infeco p^o n^o: vtputa ex
fame nulla extrinseca cā p^o currete. igit^o 2°. ¶ In oppositū
vt nobis Aui. textus. ¶ Ad p^o m istoz d^o nōndo p^o mo. q^o ca-
lor actualis saltē itensuz nō cōseruat^o hic iferius nisi p^o p^o re-
sentiam corporis subtilis spumosi sicut flāma et spūs. Dec
suppō nō est p^o experientia. ¶ Nō 2°: tale corpus subtile ni-
si fiat p^o tinua regeneratio nō esse aptū diu p^o manere: q^o dis-
soluit^o. ¶ 3°: supponit nisi tale corpus subtile adhereat ali-
cui et quodā mō liget^o cū grosso in vno loco determinato nō
posse cōtinuari p^o ipsius regeneratōem. h^o p^o in flāma q^o sta-
tim vt a lichinio sepa^o nō p^o tinuat sui similis generatōem.
¶ 4°: supponit q^o h^o corpus subtile adheret grosso et cū il-
lo cōiungit^o p^o p^o tinuatōez p^o tiū humidaz illius grossi subti-
liationē et in vapore vel subtile corpus p^o uersionē. Doc p^o z.
q^o aliter nō possemus cām signare: q^o re lichiniuz postq^o est
scm carbo: nō obstante p^o tia olei: nō tñ flāma sufficit reti-
nere: s^o bñ p^o us: nisi q^o in lichinio nō est hūiditas ei^o substā-
tifica p^o cuius subtiliatōez et vaporatōez p^o iungebat^o flāma
ex oleo genita cū lichinio p^o us. ¶ Et ex h^o diligēter attēde
quo calm nāle pabulat^o humido radicali pp^o ry subiecti. nā
in nullo mēbro cōseruaret^o calor nisi iterueniret illa adhe-
rentia sps ad eū que adherētia fit p^o cōtinuā subtiliatōem
partiū mēbri et p^o uersionē humidū mēbri in vapore. Illa
igit^o talis p^o uersio humidū mēbri i vapore est pabulū calidi
subiectiue in mēbro exntis: q^o est cā sue cōseruatōis. et hoc
itellige. ¶ Ex his p^o z ad p^o mā difficultatē. rñdeo: q^o ex con-
sumptōe humiditatis deficit pabulū calori mixtoz neces-
sariū. ¶ Nec valz argumētū. Caliditas summa pōt cōser-
uari cū sūma vel itensa valde siccitate. g^o caliditas i mixto
p^o seruari pōt cū sūma vel itensa: vt p^o z ituenti.

Ad secundam difficultatē sunt duo modi dicen-
di. vnus p^o cedēdo solū illam esse
mortē nālem q^o accidit in fine maximi t^o p^o is p^o q^o h^o: cuius
est mors nālis pōt viuere: vt vt Aui. textus inuere. et tunc
cōcedit^o q^o raro vel nūq^o accidit nālis mors: q^o raro. negat^o
tñ nō dari optimū regimē possibile p^o p^o seruatōe dati indi-
uidui vel nō dari maximū t^o p^o is p^o q^o pōt viuere. ¶ Ad 2°
argumentū rñdef^o q^o mors accit^o ex fame fit a cā extrinse-
ca. i. p^o ter nām: et a causa extrinseca aduēticia que est defe-
ctus cibi debite p^o portōati. ¶ Secūdu^o modus que puto
veriorē est dicēdo q^o ois mors que accidit homini nō p^o ro-
pter actōez cause p^o ter nām imprimētis est nālis: q^o mul-
te tales sunt ante finē spacy per q^o poterat in p^o n^o: vite indi-
uiduū suā p^o seruare humiditatē. ideo mors nālis pōt ante
talē terminū p^o tingere. Vel possz dici distinguēdo de mor-
te nāli. aliqua est mors nālis que p^o currentibus nālistimis
p^o ncipus tā formalibus q^o mālibus et coagentibus p^o vita et
adiutorio astronomico in fine tñ accidit in termino et nō est
possibile taliter nāle p^o us accidere aut posterius: et ois alia
respectu istius d^o p^o ternālis. ¶ Aliter d^o 2°: mors natural^o
de omni morte accit^o in fine vite per consumptōez hūmi-
di radicalis nō cōcurrente in vita aliqua causa p^o ternatura-
li imprimente: et talis non necessario accidit in fine spacy.
¶ Ultimo nō q^o longitudo vite: nō tñ pendet ex comple-
xione et compositōe: sed ex celesti influxu hora natiuitatis
suscepto et recipiēdo que cognoscūt astrologi calculata na-
tiuitate p^o dispōnē yles. i. m^o ris vel femie vel m^o ae et p^o dispō-
nem alychodē. i. patris vel masculi vel forme et tale vocat^o

*Uide q^o d^o ois ipse
p^o z debet intelligi
de illa lūna*

hic Avicenna. diuinum preceptum cum dicit. hoc tamen totum prouenit diuino precepto.

¶ Ergo ex hoc acquisimus est quod puerorum et iuuenum corpora quantum ad qualitatem sunt calida: et corpora senum et decrepitorum sunt frigida.

¶ Colligit sententia partis de complexionibus etatibus in calore et frigore: et dicit quod illud quod tamen est acquisitum et conclusum ex dictis in parte ista est quod corpora iuuenum et puerorum sunt equaliter calida: et senum et decrepitorum equaliter frigida. intelligendo cum conditionibus positis supra: cum querebatur utrum caliditas post etatem persistendi incipiat minui. **¶** Ubi nota ex hoc sequitur non dari primum istans senectutis: sed bene ultimum persistentie. Nam sit fortis eiusdem complexionis continue in gradu: et si possibile sit de nunc primum istans in quo est senectus. tamen nunc est frigidior quam antea cum senum corpora sint frigidiora: sed si sic cum antea continue fuerit eque calidi: quia pueri et iuuenes sunt equaliter calidi. ergo nunc est certa proportio est frigidior quam antea quam erat iuuenis: sed cum ista proportio non sit subito acquisita: quia latitudines non ita subito in istis qualitatibus accipiuntur: sequitur quod ante fuit frigidior. et per consequens alijs paribus seniorum.

¶ Sed puerorum corpora equaliter sunt humidiora propter augmentum: et hoc quidem nobis insinuat experimentum quod de mollicie ossium est et nervorum vel membrorum ipsorum: et consideratio: quoniam parum est ex quo fuerit sperma et spiritus vaporalis. Senes autem et decrepiti proprie propter hoc quod sunt frigidiores adhuc sunt sicciores. Et hoc quidem scilicet experimentum quod habet de duricia ossium eorum et asperitate cutis eorum et consideratione. Eo quod plerumque est tempus ex quo fuerit sperma et sanguis et spiritus vaporalis: et in pueris quidem et iuuenibus igneitas est equalis: sed in pueris plus abundat aeritas et aqueitas: et in senibus et decrepitis plus abundat terreitas quam in illis duobus: et est in decrepitis plus. Iuuenes autem habet complexionem magis equaliter complexionem pueri. Comparatione tamen pueri est eius complexio sicca: et senis et decrepiti comparatione est humidiora. decrepiti vero est siccior iuuenis et sene in membris simplicibus: et humidior utrisque humiditate extranea madefaciente.

¶ Posita comparatione etatis in complexionibus actiuorum ponit comparationem in passiuis. Et ponit in summa. scilicet complexionibus principales: per quas ista comparatio comprehenditur sufficere. **¶** Dicit quod primo quod corpora puerorum sunt humidiora temperato. id est habent plus de humiditate quam requiritur pro perfectione operationum. Et hoc est pro augmentum quod est necessarium pueris in re sicca valde augmentum fieri non potest. Et hoc scilicet per experimentum quod habet de mollicie ossium ipsorum et suorum nervorum. Et 2° per rationem sumptam ex hoc quod modicum tempus est ex quo fuerit sperma et sanguis et spiritus vaporalis quod omnia vehementer sunt humidiora. et hoc ad sensum supra expositum. **¶** Dicit 2° quod senes et decrepiti propter hoc quod sunt fridiores adhuc sunt sicci. Et hoc scilicet primo experimentum quod habet: quia sua ossa sunt valde dura: et cutis valde aspera. Scilicet est ratio sumpta ex hoc quod multum est tempus ex quo fuerit sperma et sanguis et spiritus vaporalis in quo tempore supple in siccitate processerunt. **¶** Dicit 3° quod in pueris vel iuuenibus est igneitas equalis: ita quod in calore intensius sunt equaliter: ut supra vel ad sensum positum in

questione de calore pueri et iuuenis. Sed aeritas et aqueitas est amplior in pueris. Ex quo datur intelligi pueros esse iuuenibus humidiores: cum in eis abundet elementa humida: sed in senibus et decrepitis plus abundat terreitas: et hoc est in decrepitis plus quo ad substantias membrorum. **¶** Dicit 4° quod iuuenis et etas persistendi habet complexionem magis equaliter complexionem pueri: et hoc in relatione ad operationes: sed comparando ad puerum ratione gradus qualitatis est eius complexio sicca in comparatione senum primorum et decrepitorum est humidiora. et hoc totum per eisdem portionibus quod supra dixi de pueris et sene. **¶** Dicit 5° et ultimo quo ad hanc partem quod decrepiti in suis membris simplicibus est siccior iuuenis et sene. Primo. quia in illis membris minus est de elementis humidis: vel quia in illis minus est de humiditate subiectiue: sed est decrepiti humidior humiditate extranea madefaciente: quia abundat multo flegmate membra infundente. Nam humidum absolute dicitur illud in quo subiectiue est humiditas sine equalenti siccitate. Humectum vero est illud quod in superficie habet rez humidam adherentem. Infusum vero et madefactum dicitur quod tali fluido corpore in superficie et intus et in porositatibus participat quasi intus infusum. **¶** Decima pars satis nota est ex dictis nisi quod est dubium.

¶ **Utrum iuuenis** sit temperatior pueris. **¶** Et videtur quod non. quia complexio pura est vite longioris. et per se temperatior. **¶** 2° quia calor pueri est mitis et filis calori sano: calor iuuenis mordax et filis calori febrientis. prima affectio. comento. i. 4. **¶** 3° quia pueri optime seruantur in tempore temperato. scilicet nate: ut 3° affectio. illo affectio. secundum horas. **¶** 4° est auctoritas Galeni. 6° de regimine sanitatis. capitulo 3° ad litteram dicitur. Optima quidem sanitas habet corpus secundum puerorum etatem. Alij vero omnes de teriores bac sunt ut monstratum est: et ite eodem capitulo. Illa quidem quod puerorum est sanitas sine quarela est propter actiuam virtutem. **¶** In oppositum est Avicenna. h. 2. iz. de animalibus. ubi loquens de optima temperantia dicit. illa temperantia est post complexionem cremati. et per se in statu. **¶** In ista questione sunt duo modi respondendi. videlicet. 1° quod dicitur: que Marsilius et Jacobus de Sorlinio distinguendo primo nomen temperatioris complexionis. Nam aut dicitur temperatior: quia pinguis poterali temperamento aut temperatior ad iusticiam proportionibus exercendis. **¶** Item operum quodam sunt animales: et quodam naturales non distinguendo vitales in naturales. Exemplum primum. ut audire. videre. ambulare. Exemplum secundum. ut digere. nutritio. augmentatio etc. **¶** Item naturalium operum. quodam sunt facientes ad seruationem spiritus ut generatio. quodam ad seruationem individui. Exemplum primum. generatio. Exemplum secundum. augmentum nutritio. **¶** Suppono 2° quod non loquimur de temperantia poterali. nam de huiusmodi vidimus supra quod a diuersis dicitur. tunc ponunt complexionem quod complexio iuuenis est temperatior pro operibus animalibus: et est pro naturalibus ad seruationem spiritus facientibus. hec scilicet dicitur ut dicitur inductiue discurrendo per istas operationes ut sunt sensitiue interiores et exteriores et motiue que omnes in iuuenis sunt perfectiores: et sunt generatiue ut inducunt. **¶** 2° scilicet iuuenis est absolute temperatior. per quia illa est temperatior que est perfectiorum operationum productiua. **¶** 3° scilicet pro operationibus naturalibus facientibus ad individui conseruationem temperatior est pueri complexio. per quia iste operationes sunt in pueris perfectiores: ut supra dicitur. Quod probatur: quia per istas operationes que fiunt in pueris diutius potest vita conseruari quam per sibi conseruantes in iuuenis. Per etiam de mente Galeni. 6° de regimine sani. Ubi ad litteram dicit. pueri habent optimos phycos actus.

¶ Contra istam opinionem arguitur principue 3° complexionem tertia sic. digere iuuenis est perfectior quam puerorum. igitur etc. probatur assumptum: quia humidus per illam restauratur et perfectus cum sit perfectior operum productiua. Mirandum autem est de Jacobo quod in modicis litteris ante istam questionem credit nutritioem esse perfectiorem in iuuenis et humidum absolute melius restaurari in iuuentute quam puericia. id est in puericia restauratur melius pro vite longitudine.

¶ Secunda est positio Conciliatoris ponentis in summa vnam conclusionem ad propositum. scilicet complexio iuuenis

temperamento iusticiali est temperatissima respectu omnium operationum: et de animalibus operationibus docet experientia. de generatiua p. 3. q. 2. non obstante quod puer pluribus venereis actibus sufficiat. puer tamen non ita prolificus sperma nec filios generat. De digestiua p. 3. q. 2. iuxta Galienum. 6. de accidentibus. humida equaliter digerunt: sed duriora melius digerunt iuuenes. Uide dama scenum in affore. dicentem. Nati iuuenibus parentibus principalia membra naturaliter sunt fortia et sana iuuenis et pueri. Secundo. q. 2. perfectius humidum restaurat absolute et pro operationibus in iuuenes. igitur nutritio saltem est perfectior. Tercio. cuius virtus est fortior est et patior. sed iuuenum virtus est fortior. ut 6. de regimine sanitatis. loco allegato. ubi ad litteram dicit. cap. 3. igitur fortitudine quidem vniuersi iuuenes succedunt post augmentum et augmentatiua etate. Si velimus primam positionem defendere: limitabimus illam tertiam. hinc sic. pro operationibus naturalibus melior est puerorum complexio in quantum facit ad vite perdurationem. Nam in pueritia et illorum via restaurat humidum melius pro vite perduratione et merito nutritionis et digestionis puerorum diutius est apta vita conseruari: et sic limitando ponemus primam utraque potest defendi: nec vna alteri repugnat. Ideo respondetur ad argumenta que videntur probare quod absolute pueri sunt temperatioris complexionis. Ad primam negatur argumentum. est vite longioris. igitur temperatior: et si negatur. est mitis. igitur temperatior calor ad iustitiam: nec sequitur. si optime seruantur in vere nisi quod calor eorum est cum humiditate maiori quam calor iuuenum. Ad auctoritatem Galieni. Respondet Conciliator. dicitur. 26. q. ipse comparat pueros temperatos ad pueros aliarum complexionum inducendo seriem textus in quo immediate ante comparauit Galienus complexionem temperatam secundum vtraqueque optiones ad alias complexiones in statu et senectute. et quod postea subdit loquendo de eadem temperata. optima quidem crassum huius corpus supplet secundum ipsam temperamentum dictum secundum puerorum etatem: ita ut concludatur per omnem etatem ista complexio esse optimam. Sed si quis bene consideret non est verum. nam in illo capitulo loquitur de complexionibus distemperatis simpliciter. et prius dixerat quod permixtur colata tamen. et quod frigida tamen. et quod sicca tamen. Subdit de humida tamen quod ipsa sit temperata secundum vtraqueque optiones in statu et senectute tamquam congrua in illis etatibus. Postea subdit. optimam quidem crassum ubi absolute loquitur de omni corpore: aut de temperata comparando alteri etati: aut de humido tamen et non ad mentem conciliatoris. Dicitur igitur aliter quod corpus pueri huius complexionem optimam comparatione ad operationes naturales: ut verba sequentia. Si limitare videntur cum dicitur quod de pluribus existentibus actibus. id est operationibus per vim optimos sunt phycos. id est naturales. et hoc intelligatur in quantum faciunt ad vite perdurationem. Consequenter ad responsiones primas: vel dicendum quod per optimam intelligit non in puncto: sed in latitudine: quia sunt sanitatem sine querela saltem respectu naturalium operationum comparatione habita ad senes: non quia meliorem huius iuuenem. et quod loquitur de sanitate lata. patet ex eodem capitulo. et ex hoc patet quod intelligitur quod puerorum sanitas est sine querela.

Secundum vero diuersitatem complexionum generis femine frigidioris existit complexionis. Ideoque sunt in creatura minores masculis et sunt humidiores. ergo propter complexionum earum frigiditatem multiplicatur earum superfluitates: et propter paucum earum exercitium: et substantia carniuz est rarior: licet viri caro ex parte complexionis eius quod ei admisceatur sit rarior. Sua namque spissitudine plus prohibet in ipsam penetrare quod a venis et nervorum villis ad eam perficitur. Qui vero terras inhabitant septentrionales humidiores sunt: et qui artes exercet aqueas humidiores existunt: et qui ab istis diuersi

cantur diuersi existunt. Signa autem complexionum narrabimus ubi vniuersalia signa et particularia referemus.

Ista est 2^a pars principalis capituli. in qua ponit diuersitates complexionum ex sexu habitacionibus et actibus. Et posset diuidi: sed in summa ponit. 4. species. Quarum prima est mulieres secundum complexionem sunt viris frigidiores et humidiores cuius signum est: quia sunt minores in quantitate: et causa frigiditatis ipsarum sunt in ipsis multe superfluitates flegmaticae: et sicut propter paucum earum exercitium. Secunda species. substantia carniuz mulierum est rarior carne viri: sed caro viri sit rarior propter viam carentie pituitie superfluitatis in ea. et hoc quia caro viri sua spissitudine prohibet penetrationem humiditatis que ad eam a venis et nervorum villis perficitur. Tercia species. illi qui habitant in terris septentrionalibus sunt humidiores illis qui habitant meridionales. Quarta species. illi qui exercent artes humidiores: ut fullones piscatores sunt humidiores: et qui exercent artes diuersas ab istis sunt diuersas complexionis. Subdit ultimo quod signa vniuscuiusque complexionis dicuntur in fen. 2. huius et in libris particularibus. f. 3. et 4. Circa primam conclusionem notandum primum quod masculus est animal aptum in aliud generare. Et femina est animal aptum: ut in ipso ab alio genere: ut sumitur per de generatione animalium. Nota 2^a causa masculinitatis vel femineitatis principalis quo ad particularia res causas pendunt ex dispositione cordis vel sibi proportionalis. Potest tamen contingere quod in complexionem cordis existente masculina fiat fetus quo ad genitalia femine et e converso. Et hoc iterum eodem modo colligi potest. Notandum 3° quod masculus non orbatus quo ad genitalia huius calorem sufficientem generare spermam prolificum. Femina autem hoc non potest vel saltem non ita. Ex quo patet quod viri masculus non orbatus quo ad genitalia est calidior femina. Patet 2°. aliorum posita paritate vel eadem masculum feia calidiores. Et hoc exprimitur 2° cometeri pulsuum. non tamen est negandum aliquam mulierem aliquo viro esse calidiores quo ad totam habitudinem et cordis complexionem.

Sed hic cadunt due difficultates. Prima. cum homo sit calidissimum animalium. ut sumitur quarta problema problemate. 6. masculus in humana specie est maior feia cum in aliis speciebus valde calidis. ut ancipitre. asture et aliis auibus rapacibus propter caliditatem consumunt nimis humidum maris femina sit mare fortior et maior. Respondetur casus esse: quia homo est calidissimus quo ad partes pectoris et in quantitate calidi cordis: quia huius plurimum sanguinem paratione sue quantitate. non tamen huius calorem ita acutum: sicut ille aues: et ita sumptiuum humiditatis. Secunda causa est multitudo humiditatis. homo. n. et si sit calidissimum ad sensum datum. tamen est valde humidus. vnde non sumitur a calitate se extendit ad maiorem quantitate etc.

Secunda difficultas. quia mulieres exites fride magis sine nocumto exponunt frus alteratibus exterius: ut patet de hyeme in qua cum paucioribus panis icedunt et discoperto capite et diu stant in aqua frigida lauantes. Respondetur quod est propter stricturam pororum. vnde non potest frigidum extrinsecum penetrare: et est propter consuetudinem. Et potest sumi hec ratio 2° tegni. et 2° primi. cap. de signis complexionum in 6. genere signorum. Ultio nota: quod non solum in calis: sed et in quibusdam frus animalibus quatuor ut capsonis: et quibusdam quadrupedibus: sicut turture. feie sunt maiores maribus propter finem: ut hrent corpora sufficiencia ad gestandum oua: ut sumitur ab Aristotele. 8. de historyis. Et sunt hec animalia huius cor vel cordi proportionale calidiora maribus. Dubius tamen est de vrsa in qua multa videtur humiditas: et tamen ponitur audacior vrsa. eodem 8. sed hoc dimittitur phis. Circa secundam conclusionem. nota primum quod hoc nomen densum. et B nomen rarum sunt equoca in usu philosophorum ad 5. Aliquid. n. dicitur densum: aut quia huius multam materiam in quantitate pauca: ut aqua aere dicimus densiores. et opposito rarum: aut 2°. quia poris careat vel eos strictos habeat: quod licet dicimus spongia raram

Vide qm in 112. in masculis raris et feminis in aliis partibus in 112.

et aquam densas. Uel tertio. qz poros heat magis repletos re extranea viscosa aut grossa. vt q̄rta pblematus pticula sumit ab Ap. Aut 4. qz minus fluxibile. vt Auic. innuit 2. canone. cap. 3. Quinto. qz bene et stricte ex suis villis conte ptuz. Et rap pro male et incoposite cōtexto: vt dicim⁹ pan nuz male cōtextuz rap. Et hic modus sumit 13. terty. cap. de causis debilitatis stōi. Mulierz ḡ d̄ h̄re carnē rariores modo q̄rto. i. molliore carne viri alyis paribus. et mō q̄nto: qz minus bene ex villis suis cōtextuz cū debilioz fuerit ei⁹ vtus informata. et forsan et mō p̄ licet h̄ nō sit bene demō strabile: s̄z vir h̄z carnē rariozē qz plurib⁹ poris pticipantez et maiorib⁹. et 2. qz minus de re grossa extranea in illis poris ptinet. Concedit ḡ suo mō feminaz carnes viroz car nibus eē rariores et densiores.

Circa tertiā h̄nez. nota qz terre septētrionales nō obstatē qz borreas sit siccus: tñ sunt multum humida pp fluuios et maria et stagna et paludes. De istis ḡ locis nō cadit dubiū. q̄ re corpora faciēt humidiora. **C** Nota sc̄do. qz in terris ab solute frigidis corpora fortis caloris s̄z calozē vigozanē in terius. vt p̄ma affozis. p̄mento. 15. Et phibet̄ humidi nālis dissolutio et humidi nutrimētalis manentis sub forma hu midī nutrimētalis: vt ibi notauī. In istis ḡ corporib⁹ talia loca habitātib⁹ est amplior hūiditas: et corpora debilis ca lozis infrigidant̄: vt senes valde et caloze debilitato multi plicat̄ supfluitas flegmatica. et ideo et debiles sunt humidi saltē accidētāliter. **C** Ex qbus sequunt̄ due h̄nez corpora nāliter fortis caloris tales regiones habitātia sunt hūidio ra nāli humiditate. **C** Sc̄da h̄. corpa debilis caloris talia loca habitantia sunt humidiora hūiditate accidētāli. Et iō q̄si oia corpora talia loca habitantia supposita alioz p̄itate sunt hūidiora. Et p̄z cā q̄ Auic. nō dixit qz essent calidiora vel frigidiora: qz hoc nō esset vlr̄ vez alyis paribus.

Circa q̄rtaz h̄nez. nota qz aer circundās corpus nisi p̄ ac cidēs fuerit ipeditus imutat corpus ad sui similitudinē. Et iō qz artes exercēt humiditas sūt humidiores et siccas sicciores cū nec aer humidus nec siccus se p̄ accūs ipediat nisi paz. Sed de calis aliqñ accidit qz sint debiles dissoluti: vt cōi ter sunt furnary. et ideo sunt frigidī. et in artib⁹ frigidis acci dit calozē fortificari. Et hāc puto esse cām. q̄re Auic. dixit plus de hūidis q̄ de calidis vel de frigidis nō obstatē qz ef ficacissime sunt ad agendū caliditas et frigiditas. Sed acci dit se eas ipedire. vt dixi. Et hec de isto capitulo sufficiant.

Doctrina quarta quid sit humor et eius diu siones. Cap. I.

Humor est corpus humidus liqui dū in qd̄ i primis nutriēs p̄uertit̄. **C** In ista q̄rta doc. determinat̄ Auic. de hu morib⁹. Et p̄mo de eis in facto esse. Secū do de generatione hūoz in seq̄nti capitulo. **C** Presens capitulū diuidit̄ in tres p̄tes. qz p̄mo ponit diffinitionē hūozis generalē ad medicā per tinentē. Secundo ponit diuisiones et subdivisiones earuz mēbra declarādo. Tertio mouet et soluit qdā dubia. ibi 2. (Et v̄o esse). ibi 3. (Ingt Galien⁹). **C** Dicit p̄ qz hūozē corpus hūidum ligdum in qz in primis nutriēs p̄uertitur. **C** Ubi cōsidera qz hoc nomen hūoz. aliqñ sumit̄ gnāliter pro omni corpe ligdo currente. et isto mō aqua d̄ hūoz et vinū et talia. Sc̄do mō sumit̄ pro oī corpe humido ligdo in corpe n̄o ex cibis genito. Et h̄ mō chilum et humores oculi et vzinā possumus dicere humores. Tertio mō. sumit̄ tur tñ pro tali corpe. s̄. ligdo humido i corpe n̄o genito ex cibis: s̄z inaiato. et hoc mō hūozes oculi: et si sint aiati nō sūt humores. **C** Quarto mō sumit̄ pro hūiditate currēte: non s̄m genus suū totū supflua imēdiate genita ex chilo: aut di situr nō s̄z totū genus supflua pp vzinā que nō est humor.

isto mō. Et sic tñ quatuor s̄m genus sunt hūozes sanguis. flegma. cola. melia. Quito sumit̄ tñ pro humore p̄: bono vt sumit̄ Auic. iz. de aialibus. **C** Nota 2. quosdam dicere Auic. diffinire hic hūozes. 4. mō vel 5. mō sumptū: sed nō est ita. Nam 5. mō soluz est hūoz bonus eēt humor put hic describit̄: sed h̄ est falsuz. Nā Auic. diuidēdo humorē put diffinit diuidit ipm in hūozes bonū et maluz. et qz diuidit co mō quo diffinierat accipiēdo p̄z. qz ponit relatiuū in p̄n: oī uisiōis. dicēs (Eius v̄o). Nec diffinit humorē. 4. mō sum ptū. i. pro cōi ad q̄tuoz humores p̄mos. tā bonos q̄ malos. qz in sc̄da diuisione hui⁹ capituli dixit. qz hūiditates sūt. 4. hūozes quos postea noiabimus dicēdo de futuro innuens qz de illis nōduz dixit. Et iō puto qz hic diffiniat humor p humorē sumptū 3. mō. Et sub hūoze h̄ mō accepto nō cōti neē flegma gipseū nec glutē nec aliq̄ de talib⁹ nō aptū ad fluendū: s̄z bene ptinent̄ sub eo chilus et vzinā. Et tūc intel ligo textū h̄ mō. Humor ē corpus sp̄e inaiatuz humidū li quidū. i. humidū actu hūiditate que facit ipz manifeste flu xibile. Et h̄ d̄ ad oīaz spiritū in qd̄ p̄uertit̄ supple a calo re nostri corporis. Nutriēs in p̄mis. i. cibis exterior. ille. n. est primū nutriens. Et tu ex istis vides quō colera ē humi da. s̄. actu nō obstatē qz sit sicca vtualiter. **C** Ex qbus seq̄ tur hāc descriptionē esse bonā soli suo descripto p̄uenientē et p̄ quaz descriptū differt ab alio quolibet. Et h̄ mō sumen do humorē concedo. vt dixi chilū et vzināz et sp̄ma esse hūo res et non soluz sanguinē flegma et. Flegma aut̄ gipseuz et glutē et multozuz membroz cambiuz: sicut ossiū non sunt hūozes. **C** Nota 3. qz nutriens qñqz sumitur pro v̄o nutri ente: et est illud qd̄ imēdiate transmūtāt in subam mēbū et s̄m quosdā est glutē. et s̄m quosdāz cābiuz. Et ideo d̄ ve rum nutriens qz in illud agit nutritiua virtus suā principa lem opationez. **C** Quādoqz autē sumit̄ pro quasi nutrien te. et istud est res ex cibo i corpe nostro genita apta p̄ vnā transmūtationē vel plures a caloze nostri corporis in mē broz subam trāsmūtari. Et h̄ mō chilus et oēs humidita tes citra quartaz dicunt̄ quasi nutriens. **C** Tertio sumit̄ nutriens pro futuro nutriente. et h̄ modo corpus cū come ditur vel bibitur: et est patuz ita pati a caloze humano qz p̄ illius transmūtationez vnam vel plures cōuertatur in sub stantiaz membroz dicit̄ nutriens. Et h̄ est primuz ex quo alia nutrientia fiunt: de quo Auic. intellexit in diffinitione cum dixit. Nutriens in p̄mis.

Eius vero est humor bonus: et ē illud de cuius proprietate est vt fiat pars sube nutriti so lus vel cuz alio: et assimilari ei solus vel cū alio et in sūma materia restauratiōis eius qd̄ ex ea dissoluit̄ et eius supfluitas est humor malus. Et est qz istud agere nō consueuit aut raro i bo nuz conuertitur humorem. Unde antea a cor pore expelli et p̄oijci debet.

Ponit diuisiones. et primo ponit diuisionē humorū sum ptam a fine. 2. qz vidit qz sub noīe humoruz modo quo dif finiuit non cōprehenduntur oia de quibus itendit hic de terminare. ponit diuisiones humiditātū in corpe genita rū. ibi 2. (Dicimus autez). **C** De prima dicit qz humoruz quidā est humor bonus et ē ille qui solet fieri pars sube nu triti: aut solus: aut cuz alio. et in sūma est materia restaura tiōis eius qd̄ fuit a corpe dissolutuz. Et alius est humor qui est superfluitas humorū mala que nō consueuit facere istud. s̄. esse materiā restauratiōis: sed raro conuertit̄ in hu morem bonū. vnde ante debet expelli a corpe et p̄oijci. **C** Ubi nota. qz inter cibū et cibatum nō solum est propin quitas qualitatuz primaz: sed oportet qz currat occulta p̄ prietas p̄pans ad h̄ vt patiatur cibuz et debitus modus

*Humor in part mui
pro v̄o p̄ q̄rta
ad humores p̄ oēs
humiditates 2. b̄
notat̄ d̄rili ad h̄
p̄ 6. g. h̄r*

*Humores
i v̄o d̄rili h̄r
humores qz nō
sunt animati.*

*sub
bit
de
mi
rito
citr
ca
b̄
ri
con
sup
p̄ri
ad
taro
flui
seq̄
res
et
mix
sang
ta
cite
terio
Et
ta
alye
ratio
citur
inter
aliae
nequ
tur
pali
qz
subst
nem
ficien
boni
nec
s̄m
guin
vide
hum
ad in
men
poris
qz hu
gnum
est pe
num.
ita pe
cta n̄
Impe
pra. S
cta nu
morez
loze n̄
in mi
ret. D
lo de
D
dant
oz h̄
Cp̄o*

substantie: vt dicitur in capitulo de eo. qđ comeditur et bibit. Et ita etiam inter humorem et corpus nutriendum debet currere pprietas talis: et ppinquitas debita in pmiis qualitatibus et modus substantie. Humor ergo qđ merito istozum est preparatus vt conuertatur in membrum dicitur solere fieri. ille vero humor qui in qualitatibus peccat: sed potest reduci ad benignum: lz possit conuerti in membri similitudinez nō dicitur ad mentez Auicē. solere fieri et. Et ideo ille humor dicitur humor bonus qui per has condiciones bonas est preparatus. Ille vero malus vel superfluitas dicitur mala cui aliquid istozum deficit. vñ prius a corpore debet expelli qđ nutrire: lz aliquādo possit ad bonum conuerti vt nutrire. Et isto modo puto aquositate vrinalem: et alias currētes superfluitates dici superfluitates humoris malas. Nota secūdo. qđ Aristo. et eū sequētes voluerunt soluz sanguinē nutrire et alios humores esse superfluitates. Galienus et Auicēna autē voluit qđ et si alij humores a sanguine nō possunt nutrire soli et nō p mixti sanguini: tamē permiscēt in debita pportione cum sanguine vt cōuertantur ad membrorum substantias. Nota tertio. qđ humor dicitur bonus ppter effectum. dupliciter autem operatur humor in corpore. Uno modo a materia patiēdo. s. ita vt in membri substantiā conuertatur. Et ista est principalissima operatio in humore intenta.

Secundo modo operatur alias actiones faciendo: puta calefaciendo: infrigidando: abstergendo: corrugando: et alijs modis. Et iste: non sunt ita principaliter intente operationes. Modo ad pposituz iuxta Auic. hic ille solus dicitur humor bonus qui potest in operationē principaliter intentam ex humore que est nutritio. Reliqui vero qui alias operationes et. cōuenientes corpori faciunt. S; hāc nequeunt vt colera in chisti fellis et melancolia non dicuntur humores boni: sed mali per puationez bonitatis pncipaliter in humore intente. Ex istis potes inferre primo qđ Auic. dixit in diffinitione boni humoris solet fieri pars substantie nutriri solus vel cum alio vt ponat distinctionem fm vtrāq; positionem. et Aristoteles et Galienus sufficienter. Nam fm Aristotelem. solus sanguis est humor bonus hoc modo: quia solus potest nutrire: et alij non soli: nec sociati possunt in substantiam membri conuerti. Sed fm Galienuz flegma: colera: et melancolia per venas cū sanguine euntes possunt nutrire: non soli: sed sanguini mixti. et ideo humores sunt boni. Secundo. sequitur aliquoz humorē malū esse naturalez. Patet de colera transmissa ad intestina gratia absterfionis: que nutrire nō potest: et tamen est naturalis. Tertio. sequitur qđ ad sanitates corporis necessary sunt humores mali. Quarto. sequitur qđ humor malus potest etiam nutrire: quia potest ad benignum reduci. Nota tamen hic. qđ nutritionū quedā est perfecta per quā restauratur humiduz perfectum et sanum. quedam imperfecta in qua nō restauratur humidū ita perfectum. Humor igitur malus nō potest nutrire pfecta nutritione nisi ad benignū reducat. sed bene potest imperfecta nutritione nutrire: vt in scabie apparet et lepra. Sed superius in diffinitione boni humoris de perfecta nutritione intelligitur. Nota vltimo. aliquē humorē reperiri ita malignū et ita longinquū ab hoc vt a calore naturali recipiat bonas dispositiones. qđ esto qđ esset in minima qđtitate: tamē nutrire nō posset: esto qđ nō lederet. De veneno autem. vtrū nutriat et quō dicas in capitulo de eo qđ comeditur et bibit.

Dicemus ergo qđ humiditatu corporis quedam sūt pzie qđā secūde. Prime sunt quattuor humores quos paulopost nominabimus. Ponit diuisionem humiditatu in corpore contentarū:

que non animate existentes: et sunt ex chilo genite media te vel imediate: vel ex cibo reducibiles ad sibi similes ex chilo generabiles sine putredine. Volo ergo dicere qđ humiditatis nomē qđ hic diuiditur nō est sinonimuz cum nomine humoris supposito. Nam tunc gluten et sordities nō dicerentur humiditates. cum tamē in rei veritate sub ista humiditate contineatur: vt patet ex diuisione. Similiter chilus non est humiditas hoc modo sumēdo humiditatem: quia nec pma nec secunda: nec etiam sanies est hoc modo humiditas: et sic diuisio nō esset bona. Nec etiaz sumit hic tm pro naturali et bona humiditate cū nominet superfluitates sub ea cōtineri. Nec sumitur tm pro humore genito ex chilo. quia flegma genituz imediate ex cibis. Etia quedam species colere nō essent h modo humiditates: que tamen sub vno membro diuisionis: vt patet infra: continēt. Et diuiditur in duas partes. naz pmo ponit diuisionē vnu membrū subdividēdo. Secūdo aliud diuidit. (Et dicemus etiaz.) pma in tres. pmo ponit diuisionem. secūdo subdividit vnum membrum. tertio declarat vnum membrum subdivisionis per aliaz diuisionez. secunda ibi. (Secūdarū vero.) tertia ibi. (Et q sūt nō.) Dicit pmo. qđ humiditates corporū. quedā sunt pme: quedā secūde. et qđ pme sunt quattuor humores quos postea nominabit. Ubi nota. qđ hec diuisio sumit ex ordine. Nam pms et posterius variant ordinē. Ordo autē iste a quo sumitur hec diuisio est generationis. pms enim tempore generantur pme et natura saltem laudabiles qđ secūde. Nota scdo. qđ pme humiditates sunt ille qđ imediate gnant vt quas generari nō repugnat ex chilo. Ideo puto aquositatem vrinalem tenendo qđ generet ex chilo esse humiditatem pma. Nam sicut superfluitates secūdarū humiditatum sunt secūde humiditates: ita superfluitates pmaruz. Tacuit autē Auic. de eis volēs intelligi p id qđ de scdo dicitur statim. Que autē sint secūde statim dicitur.

Secūdarū vero due sunt diuisiones: aut eni sūt superfluitates: aut nō superfluitates. Superfluitates vero in sequētib; nominabim;.

Ponit subdivisionez dicēs. qđ humiditatu secūdaruz. Quedā superfluitates: quedā non superfluitates. Et subdit qđ superfluitates nominabit in sequētib;: qz in sequēti capitulo. Ubi nota dupliciter dici aliquid esse secūdarū humiditatu superfluitatez. vno modo qđ sit humiditas secūda mala. alio qđ sit supfluens a digestionē per quā secunda humiditas generatur: et h secūdo modo maxime determinat in capitulo sequēti.

Et que sūt nō superfluitates sūt humores qđ a principali dispositione conuersi membris deligati fuerunt: sed nōdū alicuius membrorum simplicis operatione pfecta pars effecti sunt.

Nunc notificat secundas humiditates que non sunt superfluitates. Et diuiditur in duas. pmo ponit descriptionez. Secundo numeruz. secunda ibi. (Quaruz sunt quattuor.) Dicit pmo. qđ humiditates que nō sunt superfluitates sunt humores: id est sunt genite ex humoribus pms per cōuersionem earum notabilez a pncipali dispositione et membris elegate: id est membris appropate per digestionem que nōdum sunt effecte perfecta operatione pars alicuius simplicium membrorum. Ubi nota. qđ experientia ostendit in membris naturaliter dispositis inueniri humiditatem notabiliter distantem a dispositione pncipali sanguinis vt sanguis est quam nō possumus dicere nisi ex sanguine genitam: et pro nutritione membrorum requiri: membris etiam appropiatam. cum videamus talce humiditates colore sapore: et modo substantie

V. de qđ superfluitates
humiditatu pms
dicitur h humiditates
et 2° dicitur 2

propinquas esse mēbro in quo sunt. Talis igitur humiditas est 2^a humiditas de qua sermo. s. humiditas genita p digestionē ex humore pmo: quia sanguine per notabilem eius conseruationē a dispositione pncipali: et mēbris appropziata: que tamen nondū alicuius mēbrorum est facta pars perfecta assimilatione. Et h^{ec} veritatez habet siue illa humiditas sit eiusdē speciei cuz sanguine: siue nō. Ex B ap paret solutio dubij. Utrū pter pmos hūozes ponēde sunt scōde humiditates. naz B^o sumēdo humiditatē res ē certa.

Nota secūdo. q^{uo} hoc nō obstāte: tamen adhuc ē dubitatio. vtrum tales humiditates differant specificē a sanguine. Nam Aristoteles in de sōno et vigilia. et in de iuuetute et senectute. et secūdo de partibus animalū: expresse dicit sanguinē esse vltimū alimētum in habentibus sanguinez: et per vltimū alimentū videtur intelligere nutrimentū ex quo imediate mēbra vere nutriunt. Et ita videt sentire Auicēna in caplo de mēbris: saltem de quibusdam mēbris. Nam dicit. nō indiq^{ue} sanguis in quorūdam nutrimento multotiens cōverti: sicut carnis: imo illico: cū ei nutrimentū accidit in ipsū cōvertetur. et secūdo colliget idem videt sentire Auic. Pro isto ergo dubio duo inueniunt modi. Unus absolute concedendo. q^{uo} secūde humiditates non differunt specie a sanguine essentiali: sed tamē differūt a sanguine in dispositione pncipali sanguinis in quibusdam dispositionibus accidētibus: quibus appropzquant nature mēbrorum. Et fm hanc viā nō est numerus istarū humiditātū fm numerū formarū specificē differentiz illis humiditatibus correspondētū. s. fm numerū notabiliū trāsmutationū inuentarū in sanguine: et q^{uo} in mēbra cōvertat^{ur} perfecte.

Alia est positio ponens. q^{uo} humiditates saltez cambium differūt a sanguine specificē. Sed ad auctoritatē respōdet distinguēdo de hoc nomine sanguinis. Naz dicitur de massa humoz pmoz aggregata ex sanguine: flegmate: melancolia et colera. Alio p humore distincto ab alijs: vt infra rubeo colore et dulci sapore. Tertio pro nutrimento mēbris appropziato ex sanguine genito quō dicit. 4. colliget. q^{uo} materia qua nutriunt mēbra radicalia est sanguis dealbatus. Tertio et secūdo. q^{uo} sperma est supfluitas cibi generati in toto corpore: et est sanguis magis digestus. Arist. ergo vbi dixit sanguinez esse vltimū alimētū: aut fuit p^{ri}me opinionis: aut saltez sumpsit sanguinē tertio modo. Et intelligant alie auctoritates. Pro auctoritate Auicēne pro nunc sufficit q^{uo} in cōuersione sanguinis in carnē nō sūt ita notabiles trāsmutationes sicut in ei^{us} p^{ri}uersione ad ossa.

Nota tertio. q^{uo} de glutine vtrum sit pars mēbri animata: v^{el} sit nutrimentū v^{el} quod imediate mēbro assimilāt. sunt tres vie. Una dicit q^{uo} est pars mēbri fm omne mēbrū q^{uo} tūcūq^{ue} simile constat ex solidiori et viscoso tenente partes adinuicem: vt colla: et illud viscosus humidus. Et si sit animatus: nō tamen perfecte habet mēbri p^{re}existētis similitudinē in qualitatibus: vel non habet mēbri rōnez sed partis: quia ratio mēbri constituit^{ur} ex talibus diuersis partibus. Secūda via dicit. q^{uo} gluten non est pars mēbri: imo in mēbro viuente nō est gluten: nec sūt nisi tres humiditates: sed gluten fuit in spermate: et ex eo facta est pars que tenet vnū cum alio sicut colla. in viuente autez sufficit cambiū. Et hanc viā sentit Conciliator. Differentia trigesima tertia. Et ob hanc causā dicit Auic. dubitationē vidētē addidisse. cuius pncipiū est ex spermate: vt infra. Tertia via dicit. q^{uo} gluten est verū nutrimentū quod imediate trāsmutat^{ur} in mēbrorum substantiam. Est tamen viscosum faciens partem mēbri inuicem teneri: et viscositatez solidarū partiū mēbri refouens: et hec est cōmuniō. Ex his ergo patet. q^{uo} descriptio secunde humiditatis non superfluentis est bona. Na

conuenit cuicūq^{ue} contento sub descripto: et per illam differt descriptum a quolibet alio: vt patet intuenti declarationes predictorū. Nota vltimo. q^{uo} l^{et} dispositio quam habet secunda humiditas sit perfectior dispositione sanguinis: quia per illam magis nature mēbri appropzquat: tamen illa non est pncipalis dispositio humoris pmi: quia non cum illa est aptus humor p^{ri}mus optime conseruari: s. trāsmutari in melius. Et ideo dicitur q^{uo} in generatione secunde humiditatis est humor conuersus a pncipali i sua dispositione.

Quorum sunt quattuor species.

Ponit numerū istarū humiditātū vnāquāq^{ue} declarando. et diuiditur in duas. Nam pmo ponit numerū. Secūdo vnāquāq^{ue} declarat. ibi secūda. (Prima ē 2^a.) Dicit ergo. q^{uo} istarū humiditātū sunt quattuor species. Ubi nota fm quosdam vt supra dicitur. istas humiditates distingui fm formas substantiales. Et hoc difficulter pbaretur. Alij vero volunt istas humiditates non oportere omnes distingui fm species: sed fm dispositiones accidentales notabiles acquisitas ante conuersionem ad veram mēbrorum naturā. Et ita videtur sentire Auicēna. p^{ri}ma quarti. capitulo de ethica. secūda et tertia humiditate. cum vnā ponat sicut oleum effusum in lucerna: et oleum imbibitum in lichinio: que duo olea specie non differunt. Nota secundo hunc numerū et modum distinctiōnis in quattuor humiditates expresse haberi ab Auicēna. et duodecimo de animalibus. et p^{ri}ma quarti. et a Serapione sexto breuiary. capitulo de ethica. ad hunc modum: sed ex Galieno septimo terapentice. l^{et} comprehendere possumus aliquā etiā secūda esse humiditatez ad sensus dictum: tamen hic quaternarius non explicatur. et hec magis in particularibus locis dicenda. Ideo aliqui doctores hūc numerū humiditātū negauerunt: vt habet videri a Conciliatore. differētia. 33.

Una est humor in foraminib^{us} extremitatum paruarū venarū p^{re}tus mēbris simplicibus p^{ro}pinquarū imbibentiū ea vel eam.

Nunc Auicēna declarat vnāquāq^{ue} earum. Et diuiditur in quattuor p^{re}s. ibi secūda. (Alia ē humor.) ibi 3^a. (Tertia est humor.) ibi 4^a. (Quarta est humor.) Dicit p^{ri}mo q^{uo} p^{ri}ma harū humiditātū est humor contentus in foraminibus paruarū venarū mēbris simplicibus p^{ro}pinquarū ea imbibentiū. Ubi notandum hanc descriptionem hoc modo debere suppleri. p^{ri}ma humiditas est humiditas secūda vnica tū notabili trāsmutatione facta ex sanguine: et fm plurimū in extremitatibus paruarū venarū mēbris simplicibus p^{ro}pinquarū ea imbibentium contenta. Naz nisi ita suppletur staret sanguinē esse p^{ri}ma humiditatē cum stet ipsū in tali loco cōtineri. Nota secūdo. ab hac p^{ri}ma humiditate nō sumi aliquā ethice febris speciem: sed sanitur inde febris ebullitione aut putredinis: vt a Serapione et Auic. locis allegatis colligitur. Nota tertio. nō oportere quālibet p^{ri}ma humiditatem cōtineri in extremitatibus paruarū venarū. Naz vena magna nutritur: et p^{ri}ma humiditas eius nō continetur in paruis venis: vt patet. et id dixit supra fm plurimū. Nota vltimo. non in quolibet mēbro nutriendo hanc inueniri p^{ri}ma humiditatez vt mēbris carentibus venis sicut ossa. Sed p^{ri}ma humiditas qua nutrire debet p^{ri}us in venis continetur. deinde ab eis attracta trāsmutat^{ur}. Et hec p^{ri}ma humiditas dicitur humiditas sanguinea: et a quibusdam inominata.

Alia est humor per omnia simplicia trāflens mēbra sicut ros qui instrumentū conuertit est